

PS 18/21 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 22 januari 2021

Inhoudsopgave	
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	9
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten de heer J.S. van Nuland 15	
Afscheid Statenlid mevrouw G.E.A. Bräuner	16
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten mevrouw F.W.M. Koopman	17
Afscheid Statenlid H.A.J.M. Swinkels	17
Afscheid Statenlid E.H.P. Logister	20
Actualiteit	22
Interpellatieverzoek Provinciale Staten 22 januari 2021 `Uitbreiding Varkenshouder Peelweg Zeeland`, ingediend door PvdA	22
Bespreekstukken	41
75/20 Actualisatie omvang provinciale EVZ's en EVZ-opgave voor het GOB	41
06/21 Overleggen aanvullende stukken mede aankoop CSM-terrein en bekrachtigen geheimhouding	41
88/20 Mede-aankoop CSM-terrein	41
Stemming	94
Motie M4-2021: Leg voorgenomen verkoop gronden Peelweg te Zeeland voor aan Provinciale Staten 94	
06/21 Overleggen aanvullende stukken mede aankoop CSM-terrein en bekrachtigen geheimhouding	94
88/20 Mede-aankoop CSM-terrein	95
89/20 Tweede wijzigingsverordening rechtspositie politieke ambtsdragers Noord-Brabant	95
07/21 Verantwoording fractievergoedingen 2019	95
91/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 16 oktober 2020	96
94/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 6 november 2020	96
05/21 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 22 januari 2021	96
Sluiting	97
Stemmingsoverzicht vergadering Provinciale Staten 22 januari 2021	99

Index gesproken personen

Altundal MIB, N., 9
Arts, mw. W.M.A., 9
Bekker, M.A. de, 9
Berg, H.F. van den, 9
Bergsma, R., 9
Boon, M.C.H., 10, 28, 34, 35, 38, 60, 95, 97
Boxel-van Gruijthuijsen, mw. L.P.M. van, 10
Bräuner, mw. G.E.A., 10
Broek, H.W. van den, 10, 30, 38, 54, 55, 63, 73, 82, 88, 89, 98
Brouwers, drs. J.F.X.M., 10, 30, 38, 62, 69, 70, 78, 79, 80, 81, 82, 88, 94, 98
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 95, 96, 97
Deryckere, M.N.R.C., 10
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van, 10
Dijk, mw. E. van, 10, 49, 50, 55, 59, 80, 87, 88, 97
Dirken, mw. ir. A.M.W., 10, 26, 36, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 53, 54, 71, 72, 83, 84, 98
Duijs, F.B.G., 10, 60, 61, 72, 73, 84, 87
Everling, M.J., 10, 18
Gremmen, R.J., 10
Hattem, LLB, A.W.J.A. van, 11, 57, 59, 67, 68, 77, 78, 83, 84, 85, 86, 89, 92, 98
Heer, drs. ing. C. de, 11
Heijmans, N.G.L., 11, 27, 37, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 60, 66, 67, 71, 74, 75, 84, 86, 90, 91
Hendriks, C.A., 11
Heusden-Wienen, mw. G.G.A.M. van, 11, 96
Hoon, mw. A.J.M. de, 11
Janssen, R.P.M., 11
Kammen, mw. drs. P. van der, 11
Karaaslan, T., 11
Kessel, mw. J.J. van, 11, 27, 34, 37
Koopman, mw. F.W.M., 14, 17
Kort MSc, M.V. de, 12, 22, 25, 31, 32, 33, 36, 40
Kutlu, S., 12
Lemkes-Straver, mw. E.P.J., 24, 25, 26, 31, 33, 34, 35, 39, 40, 41
Linden, mw. J.J. van der, 14
Logister, E.H.P., 12, 21
Ludwig, T.W., 14
Manders, drs. W.J., 12
Meeren, C.J.R.F. van der, 12, 27, 37, 97
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M., 12, 20, 51, 52, 85
Nuland, J.S., 14, 16
Oetelaar, J.C.M. van den, 12
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 12, 16
Panhuizen, A., 12, 96
Philippart, M.J.A., 12, 28, 34, 37
Roijackers, mw. H.I., 12, 43, 44, 45, 46, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 62, 73, 74, 75, 76, 79, 85, 93, 94, 97
Rennes, H.A.G., 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 91, 92, 93, 94
Rutjens, W.H.A., 12, 29, 38

Scholder-Penders, mw. G.M., 13
Smolders, H.A.J., 13
Spierings, mw. M.J.G., 20
Spooren, A.J.M., 13
Stoop, drs. J.W.P., 13, 15, 26, 27, 30, 31, 37, 98
Swinkels, H.A.J.M., 18, 19
Thijssen, J.G.M., 13, 44, 45, 46, 47, 84
Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de, 13
Vlasveld, mw. A.I., 13, 29, 33, 38, 61, 62, 69, 77, 81, 87, 94
Voorzitter, 9, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40,
41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70,
71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98
Vreugdenhil, ing. H.J., 13, 30, 39, 50, 51, 64, 89, 90, 91
Wel, ir. M.C. van der, 13
Wely, L.F.A.M. van, 13
Zwart, mw. P.S., 13

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bekker, M.A. de	Forum voor Democratie	Bergen op Zoom
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bergsma, R.	CDA	Woudrichem
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Boxel-van Gruijthuijsen, mw. L.M.P van	D66	Oss
Broek, H.W. van den	Lokaal Brabant	Reek
Brouwers, J.F.X.M.	50PLUS	Son en Breugel
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Udenhout
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van	GroenLinks	Cuijk
Dijk, mw. E. van	PvdA	Eindhoven
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Duijs, F.B.G.	Groep Rutjens	Maren-Kessel
Everling, M.J.	SP	Uden
Gremmen, R.J.	VVD	Berghem
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Vinkel
Heer, drs. ing. C. de	CDA	Eindhoven
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hendriks, C.A.	CDA	Erp
Heusden-Wienen, mw. G.G.A.M. van	Forum voor Democratie	Lage Zwaluwe
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Janssen, R.P.M.	VVD	Rosmalen
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Karaaslan, T.	VVD	Nieuwkuijk
Kessel, mw. J.A.M. van	D66	Maarheeze
Koopman, mw. F.W.M.	SP	Geldrop
Kort MSc, M.V. de	PvdA	Vught
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Linden, mw. J.J. van der	GroenLinks	Oss
Ludwig, T.W.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Manders, drs. W.J.	VVD	Gemert
Meeren, C.J.R.F. van der	Forum voor Democratie	Bergen op Zoom
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M.	D66	Best
Nuland, J.S. van	VVD	Oisterwijk
Oetelaar, J.C.M. van der	Forum voor Democratie	Schijndel
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Philippart, M.J.A.	GroenLinks	Eindhoven
Roeles, S.G.	Forum voor Democratie	Sint-Michielsgestel
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Rutjens, W.H.A.	Groep Rutjens	's-Hertogenbosch
Scholder-Penders, mw. G.M.	VVD	Nuenen
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond

Smolders, H.A.J.	Forum voor Democratie	Tilburg
Spierings, mw. M.J.G.	D66	Sint-Michielsgestel
Spooren, A.J.M.	CDA	Breugel
Stoop, drs. J.W.P.	CDA	Bergen op Zoom
Thijssen, J.G.M.	CDA	Beers
Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de	CDA	Beek en Donk
Vlasveld, mw. A.I.	Partij voor de Dieren	Tilburg
Vreugdenhil, ing. H.J.	ChristenUnie-SGP	Nieuwendijk
Wel, ir. M.C. van der	Partij voor de Dieren	Rijsbergen
Wely, L.F.A.M. van	Groep Rutjens	Oss
Zwart, mw. P.S.	VVD	Lage Zwaluwe

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 22 januari 2021

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten de heer J.S. van Nuland

Afscheid Statenlid mevrouw G.E.A. Bräuner

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten mevrouw F.W.M. Koopman

Afscheid Statenlid H.A.J.M. Swinkels

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten mevrouw M.J.G. Spierings

Afscheid Statenlid E.H.P. Logister

II. Actualiteit

Interpellatieverzoek Provinciale Staten 22 januari 2021 'Uitbreiding Varkenshouder Peelweg Zeeland', ingediend door PvdA

III. Bespreekstukken

75/20 Actualisatie omvang provinciale EVZ's en EVZ-opgave voor het GOB

06/21 Overleggen aanvullende stukken mede aankoop CSM-terrein en bekrachtigen geheimhouding

88/20 Mede-aankoop CSM-terrein

89/20 Tweede wijzigingsverordening rechtspositie politieke ambtsdragers Noord-Brabant

07/21 Verantwoording fractievergoedingen 2019

IV. Stemming

75/20 Actualisatie omvang provinciale EVZ's en EVZ-opgave voor het GOB

06/21 Overleggen aanvullende stukken mede aankoop CSM-terrein en bekrachtigen geheimhouding

- 88/20 Mede-aankoop CSM-terrein**
- 89/20 Tweede wijzigingsverordening rechtspositie politieke ambtsdragers Noord-Brabant**
- 07/21 Verantwoording fractievergoedingen 2019**
- 91/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 16 oktober 2020**
- 94/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 6 november 2020**
- 05/21 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 22 januari 2021**
- V. Sluiting**

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 22 januari 2021

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning, voorzitter
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten: Altundal, mw. Arts, De Bekker, Van den Berg, Bergsma, Boon, mw. Van Boxel-van Gruijthuisen, Van den Broek, Brouwers, Deryckere, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van Dijk, mw. Dirken, Duijs, Everling, Gremmen, Van Hattem, De Heer, Heijmans, Hendriks, mw. Van Heusden-Wiemen, mw. De Hoon, Janssen, mw. Van der Kammen, Karaaslan, mw. Van Kessel, mw. Koopman, De Kort, S. Kutlu, mw. Van der Linden, Ludwig, Manders, Van der Meeren, mw. Meeuwis-van Langen, Van Nuland, Van den Oetelaar, mw. Otters-Bruijnen, Panhuizen, Philippart, mw. Roijackers, Rutjens, mw. Scholder-Penders, Smeulders, Smolders, mw. Spierings, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, mw. Vlasveld, Vreugdenhil, Van der Wel, Van Wely, mw. Zwart.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 16.30 uur.

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik verzoek iedereen de microfoon en de camera uit te zetten, want we hebben elkaar weliswaar al de hele dag gezien, maar we zitten in een nieuwe vergadering en daarom moet de presentie gecontroleerd worden. U weet intussen hoe het gaat: A tot en met H, vervolgens I tot en met P en tot slot Q tot en met Z. U mag uw naam noemen en vertellen dat u er bent. De griffier heeft nu het woord.

De **griffier**: Dank u wel. Ik start bij A t/m H. De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Nurettin Altundal. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Willemieke Arts. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja. De heer De Bekker.

De heer **De Bekker** (FvD): Maikel de Bekker, nog steeds vanuit het mooie Bergen op Zoom. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja. De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Harry van den Berg vanuit Tilburg, ook wel mooi, is aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Bergsma.

De heer **Bergsma** (CDA): Renze Bergsma. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): De heer Boon, ook vanuit het mooie Bergen op Zoom. Aanwezig.

De **griffier**: Ja. Mevrouw Van Boxel.

Mevrouw **Van Boxel-van Gruijthuijsen** (D66): Bettine van Boxel. Aanwezig.

De **griffier**: Die zag ik niet. Kunt u nog even wat langer praten?

Mevrouw **Van Boxel-van Gruijthuijsen** (D66): Bettine van Boxel. Aanwezig.

De **griffier**: Ja, nu wel gezien. Mevrouw Bräuner.

Mevrouw **Bräuner** (VVD): Margriet Bräuner. Voor de laatste keer aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Harold van den Broek. Aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Jan-Frans Brouwers uit Son en Breugel. Aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Marcel Deryckere. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. Mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Anne van Diemen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Edith van Dijk, voorzitter, is aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Wilma Dirken. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Duijs.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Frank Duijs. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Everling.

De heer **Everling** (SP): Ja. Maarten Everling. Ik ben nog steeds aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Goeiemiddag, Roel Gremmen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Alexander van Hattem. Ik ben aanwezig vanuit het vrolijke Vinkel en nog steeds aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer De Heer.

De heer **De Heer** (CDA): Goedemiddag, Kees de Heer. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nico Heijmans. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, in orde. De heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Coen Hendriks. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. Mevrouw Van Heusden.

Mevrouw **Van Heusden-Wienen** (FvD): Gemma van Heusden. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. En via mevrouw De Hoon kom ik dadelijk bij I tot en met P. Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Ankie de Hoon. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Goeiemiddag, voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dat heb ik nog niet in beeld gezien.

De heer **Janssen** (VVD): Goeiemiddag, voorzitter, Robert Janssen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Goedemiddag, voorzitter. Patricia van der Kammen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Karaaslan.

De heer **Karaaslan** (VVD): Ja, goedemiddag voor de tweede keer vandaag. Ik ben weer aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. Mevrouw Van Kessel.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Goedemiddag, Janneke van Kessel uit het mooie Maarheeze. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Goedemiddag. Martijn de Kort. Ik ben ook nog steeds aanwezig.

De **griffier**: Ja. De heer Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Suat Kutlu. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Van der Linden. Mevrouw Van der Linden? Die sla ik dan even over. De heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Eric Logister. Ik ben nog steeds aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Ludwig. De heer Ludwig? Dan ga ik naar de heer Manders.

De heer **Manders** (VVD): Hier met Walter Manders. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel, gezien. De heer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Camiel van der Meeren. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ine Meeuwis. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Van den Oetelaar.

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Joris van den Oetelaar. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Suzanne Otters. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Alex Panhuizen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, Michiel Philippart. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dat heb ik niet gezien, mijnheer Philippart. Ja, nu wel, dank u wel. Dan ben ik bij de heer Roeles. Sorry, die was niet aanwezig. Mevrouw Roijackers. Mevrouw Roijackers? Nee. Dan ga ik naar de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Voorzitter, ik ben aanwezig. Willem Rutjens.

De **griffier**: Ja, en ik zie mevrouw-

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Dan ben ik bij mevrouw Scholder.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Gaby Scholder. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ik heb u niet in beeld gezien.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Gaby Scholder. Ik ben aanwezig. Zie je me nu?

De **griffier**: Ja, in orde. De heer Smeulders. De heer Smeulders? Nee, dan ga ik naar de heer Smolders.

De heer **Smolders** (FvD): Goedemiddag, griffier. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Spooren.

De heer **Spooren** (CDA): Chris Spooren. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Jürgen Stoop. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien, dank u. De heer Swinkels. De heer Swinkels? Dan ga ik naar de heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Goeiemiddag. Marcel Thijssen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. Mevrouw Van de Ven.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Goedemiddag, Tanja van de Ven. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Goedemiddag. Anne-Miep Vlasveld, ook nog steeds aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Hermen Vreugdenhil. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Goedemiddag. De heer Van der Wel is aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Van Wely.

De heer **Van Wely** (Groep Rutjens): Goedemiddag, voorzitter. Loek van Wely. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. Mevrouw Zwart.

Mevrouw **Zwart** (VVD): Suzanne Zwart. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Dan stel ik ook nog even de aanwezigheid van de nieuw te benoemen leden vast. Mevrouw Koopman.

Mevrouw **Koopman** (SP): Ik ben aanwezig. Irma Koopman.

De **griffier**: Ja, goedemiddag. De heer Van Nuland.

De heer **Van Nuland** (VVD): Jelle van Nuland. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. En mevrouw Spierings zal nog niet aanwezig zijn. Ik roep mijnheer Smeulders nog een keer op. Nee. De heer Swinkels? Mevrouw Van der Linden?

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Ja, voorzitter, ik ben ondertussen in de goede vergadering, dus ik ben ook aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. En de heer Ludwig?

De heer **Ludwig** (GL): Goedemiddag. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dan hebben we het quorum gehaald in ieder geval, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel.

Dames en heren. Ik constateer dat er een quorum is en open derhalve deze digitale vergadering van Provinciale Staten.

Dames en heren. We hebben bericht ontvangen van het overlijden van Angela den Biesen, oud-Statelid voor het CDA. Zij is overleden op 25 december jl. en is 58 jaar geworden. Mevrouw Den Biesen was lid van Provinciale Staten gedurende de periode 1999-2007. Zij was onder meer woordvoerder op het gebied van mobiliteit, met name over openbaar vervoer, én lid van de Statencommissie Moerdijkse Hoek. Onze gedachten gaan uit naar haar nabestaanden. Wij wensen hen veel sterkte toe in de komende tijd bij de verwerking van dit verlies. Dat in gedachten, kan ik me voorstellen dat u daar ook nog even tijdens het moment van stilte aan denkt.

Graag een moment van stilte.

Er wordt een moment stilte in acht genomen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik verzoek de griffier mededeling te doen van de berichten van verhindering.

De **griffier**: Ik heb bericht van verhindering ontvangen van de heer Roeles.

De **voorzitter**: Dank u wel.

Dames en heren. Vreugde en verdriet zitten vaak dicht bij elkaar, en dat is vandaag ook zo, want ik wil ook nog even stilstaan bij het heugelijke feit dat Statelid Stijn Smeulders en Gaby in december de trotse ouders geworden zijn van dochters Amélie en Vesper. Ook via deze weg willen wij hen graag gelukwensen en wij hopen natuurlijk dat Amélie straks spoedig thuiskomt. We denken aan jullie.

Zijn er berichten van verhindering? Ik kijk naar de griffier.

De **griffier**: Ja, ook voor deze vergadering is de heer Roeles verhinderd.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Allemaal ook bij deze vergadering van harte welkom. Ik ben altijd een beetje benieuwd wie nog allemaal aan het kijken is na de eerdere vergadering en nog steeds bij ons is via www.brabant.nl. Eenieder die meekijkt natuurlijk van harte welkom.

Wij stemmen ook zo meteen weer via een stemapplicatie, zoals we zojuist ook hebben gedaan. We stemmen ook nu weer aan het einde van alle beraadslagingen en ook zoals eerder: u kunt alvast inloggen, dan zijn we straks eerder klaar.

Ik stel de agenda aan de orde. Er zijn geen berichten, er zijn ook geen mondelinge vragen en actuele moties ingediend. En u weet het: als u moties en amendementen heeft, dan is het verzoek dat tijdig te mailen aan de griffie en het is ook fijn als u tijdens uw spreektijd aangeeft welke moties of amendementen u indient. Pas dan zal de griffie overgaan tot publicatie. Alle moties en amendementen die worden ingediend tijdens deze vergadering worden door de griffie op iBabs geplaatst onder de Statendag van 22 januari 2021, onder agendapunt 4, Ingediende moties en amendementen.

U heeft overigens, als we het dan over de orde hebben, gezien dat een tweetal onderwerpen op de agenda staat met betrekking tot CSM. Zojuist is in de agendacommissie aangegeven dat het best handig is om dat in gezamenlijkheid te behandelen, dus ik stel voor dat we dat ook op die manier doen. De stemming zal wel los van elkaar plaatsvinden.

Mag ik ervan uitgaan dat bij dezen de agenda op deze manier is vastgesteld? Dan gaan we naar het volgende agendapunt, namelijk het onderzoek van de geloofsbrieven, toelating en beëdiging van een nieuw Provinciale Statenlid, de heer Jelle van Nuland.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten de heer J.S. van Nuland

De **voorzitter**: Voor de installatie van de heer Van Nuland, maar ook voor de installatie van mevrouw Koopman en mevrouw Spierings zijn geloofsbrieven onderzocht door een commissie uit uw Staten, bestaande uit de heer Stoop, mevrouw Vlasveld en de heer Van den Broek. Ik vraag de voorzitter van de commissie, de heer Stoop, verslag uit te brengen. U heeft het woord.

De heer **Stoop** (CDA): Dank u wel, voorzitter. De door u benoemde commissie heeft de geloofsbrieven van de heer Van Nuland, mevrouw Koopman en mevrouw Spierings onderzocht en in orde bevonden. De heer Van Nuland, mevrouw Koopman en mevrouw Spierings voldoen aan de voorwaarden voor het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervullen volgens hun eigen opgave geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten. De commissie adviseert uw Staten dan ook te besluiten tot toelating van de heer Van Nuland, mevrouw Koopman en mevrouw Spierings.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik neem aan dat uw Staten dat advies overnemen en tot toelating van deze drie leden besluiten. Ik zie niemand die daar het woord over wil, dus ik ga ervan uit dat dat bij dezen akkoord is. Dan gaan we nu over – het is een beetje bijzonder om dat digitaal te doen, maar het is wat het is – tot beëdiging van de heer Van Nuland. De beëdigingen zullen dus digitaal plaatsvinden. Ik vraag de griffier, terwijl ik echt mijnheer Van Nuland aankijk, want dat is de bedoeling, en dat u mij aankijkt, de tekst van de eed voor te lezen.

De **griffier**: Ik zweer dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **Van Nuland** (VVD): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De **voorzitter**: Dank u wel. Van harte gefeliciteerd en u krijgt thuis – ik weet niet of dat al gebeurd is – een bos bloemen toegestuurd natuurlijk, om dit eventjes te ondersteunen. Normaal zou het hele gezelschap u gefeliciteerd hebben, maar u moet het eventjes met mij doen op dit moment.

Uw beëdiging houdt in dat wij afscheid nemen van mevrouw Bräuner. We nemen sowieso afscheid vandaag van drie mensen die al een lange geschiedenis hebben in de politiek.

Afscheid Statenlid mevrouw G.E.A. Bräuner

De **voorzitter**: Mevrouw Bräuner was, en ik was erbij, gemeenteraadslid in Veghel van 2006 tot maart 2014 en ze was een hele periode wethouder, in de periode van 2014-2017. Statenlid was zij korter, van 28 maart 2019 tot 22 januari 2021, dat is dan vandaag. Ze was woordvoerder op het gebied van energie, mobiliteit en samenleving. Ik denk dat ik mevrouw Bräuner een stuk uitgebreider heb meegemaakt dan degenen die hier in de Staten aanwezig zijn. Mevrouw Bräuner houdt van kort, maar krachtig. Mevrouw Bräuner is ook een echte Friezin, dus zij wilde – dat heeft u natuurlijk niet meegemaakt – de raad ook nog weleens in het Fries toespreken met begrippen – ik vertel u nu even wat u heeft gemist – als ‘wolle is kinne’ en ‘sizzen is neat, mar dwaan is in ding’. Dat gaan wij ook de komende periode niet meer meemaken.

Ik wil u heel graag heel veel succes toewensen met uw maatschappelijke loopbaan, waar u uiteindelijk ook voor kiest. En ik zou zeggen: oant sjen. Dank u wel.

Dan geef ik nu graag mevrouw Otters het woord.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dank u wel.

Pfoe! Een afscheidsspeech voor Margriet, dat is moeilijk voorzitter, want Margriet heeft zo haar eigen mening en kan, zoals het een goed voormalig lerares betaamt, best kritisch zijn. Dus voor mij, als voorzitter, moet ik terug naar de basis: een kop, een staart, een goede onliner en vooral niet te groen, dus ik zal een aantal zaken niet vernoemen, zoals de snelfietspaden of de faunapassages, en vooral niet wat die kosten en wat ze netto opbrengen. Bij dezen, de kop is eraf!

In maart 2019 begon de VVD-Statenfractie met een nieuw team, een frisse wind, nog steeds tien zetels, een nieuwe samenstelling, ook wat betreft de man/vrouw-verhouding, en dat maakt de huidige VVD-fractie een pittige fractie. Een pittige, scherpe mening wordt bij de VVD gewaardeerd, en Margriet: jij zorgde in de fractie ervoor dat zaken kritisch onder de loep werden genomen. Opmerkelijk en verhelderend belichtte jij behendig onderwerpen in Statenvoorstellen.

Je successen afgelopen anderhalf jaar als Statenlid heb jij zelf benoemd in je ontslagbrief, zoals jouw vragen over het COVM-overleg bij vliegbasis Gilze-Rijen. En zoals het ook een goed Statenlid betaamt, vinden er eerst een gedegen onderzoek en informatieronde plaats. Zo waren wij, en dan bedoel ik jij, Alex, Taner, een afvaardiging van de lokale VVD en ik, op de fractiekamer in het provinciehuis bijeen om dit onderwerp te bespreken. En tijdens dit overleg, op vrijdag 10 januari 2020, ging het brandalarm af in het provinciehuis. Kun je je dat nog herinneren? Alle op dat moment in het provinciehuis werkende ambtenaren, en ook wij, moesten zo snel mogelijk en zonder paniek het provinciehuis verlaten. En toen stonden wij daar, op dat voorplein, waar tweeënhalve maand daarvoor duizenden boeren hadden gestaan. Het bleek loos alarm, maar zeer zeker een memorabele gebeurtenis. Van de fractiekamer naar het voorplein lopen is best een eindje, vooral als het alarm twee keer afgaat! Een week later heb jij vragen gesteld aan de gedeputeerde tijdens het rondvraagmoment over het COVM, de adviescommissie van Defensie, en het belang van een gedragen Luchthavenbesluit. En heel gracieus is het jou gelukt dat de gedeputeerde beterschap beloofde en dat hij zich voortaan niet meer zou laten vervangen als voorzitter van dit overleg. En dat was interessant, want dat was helemaal niet de insteek van jouw vragen. Het was een bonus die jij erbovenop kreeg.

Tijdens je Statenwerk had je altijd een realistisch beeld voor ogen, maar dan toch vaak met die blik van een bestuurder. Je stak ook niet onder stoelen of banken dat je vond dat er regelmatig te langdradig gedebatteerd werd in de Statenzaal. Om daarin het goede voorbeeld te geven, duurde je maidenspeech over de PIP N69 op 8 mei jl. maar liefst 30 seconden!

Het is altijd lachen met Margriet. Het fractiebestuur had er goed aan gedaan door Robert en jou op de eerste rij in de Statenzaal te placeren. Jullie waren altijd vol in beeld en het ligt in de lijn der verwachting dat jullie op die binnenste ring altijd als eerste de versnapering aangeboden kregen. Dat zou je denken, maar helaas kwam het voor dat de catering jullie totaal oversloeg, en dan is het kunst om je gezicht in de plooi te houden, want ja: de camera is op je gericht. Dus hoe hou je je in als je alle Statenleden ziet genieten van de overheerlijke worstenbroodjes, vooral die echte met vlees, of als sommigen zelfs al voor de tweede ronde de worstenbroodjes gepresenteerd krijgen? Nou, reken maar dat Margriet dat oplost! En voor de oplettende kijker: Robert en Margriet kregen sindsdien als allereersten de hapjes aangeboden.

Margriet. Jij laat je niet de wet voorschrijven. Jij weet precies waar je voor staat, hebt een duidelijke eigen mening en bent kritisch. Deze eigenschappen zijn te bundelen in een oneliner bij deze speech. Hij is in het Fries, daar komt 'ie: 'Leaver dea as slaef'. Liever dood dan slaaf. Deze spreuk is feitelijk een verwijzing naar de Slag bij Warns, een veldslag tussen Graaf Willem IV van Holland en de Friezen op 26 september 1345. De Hollandse ridders werden bij het dorpje Warns aangevallen door de plaatselijke bevolking. De Friezen werden het moerassige landschap, het Roode Klif, in gedreven, maar de slag eindigde met een overwinning voor de Friezen. Liever dood dan slaaf. Daarom ook het respect voor jou, dat jij met jouw baan, in combinatie met gezin en andere bezigheden, prioriteiten stelt en ervoor kiest om de Staten te verlaten.

Margriet. Namens de fractie wil ik je bedanken voor je grappige opmerkingen uit onverwachte hoek, of zelfs een lied dat je ten gehore bracht tijdens een lunch. Ik wil je bedanken voor je eerlijkheid en dat je kordaat bent. Je weet: ik hou daarvan. Jij bent iemand van wie je weet wat je aan haar hebt en de samenwerking met jou vond ik daarom ook erg prettig. Je bent van de handen uit de mouwen. Jij was ook degene die 'even' naar het provinciehuis kwam om mee te sjouwen met wat dozen die naar de fractiekamer moesten. En dan daarom nu de staart. Vandaag is wat ons betreft alleen een afscheid van de fractie, want wij zien jou ongetwijfeld terug bij allerlei bijeenkomsten en happenings. Er is een cadeau van de VVD-fractie, dat komt jouw kant op, als het goed is nog vóór half zes. Het is een herinnering aan jouw periode als Brabants volksvertegenwoordiger.

Margriet, tot ziens!

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat de bloemen al gearriveerd zijn, dus dat is mooi.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten mevrouw F.W.M. Koopman

De **voorzitter**: Dan, dames en heren, gaan we over tot de beëdiging van mevrouw Koopman. De griffier.

De **griffier**: Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw **Koopman** (SP): Dat verklaar en beloof ik.

De **voorzitter**: Van harte gefeliciteerd en heel veel succes toegewenst hier in de Staten. Als het goed is, heeft u ook al bloemen gekregen.

Uw aanstelling wil zeggen dat we ook afscheid gaan nemen, want die twee dingen horen bij elkaar, van de heer Swinkels.

Afscheid Statenlid H.A.J.M. Swinkels

De **voorzitter**: Misschien kunnen we de heer Swinkels in beeld krijgen; ik weet niet of hij er intussen is? Ja, kijk: dat is voor ons allemaal aardig als we u nog eventjes toespreken.

U bent natuurlijk al uitgebreid toegesproken, want u heeft een lange geschiedenis, ook zeker in dit huis. U heeft een korte geschiedenis in de Kamer, vanwege een vervanging-

De heer **Swinkels** (SP): Ook dat, ja!

De **voorzitter**: Ja, zeker, je krijgt echt alles aangeleverd!

U bent gemeenteraadslid geweest in Vught, of ik kan wel beter 'je' zeggen: je bent gemeenteraadslid geweest in Vught van 2006 tot 2015, een zeer ruime periode. Maar velen van ons kennen jou natuurlijk ook heel erg vanuit de tijd dat jij gedeputeerde was hier in deze mooie provincie. Dat ben je geweest van 22 mei 2015 tot 14 juni 2019. En ik schat zomaar in dat jij daarover ook zeer gepast toegesproken bent geweest toen je daarmee stopte. Ik ken jou als een krachtige gedeputeerde ook uit de periode dat ik in Brabant actief was als burgemeester, iemand met wie het prettig samenwerken is en iemand die altijd de inhoud voorop heeft gesteld. Dat heb je ook gedaan in de periode dat je Statenlid was, want je bent op 28 maart 2019 in de Staten gekomen tot de dag van vandaag. Je was woordvoerder natuur en milieu, energie, economie, internationalisering en samenleving.

Er is natuurlijk een hele positieve reden waarom je stopt als Statenlid. Je bent per 1 januari benoemd als directeur-bestuurder van Kunstloc Brabant, ik denk een functie die heel erg goed bij jouw persoon past, wetende waar jouw passie ook ligt. Ik weet zeker dat ik namens alle Statenleden spreek wanneer ik zeg dat ik jou daar ongelooflijk veel succes bij toewens en je natuurlijk heel erg wil bedanken, nogmaals wil bedanken, voor al je inzet bij ons in Brabant, in de Staten.

Dank je wel.

Dan wil ik graag het woord geven aan de heer Everling.

De heer **Everling** (SP): Dank je wel, voorzitter.

Beste Henri. De vorige keer dat ik je zo toe mocht spreken, toen wel in onze vertrouwde Statenzaal, begon ik met de zin "Een afscheidsspeech voor iets wat eigenlijk geen echt afscheid is". In de lente van 2019 zwaaide je af als gedeputeerde, maar had je inmiddels wel plaatsgenomen in Provinciale Staten. De vorige speech was geen afscheidsspeech, maar een welkomstspeech, en ook nu weiger ik dit een afscheidsspeech te noemen, want, Henri, we gaan helemaal geen afscheid nemen. Dit wordt een speech van verwondering, bewondering en waardering.

Verwondering, want toen eenmaal duidelijk was dat je niet terug zou keren in Gedeputeerde Staten, maar 'gewoon' lid zou blijven van Provinciale Staten, dacht ik nog: ojee, gaat dat wel wennen? Toch een heel andere rol. En zou je afstand kunnen nemen van je portefeuille als gedeputeerde? Maar al gauw bleek dat je je draai als Statenlid wel zou gaan vinden. Je pakte totaal andere dossiers op dan waar je in de vier jaar daarvoor jezelf mee bezighield. Een verstandige keuze, denk ik. Van cultuur naar natuur, van sociale veerkracht naar milieu. Je maakte je deze dossiers eigen, en hoe! Binnen no time hoefde bijvoorbeeld niemand jou meer iets uit te leggen over het enorme stikstofdossier. Je wist het allemaal. Je wist er een mening over te vormen en de fractie mee te nemen in het complexe verhaal. Of de andere ontzettend belangrijke, maar vaak toch erg taaie dossiers rond milieu. Wat mij betreft een prestatie van formaat, waarvan ik mij nog steeds afvraag hoe je dat zo snel en zo grondig hebt kunnen doen.

En dan bewondering, want naast het voorgaande bezit je nog een andere grote kwaliteit: je creativiteit. Als iemand die veel met cultuur heeft komt dat natuurlijk niet als een grote verrassing, maar toch: creativiteit in het vinden van oplossingen in lastige dossiers, creativiteit in het vinden van de juiste woorden om een boodschap over te brengen zoals die bedoeld is. En wat misschien niemand buiten de Brabantse SP weet, is dat het script van onze campagne filmpjes in 2019 bijvoorbeeld door jou geschreven werd. En het zag er ook heel professioneel uit. Ik waande me bijna een heuse acteur die zijn regels aan het instuderen was voor een

belangrijke scène. Knap! Recenter nog wist je ons te verrassen aan het einde van een lange begrotingsbehandeling: opeens had je een spotprent getekend, actueel, gestoeld op onze inbreng, grappig en herkenbaar. Uiteraard is deze nog steeds terug te vinden op onze website, voor de nieuwsgierigen onder ons. Je vele vormen van creativiteit zijn niets anders dan bewonderenswaardig.

En dan waardering. Want wat heb je je ongelooflijk hard ingezet voor de SP in Brabant, maar vooral ook voor de natuur in Brabant en natuurlijk ook voor de cultuur in Brabant, als Statenlid en als gedeputeerde. En nu bij Kunstloc. Niets dan lof en waardering voor jouw inzet.

Henri. Zoals ik al zei, ook nu geen afscheid. We gaan je nog zien en spreken, zodra het weer kan uiteraard ook fysiek.

Voorzitter. Rest mij nu niet heel veel meer, anders dan te zeggen: Henri, ontzettend veel succes en plezier met je nieuwe klus!

Tot ziens!

De **voorzitter**: Dank je wel. Dan geef ik nu het woord aan Henri Swinkels.

De heer **Swinkels** (SP): Waarvoor dank, voorzitter.

Beste Statenleden, griffie, college, collega's, fracties, natuurlijk mijn fractiegenoten Maarten, Nico, Nurettin, Willemieke en ook de ondersteuners daarvan, Bernhard, Irma, Cécile en alle medewerkers in de provincie die ons, de Provinciale Staten van Noord-Brabant, op alle mogelijke manieren en onvermoeid helpen, ondersteunen, of ons, vooral als we offline zijn, voorzien van een drankje, een spijsje, een praatje, een vriendelijke lach, of een begripvolle blik. Ik had niet gedacht dat er vandaag zoveel moeite werd gedaan om mij zo lang mogelijk in de Staten te houden! Maar het is nu toch het moment om echt afscheid te nemen. Daarom dacht ik: laat ik dan maar in mijn stijl, een beetje stichtelijk wellicht, een beetje poëtisch en filosofisch, een slotwoord tot jullie richten. En dat gaat als volgt.

Hoewel vaak gedacht, zelfs met overtuiging gebracht, heeft niemand hier de waarheid in pacht.

En zou er al zoiets als de waarheid bestaan, dan gaan we er hier mee aan de haal.

Omdat er niets is wat iets is, tenzij wij het betekenis geven en voorzien van een verhaal.

Zo heeft niemand hier in werkelijkheid enige macht. Die is bedacht en ons toegeschreven.

En weet: slechts als iedereen in dat verhaal gelooft, belooft iets dat democratie heet te werken.

Maar ook geld heeft in werkelijkheid geen waarde, tenzij wij het die betekenis geven en daarmee plots voor menigeen alleen dat wat we kunnen uitdrukken in geld nog telt.

En bedenk ook dat er in werkelijkheid niet zoiets als Brabant is. En juist dat, dat het geen feit is, maar ontstaat in onze verhalen, de waarde is van wat wij doen, omdat wij betekenis aan Brabant geven. Dat maakt dat het een mening is, die moet worden uit- en voorgedragen, publiekelijk bediscussieerd, beleden, bestreden, aaneengesmeed, omdat wat Brabant is wordt geboren in de meningen die verschillen.

Niemand heeft hier in werkelijkheid enige macht, die is bedacht, aan u toegeschreven.

Dus zeg het maar: of Brabant vooral uit te drukken is in geld, in alles wat we kunnen tellen, of meer zit in de Brabanders en de verhalen die we aan elkaar vertellen. Het is aan u.

Allen heel veel dank voor uw collegialiteit, allen heel veel dank en wijsheid.

De **voorzitter**: Dank je wel, Henri. Prachtig.

Dan ga ik even kijken. Mevrouw Spierings is nog niet aanwezig, dus kunnen we niet overgaan tot haar beëdiging - Ah, toch, op de valreep!

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter, ik ben echt net tien seconden binnen!

De **voorzitter**: Nou ja, just in time. Er zijn hele bedrijven die zo functioneren, dus wat dat betreft is het gelukt. Hartstikke fijn dat u er bent.

Dan gaan we over tot beëdiging van mevrouw Spierings.

De **voorzitter**: Ik vraag de griffier de tekst van de verklaring voor te lezen.

De **griffier**: Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw **Spierings** (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De **voorzitter**: Dank u wel. Van harte gefeliciteerd en heel veel succes toegewenst in de rol van volksvertegenwoordiger in de Staten. U heeft hier natuurlijk ook een lange geschiedenis. Ook u krijgt een bosje bloemen thuisgestuurd, als u dat al niet heeft gekregen. Ah, dat heeft u al gekregen!

Het feit dat u nu net bent geïnstalleerd, betekent ook dat we afscheid gaan nemen, en wel van de heer Logister.

Afscheid Statenlid E.H.P. Logister

De **voorzitter**: Ik zal de heer Logister kort toespreken; ik schat zomaar in dat mevrouw Meeuwis dat iets langer gaat doen.

U heeft, mijnheer Logister, of beste Eric, ook een behoorlijk lange geschiedenis al in de politiek. In Tilburg, van 2010 tot 2015 in de gemeenteraad, in 's-Hertogenbosch, daar zijn we elkaar weleens tegengekomen, daar was u wethouder, van buiten, van 27 januari 2015 tot 6 juni 2018, en vervolgens het pad vervolgd als Statenlid van 14 juni 2019 tot 22 januari 2021. Rollen in de Staten: lid en plaatsvervangend voorzitter van de Programmaraad van de Zuidelijke Rekenkamer, voorzitter van de commissie Sturen en verantwoorden en woordvoerder natuur en milieu, economie en internationalisering en bestuur en financiën.

Als je eenmaal bestuurder/wethouder bent geweest, dan zie je wel vaker dat toch het bloed kruipt waar het niet gaan kan op het moment dat je kansen ziet om toch weer in een dergelijke rol terecht te komen. Dus het is ook helemaal niet zo gek dat je uiteindelijk de stap hebt genomen om dat mooie ambt van wethouder opnieuw te ambiëren. Je bent intussen op 6 januari van dit jaar benoemd tot wethouder, ook weer van buiten, in de gemeente Oisterwijk en ik wens je daar natuurlijk ongelooflijk veel succes bij. Geniet van dat mooie vak. Helaas moeten we dan hier afscheid van jou nemen, maar je hebt een waardige vervanger volgens mij. Nogmaals heel veel dank.

Ik geef graag het woord aan uw fractievoorzitter, mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Dank u wel, voorzitter.

Beste Eric. Toch wel een bijzondere dag om afscheid te nemen. Fijn dat jij er vanochtend ook gewoon bij was, want je bent inmiddels al lang begonnen in Oisterwijk. We gaan jou en jouw deskundigheid enorm missen en, de voorzitter zei het al, niet alleen in onze D66-fractie. De Staten moeten ook een prima voorzitter van de commissie Sturen en verantwoorden missen en ook was jij namens de Staten actief als lid van de Programmaraad van de Zuidelijke Rekenkamer. Hoewel je uiteindelijk slechts een kleine twee jaar in PS hebt gezeten, Eric, ben je in die tijd voor ons van groot belang geweest. Met jouw ruime politieke ervaring als wethouder in Den Bosch, en daarvoor nog als raadslid in Tilburg, had jij een prima gevoel voor politieke verhoudingen. Jij was een fractiegenoot die ons scherp hield. Wat waren we blij als D66-fractie om na de verkiezingen van 2019 zo'n ervaren politicus in ons team erbij te krijgen. Jouw netwerk in politiek Brabant was meteen van nut en je maatschappelijke betrokkenheid liet je merken vanaf dag één. Bij de portefeuilleverdeling pakte je meteen een paar stevige gebieden: financiën, economie en arbeidsmarkt. In de

fractie waren we onder de indruk van jouw strategische inzicht en ook je dienstbare rol in het team. Als er ergens gaten vielen, liep jij ze dicht. Dank daarvoor.

Naast de inhoudelijke onderwerpen stond bij jou ook een correcte politieke houding hoog aangeschreven. Je vindt transparantie en integriteit van de politiek heel belangrijk en jij wilde altijd correct verantwoorden naar de leden, naar onze kiezers. Ook wilde je graag op pad in Brabant, contact met organisaties, met inwoners, het liefst geconcentreerd trouwens op de vrijdag als Statenlid, want jij vond het helemaal niet leuk dat diverse uitnodigingen en activiteiten voor Statenleden op andere dagen plaatsvonden, want wij zijn immers parttime-politici, we hebben ook nog iets anders te doen. Helaas is in coronatijd het aantal bezoeken maar zeer beperkt gebleven, waarschijnlijk ook tot jouw grote spijt.

Het kwam voor ons als een verrassing dat jij wethouder in Oisterwijk zou worden, terwijl we daar toch misschien wel rekening mee hadden kunnen houden, ook na de succesvolle herindelingsverkiezingen van november voor D66, want D66 deed in Oisterwijk weer voor het eerst mee met een eigen lijst en haalde meteen twee zetels. Supergoed, en ook fijn voor jou, zeker omdat je, als het goed is, daar wethouder kunt zijn tot minstens de gemeenteraadsverkiezingen van 2026. Omdat ook jij, net als vorige maand Liesbeth, heel snel beëdigd moest worden – in het geval van Oisterwijk vanwege die herindeling –, werden wij in de fractie toch weer overrompeld door die snelheid, want die zagen we niet aankomen, en volgens mij jouw baas in Utrecht, van jouw andere baan, ook niet, heb ik begrepen.

Het slechte nieuws voor onze D66-fractie in Brabant is natuurlijk het goede nieuws voor Oisterwijk. Jij gaat daar als wethouder de belangrijke portefeuille Ruimte invullen en je dus bezighouden met onder andere duurzaamheid en wonen. De fraaie dorpen in deze gemeente en de prachtige natuur zijn op voorhand natuurlijk al de parels in jouw werkterrein. Na Loon op Zand, Sprang-Capelle, Tilburg, Den Bosch en Chaam zul je ongetwijfeld ook in Oisterwijk jouw draai vinden. Je bent weliswaar in Limburg geboren, maar je weet inmiddels al lang hoe goed het leven in Brabant is. Voordat jouw politieke carrière begon, ben je opgeleid aan de KMA in Breda en 20 jaar lang beroepsmilitair geweest, dus je leerde het vaderland te dienen en inwoners te beschermen. Natuurlijk is je periode als Statenlid een stuk korter geworden dan wij verwachtten. Desondanks zal bij velen duidelijk zijn dat jij volop aandacht hebt gegeven aan bijvoorbeeld de mbo'ers, de gouden handjes van de Brabantse economie. En je hebt aandacht gegeven aan de circulaire economie. En we waren met jou enorm trots op het binnenhalen van de motie 'Gouden cirkel', nog niet zo lang geleden.

Eric. Wij hebben er alle vertrouwen in dat je als dienaar van de publieke zaak in het fraaie Oisterwijk ook zult slagen. Met dank voor jouw bijdrage n Provinciale Staten en aan het D66-team salueren we naar jou. We wensen je alle goeds voor de toekomst, samen met Marie-Louise, je kinderen en je bonuskinderen. Hartelijk dank, tot ziens en het cadeautje volgt!

De **voorzitter**: En dan is nu tot slot het woord aan de heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Voorzitter. Uw voorganger zei eens "Je moet doen wat je de eerste drie seconden vond als ze je ergens voor vragen", en wethouder in Oisterwijk, dat voelt goed! Ik vind dat mijn rol als volksvertegenwoordiger in de Staten niet verenigbaar is met de rol van bestuurder in de gemeente Oisterwijk en daarom heb ik mijn Statenzetel ter beschikking gesteld. Dat is mijn verantwoording.

Voorzitter. In mijn maidenspeech in dit Brabantse parlement heb ik mijn visie gegeven over de rol van volksvertegenwoordiger. Ik zei: "Democratie is meer dan de helft plus één. Het is passen, meten, schuren en zoeken naar wat werkt. En in een democratie is oog voor wat de meerderheid wil, maar ook voor wat de minderheid wil. Een compromis is geen zwakgebod, maar juist de uitkomst van een gezond democratisch proces. Dat creëert draagvlak voor besluiten."

Voorzitter. U begrijpt: dit gaat meer over het kaders stellen, en staat u mij toe in deze afscheidsspeech de andere rol te belichten, controleren. Ik heb met veel motivatie de rol vervuld van voorzitter van de commissie Sturen en verantwoorden. Juist daar moet het gesprek plaatsvinden hoe de Staten in positie kunnen worden gebracht om de kaderstellende rol, sturen, en de controlerende rol, verantwoorden, uit te voeren. En in deze commissie kunnen we op de verantwoording juist die slag dieper gaan en in gesprek gaan met college,

ambtenaren, accountant én elkaar, om grip te krijgen op de controlerende rol en die ook daadwerkelijk te versterken. Het afgelopen jaar hebben we grote stappen kunnen zetten met deze commissie, niet in de laatste plaats omdat ook het college nut en noodzaak van de versterking van die kaderstellende en controlerende rol inziet en de ontwikkeling van de commissie ondersteunt in woord en daad. Ik kijk met name naar gedeputeerde Van der Maat, als ik hiervoor het college dank.

Voorzitter. Het woord 'dank' is gevallen. Ik dank ook de medewerkers van de ambtelijke organisatie, de griffie, de bodes en medewerkers van de catering voor hun ondersteuning. Zonder jullie steun is het werk van een Statenlid eigenlijk onmogelijk. En natuurlijk dank ik de leden van ons Brabants parlement, en met name de leden van mijn fractie, en niet te vergeten de ondersteuning van onze fractie.

Voorzitter. Het is nu voor mij zo ver om een andere plaats in het netwerk van Brabant in te nemen. Vanuit de Brabantse parel in het groen zal ik me blijven inzetten voor ons mooie Brabant, en dat doe ik graag in samenwerking met de gedeputeerden en de Provinciale Staten. En daarom, voorzitter, zeg ik tegen u: tot ziens!

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, en zeker graag tot ziens. Voor u allen, zowel inkomend als afscheidnemend, geldt natuurlijk een groot applaus, alleen: dat wil niet op een digitale manier. Dus dan maar verbaal bij dezen voor jullie allemaal.

Dan gaan we over naar het volgende agendapunt, en dat is het interpellatiedebat.

Actualiteit

Interpellatieverzoek Provinciale Staten 22 januari 2021 'Uitbreiding Varkenshouder Peelweg Zeeland', ingediend door PvdA

De **voorzitter**: Ik zei net al aan het begin dat ik me kan voorstellen dat, als ten aanzien van alles, alsook hier, moties worden ingediend, we aan het einde van de vergadering daarover gaan stemmen, mocht dat aan de orde zijn.

Het interpellatieverzoek is ingediend door Statenlid Martijn de Kort van de Partij van de Arbeid over de uitbreiding van een varkenshouderij aan de Peelweg in Zeeland. Ik ga even wat zeggen over de orde. Ik geef de heer De Kort zo meteen de gelegenheid vragen aan het college te stellen. Hij heeft daarvoor maximaal vijf minuten. Vervolgens antwoordt de gedeputeerde ook in maximaal vijf minuten. Daarna krijgt de heer De Kort in drie minuten de gelegenheid om vervolgvragen te stellen, de gedeputeerde krijgt vervolgens drie minuten om te antwoorden en daarna kunnen de overige fracties in twee termijnen in maximaal twee minuten per partij per termijn aan de beraadslagingen deelnemen. De gedeputeerde heeft maximaal twee minuten per termijn om op de eventuele vragen in te gaan. Dat is de orde van deze bespreking, zonder allerlei interrupties.

De heer De Kort heeft het woord; vijf minuten.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Je hebt soms van die situaties dat je iets leest, of uit je omgeving een signaal krijgt, waarvan je denkt: hè, hoe dat dan!? Dat had ik een aantal maanden geleden, toen ik vanuit de omgeving van Zeeland – het Brabantse Zeeland voor de goede toehoorder – het signaal kreeg: daar gaat hier een varkenshouder uitbreiden met 3000 varkens – dat hoor je nog weleens vaker –, en doordat de provincie grond verkoopt wordt dat mogelijk gemaakt. Nou, dat is toch een raar geval, dus even induiken en wat vragen stellen. Dat is inmiddels al een hele tijd geleden en dat heeft ertoe geleid dat we vandaag hier het interpellatiedebat hebben. Ik zal de vragen die ik eerder heb ingediend hier voorlezen in mijn eerste termijn.

24 december jl. hebben we antwoord gekregen omtrent onze schriftelijke vervolgvragen over de uitbreiding van de varkenshouder aan de Peelweg in Zeeland met maar liefst 3000 varkens in een gebied dat al veel

overlast kent. De PvdA vindt het bijzonder teleurstellend dat het college aangeeft grond te willen verkopen om deze ontwikkeling mogelijk te maken en vraagt zich ernstig af of dit handelen van de provincie wel conform het eigen beleid én de waardes van de omgevingsvisie is, en of de provincie, gezien eerdere toezeggingen aan de omgeving, wel handelt zoals van een betrouwbare overheid verwacht mag worden. Dit is de reden voor het interpellatiedebat van vandaag, waarin we de volgende vragen wensen te stellen.

Vraag 1. U geeft aan dat u deze grondpositie heeft verworven vanuit het toenmalige LOG-beleid, en niet in het kader van de urgentieaanpak. Duidelijk is echter dat voor vervreemding dit LOG-beleid niet meer van toepassing is, zo blijkt ook uit de bij mijn vragen bijgesloten brief van de provincie aan de betreffende ondernemer uit 2014, waarmee de overeenkomst met onmiddellijke ingang is ontbonden. Vervreemding dient dus plaats te vinden binnen de kaders van het huidige beleid, lees: omgevingsvisie en -verordening en op basis van de contractvrijheid die u zelf in 2014 weer heeft bedongen. Bent u het hiermee eens? Zo nee, waarom niet? Onderschrijft u dat de toename van overlast, zoals ook de Raad van State die signaleert, strijdig is met dit door Provinciale Staten vastgestelde beleidskader? En erkent u derhalve dat van de voorgenomen vervreemding van de grond geen sprake kan zijn, zeker niet binnen de bevoegdheid van GS? Wellicht wel binnen die van PS.

Vraag 2. De PvdA vindt het strijdig met een belangrijke waarde van de omgevingsvisie dat dit gebied meer emissies te verwerken krijgt door uw beslissing, terwijl het streven moet zijn naar steeds beter. Hoe rijmt u uw beslissing met deze waarde van de omgevingsvisie? En indien u dat niet kan rijmen, wat is dan voor u de waarde van deze waarde uit de omgevingsvisie en hoe past u die dan toe? U geeft in uw eerdere antwoorden aan dat de ammoniakemissie weliswaar afneemt, maar tegelijk dat de geur- en fijnstofoverlast toeneemt. Hoe rijmt u dat met deze waarde van de omgevingsvisie? En los daarvan: wat vindt u er eigenlijk van dat door uw handelen een verdere toename van geur- en fijnstofemissies mogelijk gemaakt wordt in een al overbelast gebied?

Vraag 3. Uw college zegt zeer te hechten aan draagvlak. De gebiedsdialoog is mislukt, geeft u zelf aan. Hoe rijmt u dat met het streven naar draagvlak, dat u dan toch besluit actief deze ontwikkeling mogelijk te maken door er als provincie zelf de grond die dit mogelijk maakt voor te verkopen?

Vraag 4. In de 2e bijlage ziet u een mailwisseling tussen de provincie en betrokkenen waarin duidelijk genoemd is dat, als de uitkomst van de gebiedsdialoog blijft zoals hij is (niet gelukt), de provincie dan voet bij stuk zal houden en niet zal verkopen. De gebiedsdialoog is niet gelukt, bleek ook uit uw eerdere beantwoording op onze Statenvragen. Waarom verkoopt u dan ondanks deze honderd procent duidelijke toezegging aan de omgeving alsnog deze grond? Vindt u uzelf dan nog een betrouwbare overheid richting deze betrokkenen?

Vraag 5, tot slot. Indien u ondanks alle bovenstaande zaken toch tot levering van de grond overgaat, hoe wilt u dan borgen dat de overlast in het gebied afneemt?

Ik wil dit nog aanvullen met het volgende. We kregen het signaal dat de omgevingsdialoog goed is gegaan; dat staat ook in de vergunningsaanvraag. Als u in het stuk leest wat daar staat, dan ziet u dat het vooral een informatie was van de boer en dat er wel degelijk kritische vragen zijn gesteld. De reden dat de omgeving daar niet verder op doorgevraagd heeft, is dat tegelijkertijd – en ik heb een presentatie in mijn bezit van een maand daarna, die ik ook nog wil delen met het college, indien ze hem zelf niet meer zouden hebben – van de provincie de gebiedsdialoog gaande was, waarin door de provincie gesproken werd over uitkoop van dit bedrijf. Dus als u omwonenden na deze dialoog, zeer kort daarna, als provincie in een presentatie – nogmaals: die ik ook heb – zegt dat u niet gaat verkopen, dat u zelf aangeeft dat u dit bedrijf zelfs wilt gaan uitkopen, dan kunt u zich wellicht voorstellen dat de omgeving zich niet herkent in uw uitspraak dat de omgevingsdialoog gelukt is.

Tot zover, voorzitter. Ik kijk zeer uit naar de antwoorden.

De **voorzitter**: Het woord is aan gedeputeerde Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter, dank u wel, mijnheer De Kort, voor uw vragen. Ik kan me voorstellen dat u een toelichting op dit voornemen wenst, omdat een aantal begrippen en besluiten die genomen zijn, en processen die gevoerd zijn, in de tussentijd misschien ook wel tot een stukje begripsverwarring hebben kunnen leiden. Het is een proces dat zich over een periode van zo'n tien jaar afspeelt.

Ik wil beginnen met het LOG-gebied. In dat kader is door de provincie grond aangekocht op een plek die ook weer bestemd was voor agrarisch gebruik. Op basis daarvan is de grond aangeboden aan de ondernemer. In 2014 is evenwel een brief verzonden waarin de provincie heeft aangegeven de koopovereenkomst te willen ontbinden. Dat is aangevochten door de ondernemer en daarvoor is hij in het gelijk gesteld. Vervolgens is er inderdaad een omgevingsdialoog. Inmiddels was er een gebiedsdialoog gevoerd, of ook nog wel gaande, en er zijn pogingen gedaan om tot verplaatsing te komen. Die zijn echter niet gelukt, om verschillende redenen: ruimtelijke redenen, financiële redenen, allemaal overigens in heel goed overleg met de ondernemer steeds gebeurd. Uiteindelijk is de ondernemer doorgedaan, en dat kon ook, want hij was in het gelijk gesteld. Hij heeft toen inderdaad de omgevingsdialoog gevoerd. Uiteindelijk heeft hij een omgevingsvergunning gekregen van de gemeente Landerd, in juli 2017. Die is ook aangevochten en uiteindelijk heeft hij op 23 oktober 2020 een onherroepelijke vergunning gekregen, is hij in het gelijk gesteld door de Raad van State. Dus in het kader van een betrouwbare overheid is het dan ook heel erg voor de hand liggend dat wij doorgaan met deze verkoop, zeker omdat wij ook weten dat het plan dat er ligt aan alle voorwaarden voldoet.

Het antwoord op vraag 1 is dus dat wij inderdaad de grond hebben aangeboden en dat de ontbinding met succes is aangevochten.

In vraag 2 stelt u dat dit in strijd is met de omgevingsvisie, maar dat zijn wij niet met u eens. Wij hechten erg aan de omgevingsvisie. Die ziet natuurlijk niet toe op individuele vestigingen, maar wel op het totaal. Daar heeft u helemaal gelijk in. Die omgevingsvisie streeft naar steeds beter, en dat doen we in het kader van dit soort vestigingen ook door een interim-omgevingsverordening te hebben waarin duidelijk voorwaarden gesteld worden aan de ammoniakemissie. We doen dat ook door veel tijd en middelen te steken in het ontwikkelen en uitrollen van innovatieve 'schoon bij de bron'-stalsystemen. We ondersteunen bedrijven bij de keuzes daarin. We hebben een VABimpuls, we geven uitvoering aan het Schone Lucht Akkoord, dus wij zijn volop bezig om die omgevingsvisie ook in de praktijk te brengen.

In deze casus is het zo dat ondanks de uitbreiding met een aantal varkens sprake is van een duidelijke afname van de ammoniakemissie. En ja, er is een toename van geur- en fijnstofemissie, maar in zeer beperkte mate, ruim blijvend binnen de normen die daarvoor gelden. De omgevingsdienst heeft daar ook positief over geadviseerd. Dus het bedrijf voldoet aan alle voorwaarden die gesteld zijn.

En dan heeft u het over draagvlak. De gebiedsdialoog is inderdaad mislukt, maar de omgevingsdialoog is gevoerd, zoals u ook heeft kunnen zien. Dus ja, in die zin heeft het bedrijf er ook aan voldaan, want dat was een voorwaarde in de vergunningverlening.

Wij willen uiteraard een betrouwbare overheid zijn. Ik heb het echt goed bestudeerd, omdat ik me ook wel afvroeg – dat wil ik ook echt aangeven – van: ja, is dit nu toelaatbaar, kan dit echt? Ik heb alle stukken ook goed laten uitzoeken en daaruit heb ik de conclusie getrokken dat, om een betrouwbare overheid te kunnen zijn, we dit echt moeten doen, dat het een bedrijf is dat aan alle voorwaarden voldoet en dit bedrijf voort wil laten zetten door twee bedrijfsopvolgers.

Tot zover mijn antwoord, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zou eenieder die ingelogd is en niet het woord heeft, ook de microfoon even uit willen zetten? De heer De Kort heeft gedurende drie minuten de ruimte om vervolgvragen te stellen. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank u wel, voorzitter, en dank aan gedeputeerde Lemkes voor de beantwoording van de vragen. Ik heb overigens ook nog een misschien bijna wel technische vraag. Wat ons namelijk ook wel

enigszins verbaast, is dat de vragen tot nu toe iedere keer beantwoord worden vanuit de landbouwafdeling en ook de landbouwgedeputeerde, terwijl deze grond volgens mij bij het ontwikkelbedrijf, en daarmee ook bij gedeputeerde De Bie zit. De ontbindingsbrief destijds was ook vanuit de vastgoedafdeling verstuurd, dus dat is even de vraag: waarom wij eigenlijk met elkaar dit gesprek voeren en vanwaar niet de heer De Bie?

Een ander punt, laat ik dat als eerste pakken, is het draagvlak. U geeft aan dat de omgevingsdialoog is gevoerd en dat de gebiedsdialoog niet is gelukt. Maar wat ik al in mijn eerste stuk zei: ik heb ook de presentatie, en die heeft u wellicht ook gezien, van oktober 2015. Die omgevingsdialoog was een presentatie – u heeft wellicht ook het verslag daarvan gelezen –, waarin door de boer werd uitgelegd wat hij wilde en de omgeving wel degelijk een aantal kritische vragen heeft gesteld, én heeft gewezen op het bestaan van de gebiedsdialoog, wat de boer niet wist, gaf hij ook aan – die voelde zich daar buitenspel gezet. Die gebiedsvisie heeft niet tot resultaat geleid en die was daarná. Dus de omgeving heeft onder andere met die omgevingsdialoog niks gedaan omdat de gebiedsdialoog nog gaande was, waarin de provincie een ander standpunt had. En dan stel ik u nogmaals de vraag: als bijlage bij mijn interpellatieverzoek zat ook een mail van de provincie, waarin een ambtenaar duidelijk aangeeft dat, als de uitkomst van de gebiedsdialoog blijft zoals hij is, “wij voet bij stuk blijven houden”. Een ambtenaar van de provincie geeft aan de omgeving aan dat, als de gebiedsdialoog blijft zoals hij is, dus niet lukt, de provincie voet bij stuk blijft houden! Ik snap uw punt richting de boer, maar hoe is dat dan betrouwbaar richting die omgeving, omdat dit wel degelijk parallel liep?

En dan nog een ander punt. U geeft nu aan dat de verkoopontbinding door de boer is aangevochten, en met succes. Ik weet dat de vergunningsaanvraag is aangevochten met succes, maar het is mij niet bekend dat deze privaatrechtelijke overeenkomst tussen de provincie en die boer is aangevochten en ontbonden. Dat vind ik wel behoorlijk cruciale informatie in dit dossier, temeer daar met de omgeving een heel lange periode een heel ander beeld gewekt is. Dus ik wil daarom graag van u horen: als dat zo zou zijn, waarom is dan deze cruciale informatie in het kader van de toch meerdere schriftelijke vragen van mij, niet gedeeld, zoals ook niet gedeeld was dat de provincie aan het einde van het LOG-beleid überhaupt nog tot een ontbinding was overgegaan en de mails tussen de provincie en de omwonenden niet gedeeld zijn én de presentatie van de provincie aan de omwonenden, waarin gezegd wordt dat de boer uitgekocht zal worden, niet gedeeld is in het kader van deze vragen? Ik hoor daar graag een antwoord op, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De gedeputeerde.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Wat ik even niet kan plaatsen: u zegt van “de ontbinding van die koopovereenkomst”, die is aangevochten en dat bezwaar is gegrond verklaard. Dus ik snap niet goed wat uw vraag eigenlijk is.

De **voorzitter**: Ik geef nog even kort de gelegenheid dat antwoord te geven op de vraag.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank voor de verduidelijking, mevrouw Lemkes. Wat ik aangeef: de vergunning is aangevochten, daar heeft de boer gelijk gekregen. U geeft nu echter aan, dat is voor mij nieuwe informatie, dat die ontbinding van de koop, de brief die ik een maand geleden bij het interpellatieverzoek heb gedaan, dat die ook aangevochten zou zijn privaatrechtelijk, en dat de provincie daar in het ongelijk is gesteld. Daarom vraag ik u: waarom is die informatie niet met ons gedeeld? En als dat het geval is, wat is dan de reden dat dat gebeurd is? En dan zou ik daar graag een heel stuk meer achtergrond van willen hebben, waarom de provincie daar in het ongelijk zou zijn gesteld.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes heeft het woord.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. In de brief om de koopovereenkomst te ontbinden stond als argument dat binnen een bepaalde tijd gebruikgemaakt zou moeten zijn van

vergunningen om te kunnen ontwikkelen. Maar de provincie is er zelf debet aan dat die vergunningen niet tijdig verleend zijn. Dat is de grond geweest om deze ontbinding aan te vechten en daar is de ondernemer voor in het gelijk gesteld. Dus wij hebben niet op tijd die vergunningen verleend, en dat is de reden. Dan eventjes over de gebiedsdialog. Dat was een dialoog zonder de boeren die het aanging. Het was uitsluitend met ZLTO. Daarop heeft deze boer zich verlaten, op deze discussie met ZLTO. Dus hij was daar zelf niet van op de hoogte.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Andere vragen heb ik volgens mij niet.

De **voorzitter**: Ja: waarom de heer De Bie het woord niet voert.

Mevrouw **Dirken** (VVD): O, pardon. Ja, wij hebben collegiaal bestuur en dit ligt eigenlijk op beide terreinen.

De **voorzitter**: Oké, u heeft met de heer De Kort in twee termijnen gewisseld. Nu geef ik de ruimte aan andere fracties om het woord te voeren. Ik zie in ieder geval één fractie. Ik loop ze allemaal eventjes langs. Is er iemand van de VVD die het woord wil?

Mevrouw **Dirken** (VVD): Zeker!

De **voorzitter**: Ga uw gang.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Soms zijn er vraagstukken die verder gaan dan alleen maar de vraag of er op een locatie juridisch iets wel of niet is toegestaan. Wij vinden dat juist bij dit soort vraagstukken communicatie cruciaal is. Wij kennen als VVD niet de ins en outs van dit dossier, maar dat er in de omgeving al jarenlang allerlei emoties spelen is ons wel duidelijk. Als we dan een rol hebben als provincie in zo'n dossier, als de provincie in de loop van de jaren voor buitenstaanders tegenstrijdige acties lijkt te ondernemen, variërend van mogelijke uitkoop tot anderzijds een verkoop, dan vinden wij het als VVD niet meer dan logisch dat je als provincie teruggaat naar die omgeving om dat uit te leggen. Want iedereen die in dat gebied woont en werkt moet linksom of rechtsom uiteindelijk wel samen met elkaar verder. Onze vraag is dus of door of namens de provincie recent en op een heldere manier in de omgeving is gecommuniceerd over het hoe en waarom van de besluitvorming. En als dat nog niet is gebeurd, kunt u dan toezeggen dat dat de komende maand wel gaat gebeuren? En tot slot, maar niet minder belangrijk: kunnen wij erop vertrouwen dat u voortaan bij dit soort langlopende casussen vooraf teruggaat naar de omgeving, zodat we dit soort debatten niet meer met elkaar hoeven voeren?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het CDA.

De heer **Stoop** (CDA): Ja, dank u wel voorzitter. Het CDA is van mening dat bedrijven door de volgende generatie overgenomen moeten kunnen worden. Deze ondernemer is te prijzen, omdat hij ervoor zorgt dat zijn zoons een gezond bedrijf over kunnen nemen dat voldoet alle eisen... vergunning wordt aangegeven... .

De **voorzitter**: U bent slecht te verstaan. De verbinding is niet goed. U kunt ook uw beeld even uitzetten, dan wil het geluid soms nog we eens wat beter worden. Het is ook een B-oplossing, maar toch. Mijnheer Stoop? Ik versta u niet.

De heer **Stoop** (CDA): Verstaat u mij nu wel?

De **voorzitter**: Nee, ook niet. Ja, nu een beetje. Probeert u het nog eens-

De heer **Stoop** (CDA): ... de schaal van het bedrijf zoals... daartoe in staat... van het bedrijf is in onze ogen niet disproportioneel. De CDA-fractie heeft bij het standpunt over deze we zien dat bij de fracties die het interpellatiedebat hebben aangevraagd.... Als we echter op deze concrete vorm.... betrekken, moeten we....

De **voorzitter**: Ik onderbreek u even. Wij kunnen u niet goed verstaan. Ik ga eerst even een paar anderen het woord geven en dan kom ik straks nog eventjes bij u terug om te kijken of het dan beter gaat. Forum voor Democratie.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Heel kort. Wij vinden de beantwoording van de gedeputeerde afdoende. Kijkend naar de agendering van deze kwestie, vinden wij het niet altijd per se wenselijk dat we individuele casussen in dit gremium bespreken. Kijk, u zult zelf maar ondernemer zijn en in dit gremium behandeld worden, dat is niet altijd wenselijk.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wil iedereen die niet aan het woord is het geluid uitzetten? Het woord is aan de SP, de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. De vragen van de heer De Kort zijn volgens mij uitstekende vragen en de analyse die hij maakte: volgens mij klopt die helemaal. Maar de gedeputeerde verrast de heer De Kort, maar ook mij, volkomen met haar verhaal dat de ontbinding van de overeenkomst is aangevochten en in feite nietig is verklaard. Ik zou bijna zeggen: het lijkt haast de Tweede Kamer waar je schriftelijke vragen stelt en maar halve antwoorden krijgt, of geen antwoorden. Maar ik vind het wel cruciaal dat in de schriftelijke vragen hier niet op gewezen is, dat die aangevochten is die ontbinding, want op dat moment – en dat ben ik wel met de gedeputeerde eens – verval voor een heel groot gedeelte de argumentatie onder het betoog van de heer De Kort. Daar kan de heer De Kort niks aan doen, maar ik vind wel dat we moeten zorgen dat schriftelijke vragen zorgvuldiger, vollediger en beter beantwoord worden.

De **voorzitter**: Dank u wel. D66.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Toch even een statement vanuit D66. De uitbreiding van de varkensstal met 3000 varkens door middel van grond van de provincie in een gebied dat al zoveel overlast kent, denk daarbij aan fijnstofuitstoot en geuroverlast, zeker nu er al meerdere onderzoeken lopen naar de staat van de luchtkwaliteit in Brabant, dat klinkt toch niet als een goed idee. We zijn ons als provincie door middel van een omgevingsvisie hard aan het inzetten om luchtkwaliteit en leefomgeving voor onze inwoners te verbeteren en uit principe moeten we dit soort ontwikkelingen met een negatieve impact op de omgeving niet willen. De provincie kan haar gronden ook ten behoeve van meer natuurvriendelijke manieren inzetten, gezien de vele uitdagingen op het gebied van klimaat, waterhuishouding en biodiversiteit. Hoe kijkt het college hiernaar?

D66 vindt de vragen vanuit de PvdA zeer terecht en wij sluiten ons daar ook bij aan. Het zijn zeer belangrijke beslissingen die ook thuishoren in de Statenzaal. Het is voor ons altijd een afweging waarbij gezondheid voorop moet staan, de gezondheid van alle Brabanders, en volgens ons wordt die gezondheid het best gediend met ruimte voor robuuste natuur waar dat kan.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. GroenLinks.

De heer **Philippart** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ook GroenLinks is verrast door de antwoorden van de gedeputeerde over de ontbinding van de overeenkomst die is aangevochten en dan nietig is verklaard. We zouden dan ook graag willen weten sinds wanneer deze informatie al bekend is bij de gedeputeerde en bij GS. Ondanks toezeggingen in dit dossier aan de omgeving, nemen de vele miljoenen kilo's stront en de navenante stank, fijnstof en geluidsoverlast van luchtwassers verder toe in de Graspeel. 45 gezinnen zitten dagelijks in de stank met een gemiddelde van 4000 dieren per gezin, en daar komen dan nog eens 3000 varkens bij. Wat vindt de gedeputeerde van deze aantallen en wat zegt dit volgens haar over de omgevingsvisie? Is deze niet veel te ruim? En hoeveel uitbreidingen zijn er nog mogelijk in haar optiek? Compleet ten einde raad zijn sommige bewoners, vertrouwen in een betrouwbare verheid verdampt. "Boeren met rechten en burgers met plichten", aldus een van de omwonenden, die met lede ogen aanziet dat om zijn huis heen alle bedrijven uitbreiden. En wat doet de provincie Noord-Brabant? Die faciliteert dit doodleuk, om nog meer stront, stank en fijnstof te veroorzaken. Het was voor de PvdA dan ook terecht reden voor deze interpellatie.

In de optiek van GroenLinks kan er geen sprake zijn van de voorgenomen vervreemding van de grond, is de overlast die de Raad van State uittekent strijdig met onze beleidskaders en is er geen draagvlak voor nog verdere uitbreiding. Of zien GS dit draagvlak wel onder de bevolking? Na een mislukte gebiedsdialog schaadt dit hun vertrouwen in de politiek. We laten ze letterlijk zakken in de stront en in de stank. Is de gedeputeerde het ermee eens dat hier sprake is van onrecht voor deze burgers door toedoen van hun overheid? Graag een reactie, waarbij we de gedeputeerde willen vragen een appreciatie te geven van de kwaliteit van leven voor deze 45 gezinnen. Dat vragen we om erachter te komen hoe zij deze verkoop uit kan leggen, want wij kunnen het niet.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De PVV, de heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter. Hier wordt door de PvdA politiek bedreven, politiek over de rug van een klein boerenbedrijf. De PvdA probeert vandaag een normaal boerengezinsbedrijf kapot te maken. Dit is boertje pesten in optima forma. Deze boer heeft zich aan alle voorwaarden gehouden, deze boer heeft een omgevingsdialog gehouden en er zijn vanuit de directe omgeving geen bezwaren gemaakt. Deze boer heeft bewust gekozen voor minder varkens én voor meer ruimte en meer daglicht voor zijn varkens. De lighokken worden zelfs uitgerust met vloerverwarming. Deze boer heeft dus bewust gekozen voor minder dieren en meer diervriendelijkheid, maar toch moet deze boer kapot worden gemaakt. Ongelooflijk. Waar zijn we hier mee bezig?

Voorzitter. De PVV is boos. De PvdA wil dat de provincie een onbetrouwbare overheid blijft. Boeren hebben op deze manier geen enkele zekerheid meer. Eerst was er het verraad van de VVD in 2017 aan de boeren, daarna het verraad van het CDA in 2019 aan de boeren en vorig jaar het verraad van Forum voor Democratie aan de boeren. Dit moet stoppen. De overheid moet weer betrouwbaar worden. Boeren moeten weten waar ze aan toe zijn. De PVV is een betrouwbare partner voor onze kleine agrarische gezins- en familiebedrijven. Wij gunnen boer Hemmes z'n uitbreiding en daarmee het voortbestaan van zijn bedrijf. Hij heeft alle procedures netjes doorlopen en we zijn blij dat het college niet meegaat in deze linkse poging om zijn gezinsbedrijf kapot te maken.

Voorzitter, tot zover.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Het is natuurlijk een beetje bijzonder dat we hier één casus in Provinciale Staten in een debat behandelen. Dat wil ik in ieder geval geconstateerd hebben. Maar ik zie het wel als een signaal dat er dus ergens in ons proces iets mis gaat, dat op een of andere manier aan de ene kant de ondernemer, de kleine ondernemer – we hoorden het zojuist –, aan de andere kant de

omgeving, dat daar iets mis gaat in dat proces om die belangen bij elkaar te brengen. Dat wij hier met 54 Statenleden het daarover gaan hebben, dat is eigenlijk een teken dat er in dat proces iets mis zit. De oproep van, ik geloof de VVD om met de omgeving te gaan praten zou ik willen uitbreiden, om dat te gaan doen met de ondernemer en het op die manier weer terug te leggen daar waar het hoort.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van der Wel.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Excuus-

De **voorzitter**: O, kijk!

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ik moet heel even wennen aan de nieuwe volgorde van wie wanneer spreekt.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Oké. De uitbreiding van 3000 varkens gaat mijn fractie de pet te boven. Het verkopen van de grond en het uitbreiden met 3000 varkens mag misschien van de letter van de wet, maar druist rechtstreeks tegen alle logica in. Voordat de plannen hier losbarstten, buitelden de media over elkaar heen. Nederland staat op slot stikstof-technisch gezien. In Brabant viel de coalitie de eerste keer op dit onderwerp. Burgers kunnen hun nieuwbouwwoning niet betrekken omdat er niet gebouwd mocht worden vanwege de stikstof-lockdown en we rijden 100 km per uur, alles om de natuur op papier te redden, of op z'n minst niet verder te verschromen. Dat er desondanks uitgebreid mag worden is absoluut niet logisch. Deze stal staat er niet alleen in. Van de week hoorden we dat er naast Natura 2000-gebied De Kampina een stal met 19000 biggen verschijnt. Verscheidene keren horen we dat er gezocht wordt naar een balans tussen economische ontwikkeling en het beschermen van de natuur. Beide stallen zijn voorbeelden dat dit loos gepraat is. Het is overduidelijk dat economische ontwikkeling te allen tijde voorrang heeft.

Ik wil nog een aantal zaken benoemen. Blijkbaar speelt deze hele situatie doordat de provincie niet op tijd was met de benodigde vergunning. Heb ik dit goed gehoord en, zo ja, waarom is de vergunning niet op tijd verleend?

In het kader van draagvlak vraag ik me af waarom er überhaupt een omgevingsdialoog wordt gehouden, als deze niet wordt gebruikt in de besluitvorming.

Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat er flink geïnvesteerd wordt in schone stallen en andere technologische luchtkastelen. Aangezien het college deze stal toestaat, is de gedeputeerde het dan met mij eens dat dit ook dweilen met de kraan open is?

Tot slot wil ik de gedeputeerde landbouw en natuur vragen hoe zij naar deze situatie kijkt als zij de pet natuur opzet. Hoe is dit verenigbaar met de pet van de gedeputeerde landbouw?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Philippart, ik heb aan het begin gezegd dat we niet werken met interrupties. Dat is precies de reden waarom ik u daarnet het woord niet heb gegeven. Dat heb ik helemaal aan het begin van dit debat gezegd.

Dank u wel, mevrouw Vlasveld. Dan ga ik naar de heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik moet toch complimenten maken aan Martijn de Kort. Tenslotte zit hij hier ook voor de inwoners van Noord-Brabant. Ik heb die vragen van tevoren gelezen, en ook de antwoorden, en als ik zie welke informatie er nu bij komt, ja, dan schrik ik toch een beetje. Dat vind ik erg jammer, want het betekent dat er in het hele proces van communiceren wat fout gaat. We krijgen straks nog

een ander agendapunt waarbij dat ook een beetje speelt. Aan de andere kant: als ik kijk naar het bedrijf en ik kijk naar de boer, ja, dan heeft deze meneer denk ik gewoon gelijk. En als je praat over een betrouwbare overheid, ja, dan zullen we dat ook na moeten komen.

Wat ik wel meegeef, maar dan praat ik meer over het algemene beleid van de provincie: als ik lees "3000 varkens", voor veel mensen is dat een geweldige hoeveelheid, en dan ook in dat gebied. Doen wij het dan met z'n allen, zoals we hier zitten, goed? Daar kan misschien vandaag geen antwoord op worden gegeven, maar die vraag stel ik wel mijzelf als 50PLUS.

Daar wil ik het even bij laten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Als grondbezitter vanuit ons ontwikkelbedrijf worden we hier door de PvdA terecht betrokken in deze casus. Terecht dat het hier voor wordt gelegd. Lokaal Brabant is geen voorstander van uitbreiding van intensieve veehouderij, en zeker niet in dit al veel met geur belaste buitengebied, zoals aan de Peelweg in Zeeland. Voorheen was het nog een LOG-gebied, maar vooral vanwege de gebiedsdialogoog en de grote weerstand van de direct omwonenden is deze LOG er afgehaald. Ons standpunt hierin is dat wij deze grondverkoop liever niet zien plaatsvinden. De vraag die volgens ons voorligt is of we ons moeten houden aan de gerechtelijke uitspraak waarin de vergunning en verkoop aan de aanvrager is verleend en of we onder de gemaakte afspraken van deze grondverkoop uit zouden kunnen, ondanks dat we natuurlijk continu bestuur en ook vertrouwd bestuur willen zijn. Echter, het antwoord van de gedeputeerde op het bezwaar op deze ontbindingsovereenkomst van de koopovereenkomst door de provincie is door de aanvrager in het gelijk gesteld en daarmee wordt het juridische onderbouwing, maar neemt het de overige belasting helaas niet weg. We willen dan ook graag van de gedeputeerde vernemen hoe ze aankijkt tegen deze grondverkoop in deze voormalige LOG en ten aanzien van de hoge geur overbelaste buitengebied. Welke rol gaat het thema gezondheid voor u van de gebieds- en de omgevingsdialogoog een rol spelen en de communicatie naar de directe omgeving, om dit ook te kunnen uitleggen en te onderbouwen? Graag uw reactie.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan tot slot de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben geen aanvullende vragen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik de gedeputeerde het woord. Ze heeft eigenlijk maar twee minuten-

De heer **Stoop** (CDA): Mag ik nog? Ik wilde graag mijn verhaal nog houden.

De **voorzitter**: Excuus. U heeft gelijk. Ik had beloofd dat u nog voor de tweede ronde hopelijk met goed geluid het woord zou krijgen. U heeft gelijk. Ga uw gang. Het CDA.

De heer **Stoop** (CDA): Ben ik nu wel beter te horen?

De **voorzitter**: Jazeker.

De heer **Stoop** (CDA): Goed zo. Nou, het CDA is van mening dat bedrijven door de volgende generatie overgenomen moeten kunnen worden. Deze ondernemer is te prijzen, omdat hij ervoor zorgt dat zijn twee zoons een gezond bedrijf over kunnen nemen dat voldoet aan alle eisen, waar zij een goede boterham mee kunnen verdienen. De schaal van het bedrijf zoals die in de nieuwe vergunning wordt aangegeven stelt de zoons daartoe in staat, maar de omvang van het bedrijf is in onze ogen niet disproportioneel.

De CDA-fractie heeft bij het standpunt over deze grondaankoop gekeken naar dit individuele geval. Wij zien dat er huiver is bij de schaalvergroting bij de fracties die het interpellatiedebat hebben aangevraagd. Als we het echter op deze concrete grondverkoop betrekken, moeten we als provincie ook een betrouwbare overheid zijn voor deze ondernemer, een ondernemer die bovendien voor 3000 varkens rechten heeft opgekocht. Er verdwijnen aan de andere kant dus ook 3000 varkens. Als het bedrijf aan alle eisen voldoet en door de investering die de ondernemer doet de stikstofemissie sterk afneemt, en keurig aan alle voorschriften wordt voldaan, zien wij als CDA geen bezwaar om tot verkoop van grond aan deze ondernemer over te gaan. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan is nu het woord aan mevrouw Lemkes. Er zijn aardig wat vragen gesteld. Ze heeft eigenlijk twee minuten, ik ga er iets ruimer mee om, zodat in ieder geval de vragen die u heeft gesteld beantwoord kunnen worden. Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de vragen die gesteld zijn. Ik ga eerst even naar de VVD. U vraagt om communicatie over dit soort zaken. Het is een gemeentelijke inrichting, dus communicatie over de vergunning behoort echt bij de gemeente thuis. Wat wij als provincie aan communicatie hebben gedaan-, ja, wij hebben zelfs in 2017, of daarna nog, is er ook contact geweest, waar steeds ook een van de omwonenden bij is geweest. Daar heeft u ook correspondentie van ontvangen. Die is dus ook bij gesprekken geweest tussen de ondernemer, de gemeente en de provincie. Dus er is steeds wel aan communicatie gedaan. Dat wil ik er wel bij opmerken. Maar het blijft een aandachtspunt, dat ben ik helemaal met u eens.

Dan even de opmerking over die ontbinding, want er lopen allerlei zaken door elkaar heen. Het is zo dat de ontbinding is aangevochten. Het is eigenlijk niet doorgezet, moet ik daarbij zeggen, in afwachting van vergunningprocedures. Wat ik net zei, dat er wel een bezwaar gegrond is verklaard in 2013, had betrekking op de ontheffing van de vergunning. Dus daar is de ondernemer voor in het gelijk gesteld. Dat heeft, denk ik, zonet wel verwarring gewekt.

De **voorzitter**: De heer De Kort maakt een punt van orde.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, voorzitter, ik ben ervan op de hoogte dat u heeft aangegeven "geen interrupties", ik ben er ook van op de hoogte dat u als voorzitter mag bepalen om wel interrupties toe te staan. Ik moet wel zeggen dat ik inmiddels zeer ernstig de behoefte heb om die interruptie wel te mogen plaatsen. Ik hoop dat u mij die toestaat.

De **voorzitter**: Ja, gezien de nieuwe informatie begrijp ik dat, maar ik zal daar wel beperkt mee omgaan. Mijnheer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank, voorzitter. Wat mevrouw Lemkes nu zegt, als de ontbinding niét is aangevochten, dan blijft mijn punt dat het onder het LOG-beleid is ontbonden, volledig staan. Ik zal dan dadelijk ook een motie indienen, die als strekking heeft dat dit voorstel aan PS middels een Statenvoorstel wordt voorgelegd met de volledige historie en alle onderliggende stukken, zodat PS hierover kunnen besluiten, omdat ik me zeer afvraag of het onder een geldend beleidskader is gedaan, maar ook om te zorgen dat we alle informatie boven tafel krijgen. Want ik wilde u even zeggen: ik heb nu gedurende deze procedure van schriftelijke vragen zelf een brief gevonden van de provincie aan die boer dat de koop ontbonden wordt, daar is me niets over gemeld, ik heb zelf een mail gevonden van de provincie aan de omgeving, dat er niet verkocht zou worden als de uitkomst hetzelfde zou blijven. Daar is mij niks over verteld. Ik heb zelf een presentatie boven tafel gekregen waarin de provincie ná die omgevingsdialoog aan de omgeving vertelt dat ze de boer willen uitkopen. Daar is mij niets over verteld. Zojuist vertelt de gedeputeerde mij dat die koop-, en daar hebben andere partijen zojuist in het debat op gereageerd "o ja, dan is het inderdaad een ander

verhaal”, dat ben ik zelfs met andere partijen eens, dat dat niet klopt. Dus dit vind ik echt een casus waar wij als Staten, en ik krijg nu inderdaad een beetje Haagse gevoelens hierbij: hoeveel vragen moet ik stellen, wat komt er boven bij iedere nieuwe vraag die ik stel? Ik wil een volledig dossier, ik wil dat naar Provinciale Staten hebben en ik wil net als bij het CSM-terrein, want dit zijn gronden van het ontwikkelbedrijf, wens ik dit voorstel in Provinciale Staten ter besluitvorming te hebben. En iedereen die dan vindt dat de boer gelijk heeft en mag uitbreiden, mag dan voor het voorstel stemmen en iedereen die dat niet vindt mag dan tegen stemmen, maar dan op basis van een volledig dossier en niet op basis van dit. Want ik heb hier een heel erg naar gevoel bij en ik hoop dat Provinciale Staten mij willen steunen bij het ondersteunen van die motie. Nogmaals: het is niet voor of tegen een boer, niet voor of tegen een omgeving, maar voor de vraag om het voorstel in Provinciale Staten ter besluitvorming neer te leggen, met alle informatie in plaats van deze voorgenomen handelwijze van GS waarin zij de grond wensen te verkopen met alle geschiedenis en alles wat ik zojuist gedeeld heb.

De **voorzitter**: Dient u bij dezen de motie in?

De heer **De Kort** (PvdA): Jazeker. Hij is al in het bezit van de griffie. En het constaterende punt is dus het punt waarover u kunt twisten, of het wel of niet binnen het ruimtelijk beleid past, dus mocht u daar een punt over hebben, dan mag u dat, voor de fracties die dat vervelend vinden, mag u dat punt lekker vergeten. Het gaat ook over de duiding van de motie. Het gaat om het eerste stuk, de voorgenomen verkoop, en het laatste stuk, om dit dossier aan Provinciale Staten voor te leggen. En ik hoop echt dat mijn collega's – u weet: ik heb nog nooit een interpellatiedebat aangevraagd, ik ben normaal niet zo fel in deze Staten, maar ik voel me hier zeer op het verkeerde been gezet. Deze vragen liggen al een maand bij GS, we krijgen nieuwe informatie die vervolgens ook weer meteen wordt ingetrokken, ik vind dit absoluut niet kunnen en ik wens het echt op deze manier te krijgen, en dan kan de besluitvorming nog steeds alle kanten op, maar dan hebben we wel een volledig dossier. Dus, collega's, ik doe een dringend beroep op u voor de omgeving daar én voor de boer: zorg dat wij hierover gaan als Provinciale Staten met een volledig dossier, geen gesloten deren meer, ga hier alstublieft voor, neem uw taak serieus.

Motie M4-2021: Leg voorgenomen verkoop gronden Peelweg te Zeeland voor aan Provinciale Staten ter besluitvorming.

“Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op 22 januari 2021;
overwegende dat:

- het college op schriftelijke vragen van de PvdA-fractie heeft aangegeven voornemens te zijn grond die in haar eigendom is aan de Peelweg te Zeeland te verkopen aan een agrarisch ondernemer ten behoeve van de uitbreiding van zijn bedrijf met 3000 varkens, terwijl hiermee de overlast voor de omgeving toeneemt;

constaterende dat:

- een geldend beleidskader om als Gedeputeerde Staten deze grond te mogen verkopen ontbreekt en daarom Provinciale Staten en niet Gedeputeerde Staten hierover dienen te beslissen;

roepen Gedeputeerde Staten om:

- een eventuele verkoop van de gronden aan de Peelweg te Zeeland aan een agrarisch ondernemer middels een Statenvoorstel inclusief een volledig dossier qua historie voor te leggen ter besluitvorming aan Provinciale Staten van Noord-Brabant;

en gaan over tot de orde van de dag.”

Martijn de Kort, PvdA.

De **voorzitter**: Dank u wel, en daarmee is de motie ingediend. Mevrouw Lemkes vervolgt haar verhaal.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik wil hier toch ook even op reageren, omdat naar mijn idee de vragen naar eer en geweten zijn beantwoord. Dus goed; daar wil ik het even bij houden. Wij hebben ze uitgebreid beantwoord in ieder geval.

Er is verder zorg uitgesproken over de overlast op het gebied. Dat heb ik net al toegelicht, dat die overlast van fijnstof en geur in zeer beperkte mate toeneemt, en ruim binnen alle normen valt, en dat de ammoniak met een behoorlijk percentage afneemt, dat de boer een moderne inrichting realiseert die aan alle eisen voldoet.

Mevrouw Vlasveld vraagt waarom de omgevingsdialog niet is gebruikt. Ja, die is gevoerd, op een goede manier, en verder kan ik daar eigenlijk niks over zeggen, want hij is gewoon gebruikt.

U vraagt van "hoe is dit te verenigen, natuur en landbouw?" Nou, het is zo, maar dan val ik in herhaling, dat, als een bedrijf voldoet aan de normen die er zijn en aan de eisen die we stellen, ja, dan is er ook geen reden om dat te weigeren. En er is volop aandacht, zowel voor natuur als voor gezondheid, dat wil ik ook in mijn antwoord aan Lokaal Brabant duidelijk maken. Gezondheid speelt een belangrijke rol in ons beleid, en dat ziet u ook terug in bijvoorbeeld een Schone Lucht Akkoord, dat binnenkort ook zal worden voorgelegd.

Ja, dat zijn eigenlijk op dit moment mijn antwoorden. Ik vind het echt vervelend dat er verwarring is over een aantal zaken, maar dat schrijf ik toch ook een beetje toe aan het feit dat dit proces zo lang loopt en zoveel verschillende termen, processen gespeeld hebben dat inderdaad die verwarring dan, ja, aan de orde is. Daar kan ik dan ook niks aan doen.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. We gaan over naar de tweede ronde. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, sorry dat ik u weer een interruptie vraag, maar dit is alleen maar heel kort. Ik hoor de gedeputeerde zeggen "verwarring", ik denk dat mijn punt van net heel duidelijk was: dit gaat over volledig voorlichten van PS, geen verkeerde informatie, en mijn vraag, nogmaals, aan alle collega's: steun alstublieft dat we gewoon dit in PS behandelen, dan kunnen we alle informatie op tafel hebben.

De **voorzitter**: Ik zie een aantal mensen die zeggen "mijn vragen zijn niet beantwoord", en dat is wel even relevant. Ik zie mevrouw Vlasveld en de heer Philippart. Ik ga hen allebei even de gelegenheid geven, want vragen moeten wel beantwoord worden. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik had gevraagd hoe het komt dat de provincie de vergunning niet op tijd verleend heeft en of dat inderdaad ervoor gezorgd heeft dat we nu met deze situatie zitten. En ik vroeg me af of de gedeputeerde dit ook ziet als dweilen met de kraan open.

De **voorzitter**: En dan de heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Voorzitter. Het betrof al onze vragen, dus ik weet niet of mevrouw Lemkes deze heeft opgeschreven.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Naar mijn idee heb ik uw vragen beantwoord, mijnheer Philippart, maar als dat niet zo is, dan hoor ik graag-

De heer **Philippart** (GL): Nou, ik had aan u gevraagd of u het aantal dieren per gezin, die 45 gezinnen van ruim 4000, of u dat acceptabel vindt en of u nog uitbreidingen mogelijk ziet in dit gebied, wanneer genoeg genoeg was, hoe u het faciliteren door de provincie apprecieert en ook hoe u de kwaliteit van leven voor deze gezinnen apprecieert en hoe u dit verkoopt, hoe u dit uitlegt aan die gezinnen, dat u deze verkoop door laat gaan. U heeft eigenlijk geen enkele blijk gegeven van de situatie waar die 45 gezinnen in deze hoek in

Brabant in zitten, of die ook maar enige hoop kunnen koesteren op hun leven aldaar, of dat het misschien met uw beleid alleen maar nog erger gaat worden.

De **voorzitter**: Helder. Mevrouw Van Kessel zegt "ook mijn vraag is niet beantwoord".

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Dank u wel, voorzitter. Dat klopt. Ik had inderdaad gevraagd hoe het college aankijkt tegen een verantwoordelijke inzet van haar gronden, ook bijvoorbeeld ten behoeve van natuurvriendelijke manieren in plaats van om dit soort initiatieven te stimuleren.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes heeft het woord. Hierna heeft u nog recht op een tweede termijn, dus alles wat dan niet beantwoord is, dat kunt u gewoon nog een keer in uw tweede termijn aan de orde stellen. Ik zie ook de heer Boon van de PVV. Die heeft een punt van orde?

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, er wordt nu wel fake informatie verspreid van GroenLinks. Die heeft het over 45 gezinnen, maar uit de technische vragen blijkt dat er maar acht mensen in bezwaar zijn gegaan, acht. Dus we moeten nu niet doen alsof het hele dorp te lijden heeft. 45 gezinnen, dat is pure onzin.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes gaat er, denk ik, op in. Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Voorzitter, mag ik even vijf minuten schorsen?

De **voorzitter**: Ja, we schorsen even vijf minuten.

Schorsing (18.02-18.12)

De **voorzitter**: Het is tijd. De vergadering wordt hervat. Mevrouw Lemkes had de schorsing gevraagd, dus ik geef haar nu ook nog eventjes het woord in het kader van de beantwoording en daarna gaan we over naar de tweede termijn van de fracties. Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Excuses dat ik niet alle vragen beantwoord had zonet. Dat ga ik nu doen.

Mevrouw Van Kessel vraagt "is het verantwoord om dit soort ontwikkelingen toe te staan?". Ja, wij hebben natuurlijk gewoon regelgeving die van toepassing is op het gebied en als het daarbinnen past zullen we dat als betrouwbare overheid ook moeten doen. We hebben daarnaast andere instrumenten, als een IOV, zoals allerlei ondersteunende maatregelen die we toepassen om te zorgen dat op een verantwoorde manier deze bedrijvigheid kan uitgeoefend worden, ook in een goede relatie met de omgeving. Om daar nog weer eens op door te gaan, ook wat de heer Philippart vroeg, van "vindt u dat nou het aantal dieren per gezin-, genoeg is genoeg, de leefbaarheid van de omgeving", zeer belangrijke onderwerpen, waar ik veel aandacht voor heb, maar ik kom weer terug op het feit: ja, het is toegestaan wat deze ondernemer daar wil realiseren. Hij houdt zich aan alle voorwaarden die er zijn, hij past de nieuwste technieken toe. De ammoniakemissie gaat ruimschoots omlaag, fijn- en geurstof nemen iets toe, maar blijven ruim binnen de normen die gelden. Ik heb ook gezegd dat de leefbaarheid van de omgeving nog steeds voldoende is voor de gezinnen die er wonen. Ja, daar zal ik me dan ook gewoon aan moeten houden. Ik heb wel degelijk veel aandacht voor gezondheid, voor leefomgeving, maar we hebben gewoon afspraken en we moeten even goed, en dat wil ik ook, een betrouwbare overheid zijn.

Mevrouw Van Kessel vroeg ook "wilt u dat niet meer stimuleren dat-

De **voorzitter**: Mijnheer De Kort, ik geef u straks het woord. Ik laat nu eerst even mevrouw Lemkes uitpraten, dan geef ik ruimte voor een tweede termijn en dan zal ik u ook nog eventjes de ruimte geven als aanvrager van het interpellatiedebat. Zullen we het zo afspreken? Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): En: "streeft u nou juist niet naar natuur en landbouw in goede harmonie met elkaar?" Ja, dat is zeker onderdeel van het beleid dat ik wil voeren, en dat ik ook voer, maar goed, ik grijp terug, en ik zal dit nog een keer herhalen, op wat ik net gezegd heb ten aanzien van de betrouwbare overheid, de normen die gelden in dat gebied en de ondernemer die zich daaraan houdt. Ik heb me ook laten informeren of dat inderdaad allemaal zo is, nou, dat is het geval. Hij heeft ook een goede relatie met de omgeving, heb ik begrepen. Dus dat zijn allemaal wel factoren die ik ben nagegaan voordat dit voorstel is gedaan. Daar kunt u echt van op aan.

Dan wil ik nog even terug, want het blijft gewoon een heel ingewikkeld dossier, naar wat ik net gezegd heb over die ontheffing: waarom, want dat vroeg mevrouw Vlasveld, de provincie daar niet aan heeft kunnen voldoen. Dat heeft te maken met de opstelling van de provincie, in het bijzonder in de verordening Ruimte. Hierdoor was het niet mogelijk om het gekochte bouwblok te bestemmen voor intensieve veehouderij. Hiervoor is ontheffing aangevraagd, die is eigenlijk niet toegekend door GS; op 20 december 2011 is die geweigerd. Daartegen heeft de heer Hemmes bezwaar aangetekend, en hoe. Bij uitspraak op 20 november 2013 is dat beroep gegrond verklaard. Dat is exact de reden waarom de situatie zo geworden is.

Volgens mij heb ik nu dan toch wel, voor zover ik weet, de vragen beantwoord die u gesteld heeft.

De **voorzitter**: En anders gaan we dat nog horen in tweede termijn, waar ik nu de gelegenheid voor ga geven.

De heer **Boon** (PVV): En de motie? Waarom behandelt de gedeputeerde de motie niet?

De **voorzitter**: Ja, ik kan me best voorstellen dat de gedeputeerde een reactie geeft op de motie. Het is niet verplicht.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Excuses. Ik moet de motie even voor me hebben, een momentje. Ja, de motie, daar wil ik op reageren, dat we uiteraard bereid zijn alle informatie te verstrekken die op dit dossier betrekking heeft. Ik wil daarbij benadrukken dat we niets hebben achtergehouden, voor zover dat geen relatie-, of überhaupt niet willen achterhouden, en dat ook niet zullen doen, dat we echt geprobeerd hebben de vragen op een goede manier te beantwoorden. Het blijft een heel complex dossier dat zich over tien jaar afspeelt, dus dan kan het best zijn dat u een stuk interessant vindt, of wilt hebben, waar niet direct naar gevraagd is, maar wat wel relevant is in de beoordeling van deze casus naar uw idee. Dat begrijp ik ook. Mijn reactie op de motie is dat ik zou zeggen: ik stuur u alle informatie toe, en zou u dan willen vragen om die informatie eerst te bezien en dan te bekijken of u aanleiding ziet om deze verkoop aan de Staten voor te leggen. Dat is mijn reactie op de motie, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik als eerste het woord aan de heer De Kort en daarna ga ik in volgorde van de partijen. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank, voorzitter. Ja, op een gegeven moment krijg je een beetje het gevoel 'het moet niet gekker worden', met alle respect. Ook in de beantwoording vandaag gaat het weer echt meerdere kanten op, dat heeft iedereen kunnen zien. Nogmaals: dit gaat mij niet om boer versus omgeving, dit gaat mij om het handelen van de provincie en in hoeverre dat rechtmatig is. Als de verkoop, die door de provincie ontbonden is – informatie die mij niet is gegeven, die ik zelf heb moeten achterhalen –, als dat niet met succes aangevochten is, dan blijft mijn punt overeind staan dat het niet meer onder het LOG-beleid valt, en dan onder de omgevingsvisie. En ook al worden bepaalde waarden dan beter, andere niet. En dan is het gewoon

zo dat er geen beleidskader is waaronder GS dit kunnen verkopen zonder het voor te leggen aan PS. Vandaar mijn vraag en vandaar de motie.

Wat ik heel jammer vind, en ik vind het ook echt niet kies: ik ben in dit hele dossier inmiddels al drie maanden telkens – en ik kan het echt niet anders zeggen – op het verkeerde been gezet. Telkens kom ik weer achter nieuwe dingen, telkens zie ik dingen. Ik zie een mail van de provincie, waar u zelf helaas nog niet op in gegaan bent, die bij mijn interpellatieverzoek zit, van een ambtenaar van de provincie in 2014 aan de omgeving: "(...) had moeten zijn, maar als de uitkomst van de dialoog blijft zoals hij is, blijven wij voet bij stuk houden". U heeft daarna de omgeving niét gezegd dat u dat niet meer zou doen. U heeft mij geen één van de dingen die ik bij heb gesloten zelf gestuurd. En dan kunt u wel het gevoel hebben dat u het goed hebt uitgezocht, ik vertrouw u er nog wel op dat u erin gedoken bent, maar het gaat er ook om dat wij ons als Staten een oordeel kunnen vellen. En nu zegt u "ja, ik wil u wel een heel dossier voorleggen, en dan kunt u bepalen". Ik ga u eerlijk zeggen, mevrouw Lemkes: ik heb na deze gang van zaken, en ik vind het diep-triest dat ik dit moet zeggen, niet zo heel veel vertrouwen meer dat ik nu wel een volledig dossier op tafel krijg. Vandaar mijn motie, en nogmaals de oproep aan iedereen: een Statenvoorstel heeft zo'n officiële status, daar vertrouw ik er wel op dat alle informatie erbij op tafel zit, dan kan ieder Statenlid er kennis van nemen, en dan mogen wij er als Provinciale Staten wat van vinden. Ik vind het, gezien de voorgeschiedenis van dit dossier, gezien de verwachtingen die aan de omgeving zijn gewekt, onder andere door een mail van een provincieambtenaar dat we niet gaan verkopen, vind ik het niet meer dan terecht dan dat het hoogste orgaan in deze provincie, Provinciale Staten, in ieder geval met de gerede twijfel die er is of u een beleidskader heeft waaronder u het mag verkopen, in stelling gebracht wordt om hierover te beslissen. En als de Staten in meerderheid beslissen dit te verkopen, prima, dan leggen we ons daarbij neer, een democratisch besluit van het hoogste orgaan. Als de Staten dat niet vinden, dan niet. Maar ik vind het niet oké dat u als GS op deze manier daarmee doorgaat en ik hoop nogmaals, mijn pleidooi van eerder, dat de Staten deze motie steunen en dat we dit als een volledig dossier in Provinciale Staten mogen behandelen, en niet enkel wat nagezonden informatie, want dat vind ik nu echt te mager, ook na de verwarring die vandaag wederom gezaaid is in de beantwoording van de vragen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. Alles gehoord hebbende, gaat het voor ons als VVD niet om de expliciete casus op zich, of over zaken die meer in een landbouwdebat thuishoren, maar om de vraag of wij goed kunnen controleren of GS goed uit kunnen leggen wat ze doen, zowel binnen als buiten. Als er vandaag pas informatie boven tafel lijkt te komen over de reden waarom de ontbinding eerder niet doorging, dan snappen wij dat de vraag rijst of dat dan niet bij de beantwoording van de schriftelijke vragen al had gekund en of er dan nog andere spreekwoordelijke konijnen in de hoge hoed zitten. Daarom hebben wij begrip voor de vraag van de PvdA om het hele dossier te kunnen beoordelen, zodat wij als PS de mogelijkheid hebben om onze controlerende rol uit te oefenen, en belangrijker: te weten dat we erop kunnen vertrouwen dat het goed is gegaan. Om die reden zullen wij de motie van de PvdA steunen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Het CDA.

De heer **Stoop** (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Wij hebben de gedeputeerde horen zeggen dat ze alle informatie zorgvuldig en volledig aan PS ter beschikking stelt. Daar vertrouwen wij op, we vertrouwen er ook op dat het correct is, en dat daar dan misschien de mogelijkheid is om een debat aan te vragen.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk nog één vraag. De motie was mij niet helemaal duidelijk. Is het advies 'oordeel Staten', of ontraadt u hem? Daar wil ik even nog een reactie op, want dat is me niet helemaal duidelijk.

De **voorzitter**: Dat gaat de gedeputeerde straks beantwoorden. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik kan heel goed begrijpen hoe mijnheer De Kort zich voelt. Ik ben eerlijk gezegd ook wel verbaasd dat ik in eerste termijn de gedeputeerde hoor zeggen "ja, maar de overeenkomst is ontbonden op basis van een bezwaar, en dus moesten wij wel" et cetera. En in haar tweede termijn zegt ze "o nee, er is toch geen sprake geweest van ontbinding en is het toegestaan". Dat is een groot verschil natuurlijk hè? Als overheid kun je inderdaad in situaties komen dat je vergunningen moet verlenen als voldaan wordt aan de voorwaarden, et cetera, maar er kunnen ook situaties zijn waarin het is toegestaan, dat je de vergunning niet hoeft te verlenen. Met andere woorden, voorzitter: er is hier zoveel onduidelijk-, en ik ga er niet van uit, voorzitter, daar wil ik gewoon niet van uitgaan, dat er bewust stukken zijn achtergehouden, of stukken zijn verzwegen, dat geloof ik niet. Maar ik vind wel dat we dan nou echt een goede poging moeten doen om de stukken die er zijn, de zaken die gespeeld hebben, ook al is dat tien jaar – en mevrouw Lemkes, u vindt misschien tien jaar lang, maar we hebben hier dossiers gehad over snelwegen en over aanleg van wegen die 46 jaar duurden, dus tien jaar valt best mee- Laten we de motie steunen en laten we onszelf serieus nemen door hier grondig en goed naar te kijken en hier in gezamenlijkheid over te beslissen, en dan gaat het er mij niet eens om of het dan uiteindelijk ja of nee wordt, maar dat we wel beslissen op basis van goede informatie, want dat is de basis om een besluit op te nemen. Dus wij gaan de motie steunen.

De **voorzitter**: Dank u wel. D66.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had toch nog een vraag aan de gedeputeerde. Waarom hebben GS eigenlijk Provinciale Staten niet proactief ook geïnformeerd, aangezien toch algemeen bekend is hoe gevoelig uitbreiding van veehouderijen in dit gebied ligt in de Staten? Ik kan ook de frustratie over de informatievoorziening van mijn collega van de PvdA heel goed begrijpen. Wij zullen dan ook, net zoals zojuist ook door de VVD heel duidelijk is uitgelegd, om die reden de ingediende motie steunen. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. GroenLinks.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. GroenLinks sluit zich ook grotendeels aan bij de voorgaande sprekers. Wij zouden ook nog, naast de vraag van mevrouw Van Kessel, graag willen weten wannéér de gedeputeerde wát wist in dit dossier, om de tijdlijn ook goed helder te kunnen krijgen. Wij zullen de motie dan ook steunen.

Als laatste puntje wil ik aan de heer Boon even meegeven, in de kwalificatie dat hij ons van nepnieuws betichtte: wel ironisch, gelet op ... dat de heer Boon al vele jaren zelf niet goed het verschil tussen feiten en nepnieuws kan zien, maar ik had het over 45 gezinnen die in dat LOG-gebied wonen en ik heb het niet over de acht bezwaarmakers gehad, mijnheer Boon.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nou, de heer Boon heeft nu het woord van de PVV.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, ik ga u eerlijk zeggen: ik vind dit een duivels dilemma, want nu gaat de boer mogelijk de dupe worden vanwege de informatieverstrekking vanuit een ambtenarenapparaat. Ik denk dat PS ook wel heel kritisch naar zichzelf mag kijken, want mijn collega mevrouw Van der Kammen vecht al jaren voor betere informatievoorziening, en dan kijkt PS de andere kant uit. Maar nu is het een onderwerp

dat hun interesseert en komen ze er in één keer achter dat het niet in orde is, wat wij al jaren roepen. Dus wij weten nog niet wat we met deze motie gaan doen. Wij gaan heel ver met de tekst die de VVD heeft uitgesproken, wij gaan ons verder beraden.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Wij zaten heel kort te twijfelen. Aan de ene kant is er nu natuurlijk een gevaar dat we elk individueel dossier hier in Provinciale Staten gaan binnen brengen en gaan behandelen. Daar willen we voor waken. Maar aan de andere kant is er natuurlijk een veel belangrijker principe, en dat is namelijk inderdaad dat in onze Brabantse democratie Provinciale Staten de hoogste macht hebben, en als mensen hier daarover mogen beslissen en daarover willen beslissen, dan is dat zo. Bovendien hebben wij ook een sterke controlerende rol. Dat betekent dus: als er gevraagd wordt om een compleet dossier, en als daar vragen over zijn, dan moet dat gehonoreerd worden. Daar kan geen twijfel over bestaan. Wij zullen dan ook instemmen met deze motie, vanwege de twee redenen die ik noem, en daarnaast zie ik het zeker ook als een aansporing voor de provincie, wij allemaal, Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en het ambtenarenapparaat, om te zorgen dat we in de toekomst een betere proces- en informatievoorziening hebben, om dit soort toestanden te kunnen voorkomen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ik zal het kort houden, voorzitter. Wij steunen de heer de Kort graag met zijn motie.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik zal het ook kort houden. Wij steunen zeker de motie en ik sluit me eigenlijk aan bij het hele verhaal van mevrouw Dirken. De enige vraag die ik nog heb is: we praten wel over een ondernemer, wat eigenlijk de heer De Boon zegt, wordt hij hier nou de dupe van als wij dit uitstellen, of niet? Daar wil ik het bij laten.

De **voorzitter**: De heer Van den Broek, Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, om onze rol, onze taak, onze controlerende taak van Provinciale Staten goed te hebben, denk ik dat het heel goed is dat we dit als Staten bespreken, met de volledige informatie die daarbij hoort. Dus wij zullen deze motie zeker steunen.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik denk dat er een heel duidelijk signaal van vrijwel de hele Staten ligt, dat, en dat hoeft niet bij elk dossier, maar bij zo'n dossier, het goed is om af en toe eens exact in beeld te hebben hoe het hele proces verloopt. Ik denk dat de heer De Kort hier ook in het voorbereidende werk gewoon heel zorgvuldig en correct tewerk is gegaan, en daarom lijkt het me goed dat we dat dossier op tafel krijgen, zodat we dat kunnen volgen en vervolgens ook kijken van "hoe is het gelopen?" en eventueel ook lessen naar de toekomst daaruit kunnen leren.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De gedeputeerde.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil wel direct aansluiten op wat de heer Vreugdenhil net zei: die lessen voor de toekomst. Want alle informatie die er ligt, die opgediept is ook, daaruit blijkt, en er wordt verwezen naar een ambtelijke mail, er wordt verwezen naar processen die zijn gelopen- Wat ik zelf opmaak uit het dossier is dat er ook een contact is geweest met de ondernemer en met zijn adviseur, waar ook op basis van vertrouwen met elkaar gesproken is – dat wil ik toch ook wel vermelden –, vertrouwen in wat de provincie heeft gezegd. Ik kan u ook vertellen, dat heb ik net ook al gedaan, dat ook door mijn voorgangster overleg is geweest met de ondernemer, en dat daar ook is gezegd dat, als de vergunningen er zijn, een en ander doorgang zou kunnen vinden. Dus er is wel een relatie opgebouwd natuurlijk waardoor processen lopen zoals ze nu gelopen zijn. Dus ook als iets niet officieel ontbonden is, maar wel in feite gezegd is, en dat is ook in de briefwisseling heel duidelijk, dat het niet uitgesloten is dat er toch een koopovereenkomst zou komen, dan is dat wel zeker iets waar een ondernemer ook op mag rekenen. Maar u krijgt alle informatie, volkomen transparant, dat is geen enkel probleem. Dus die zullen we u ook doen toekomen.

D66 zegt van “ja, waarom heeft u PS niet proactief geïnformeerd?” Ja, dat wordt toch een hele lastige zaak als we individuele casussen moeten gaan voorleggen. Ik denk dat dat ook niet de weg is die we zouden moeten gaan. Ik begrijp uw vraag best, maar ik denk dat het erg moeilijk wordt en ook niet terecht is, want dan zouden we dat voor alle ondernemers moeten doen, en dat lijkt me niet aan de orde.

Dan is gevraagd wanneer ik van dit dossier wist. Dit is mij, denk ik, eind vorig jaar voor het eerst voorgelegd en daar is flink op doorgevraagd en ook op uitgezocht, om deze informatie ook op een rij te krijgen, om onszelf een beeld te kunnen vormen van de situatie, en dat hebben we ook kunnen doen.

50PLUS vraagt “wordt de ondernemer niet de dupe?”. Als ik nou heel eerlijk moet zijn, Staten, dan vind ik het voor deze ondernemer echt verschrikkelijk, want de man heeft al tien jaar hiermee van doen en is van goede wil, heb ik ook begrepen. Ik weet dat het gezin hier heel erg onder lijdt. Er zijn drie gezinsinkomens afhankelijk van dit besluit. Dus ik heb te doen met deze ondernemer. Ik vind het ook verschrikkelijk dat we nu moeten wachten. Ik begrijp en heb ook alle begrip en alle respect voor uw controlerende taak, en dat u alles wilt weten, heel terecht, dat begrijp ik ook, maar u vraagt mij “wordt de ondernemer hier niet de dupe van?”, hij is hier al de dupe van, er zijn drie gezinnen de dupe van. Dat is in ieder geval wel de feitelijke situatie.

Tot zover.

De **voorzitter**: U is nog gevraagd om een nadere duiding te geven aan hoe u de motie nu adviseert. Dat verzoek is nog gedaan.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ik heb net al op de motie gereageerd. Ik had gezegd: ik begrijp dat u alle informatie wilt, maar zou u adviseren om op basis daarvan pas te bepalen of u een Statenbehandeling wilt. Dat blijft mijn reactie.

De **voorzitter**: Wij zijn aan het einde gekomen van de bespreking-

De heer **De Kort** (PvdA): Voorzitter-

De **voorzitter**: Wat wilt u nog toevoegen, mijnheer De Kort?

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank u, ik was al bang dat u me nog zou vergeten. Allereerst grote dank aan de collega's. Wat ik al eerder zei: ik doe dit echt niet licht, en ik waardeer het dat u ziet dat dit niet tegen een boer of voor een omgeving is, maar voor onze rol als Provinciale Staten. Dat is ook de oproep die ik richting de PVV wil doen, en daarom is mijn motie ook neutraal, de oproep dat het aan de Staten wordt voorgelegd. Als u op basis van het hele dossier aan de boer wilt verkopen als meerderheid, dan leg ik me daarbij neer. Ik hoop dat dat de PVV ook overtuigt. Ik hoop overigens ook dat dat het CDA overtuigt. Want ik ben niet tegen deze boer, ik ben niet tegen een man die zijn familiebedrijf wil voortzetten. Ik ben zelf ondernemer, zoals u

weet, ik heb daar sympathie voor. Ik ben tegen de manier waarop we als overheid in deze casus zijn omgegaan met de omgeving, misschien ook wel met de boer, als we het hele dossier zien, maar zeker ook met ons als Provinciale Staten.

En een laatste opmerking die ik wil maken, voorzitter. De gedeputeerde geeft aan "ja, dit raakt dat bedrijf". Ja, de casus loopt lang en dit raakt het bedrijf, maar met alle respect: mijn vragen zijn vanuit oktober, u heeft gewacht tot nét de dag voor het kerstreces om te antwoorden, op Tweede Kerstdag heb ik nog-

De **voorzitter**: Nee, u krijgt niet nog een keer een termijn, hè?

De heer **De Kort** (PvdA): Nee, nee, maar-

De **voorzitter**: Maar daar bent u nu wel een klein beetje mee bezig.

De heer **De Kort** (PvdA): Excuus, ik zal hem afronden. Wat ik daarmee wil zeggen: die vertraging maken we het kortst als u heel snel een dossier aan de Staten voorlegt, waar wij meteen als Staten over mogen stemmen, ja of nee. Dus uw voorstel "eerst een dossier en dan mag u beslissen of u het er nog een keer over wilt hebben" is extra vertraging en volgens mij nog een reden om voor mijn motie te stemmen: z.s.m. in de Staten, z.s.m. behandelen, ja of nee-

De **voorzitter**: U gaat nú afronden!

De heer **De Kort** (PvdA): -duidelijkheid voor iedereen. Dat was 'm, voorzitter. Dank.

De **voorzitter**: Goed. We zijn aan het einde gekomen van de bespreking

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Voorzitter, zou ik nog even mogen reageren op de heer De Kort?

De **voorzitter**: Nou, héél kort, want we stoppen er zo mee. Even een héle korte reactie. Het was een soort interruptie nog op uw verhaal, maar volgens mij zijn de argumenten wel gewisseld. Heel kort.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Alleen maar op zijn opmerking dat de vragen net voor kerst beantwoord zijn. Dat was de tweede serie vragen en die hebben we eigenlijk per omgaande beantwoord, omdat u ook had gezegd "u moet dat beantwoorden en niet tot verkoop overgaan". Dus dat wil ik maar even gezegd hebben.

De **voorzitter**: Nou ja, volgens mij gaan we dat hele schema zo meteen krijgen als die motie wordt aangenomen. Mijnheer Heijmans heeft een punt van orde? Want ik ben aan het afronden ten aanzien van dit onderwerp.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, dank je wel. Ik wil niet flauw doen, voorzitter, maar wij kennen volgens mij hier in de Staten, en volgens mij in elk parlement, een paar smaken van advies van het college op moties en amendementen, namelijk 'oordeel Staten' of ontraden. Deze gedeputeerde heeft eigenlijk geen advies gegeven.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. Kunt u nog een scherper advies geven, mevrouw Lemkes? Wilt u het ontraden, wilt u het aan het oordeel van de Staten overlaten, wilt u zeggen dat u het een goed idee vindt? Dat zijn eigenlijk de drie smaken.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): In deze vorm ontraden, en de toelichting heb ik zonet daarop gegeven.

De **voorzitter**: Oké, helder, dank u wel.

Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de bespreking van deze motie. We hebben met elkaar afgesproken dat we hierover gaan stemmen aan het einde van deze vergadering, dus de uitkomst daarvan laat nog eventjes op zich wachten.

Besprekingsstukken

75/20 Actualisatie omvang provinciale EVZ's en EVZ-opgave voor het GOB

De **voorzitter**: Het is intussen 18 uur 37, althans op mijn horloge. Twee dingen. Ten eerste stel ik voor, want ten aanzien van dat onderwerp kan dat, dat we de evz's doorschuiven naar 26 februari, want als ik nu kijk naar de tijd, het feit dat we nog moeten gaan lunchen – niet lunchen, maar dineren, maar ach, misschien heeft ons diner wel de kwaliteit van een lunch, je weet het niet! –, en dat ook het CSM-terrein een deadline heeft van 31 januari, dus die kan niet verschoven worden, stel ik voor dat we de evz's doorschuiven naar de volgende keer. Ik zie veel knikken en geen protest, dus dan is dat bij dezen besloten. Dan zie ik u graag over drie kwartier terug, en dan beginnen we met het CSM-terrein.

Tot over drie kwartier.

Schorsing (18.38-19.25)

De **voorzitter**: Het is 19 uur 25, en dat is het tijdstip waarop deze vergadering hervat zou worden. Ik heropen de vergadering.

Aan de orde zijn een tweetal voorstellen: het CSM-terrein, de bekrachtiging geheimhouding en het inhoudelijke deel met betrekking tot het CSM-terrein. We hebben afgesproken dat we dat in één keer zouden bespreken met elkaar. Er wordt wel gestemd over de afzonderlijke onderdelen. Dat is op dit moment aan de orde.

06/21 Overleggen aanvullende stukken mede aankoop CSM-terrein en bekrachtigen geheimhouding

88/20 Mede-aankoop CSM-terrein

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. Wanneer je het als gemeente aandurft om een locatie zoals het CSM-terrein, oftewel het SuikerUnie-terrein, te herontwikkelen, dan kan het eigenlijk niet anders dan met de steun van een goede suikeroom, of in dit geval de provincie Noord-Brabant. De vraag of wij zo nu en dan een risicodragende suikeroom willen zijn is volgens de VVD al beantwoord toen we de bestuursopdracht 'Terugdringen woningtekort en leegstand' hebben vastgesteld, want als Staten hebben we daarmee immers een opdracht gegeven aan GS om een flinke impuls te gaan geven aan de woningbouwopgave van Brabant, door via het ontwikkelbedrijf te investeren op plekken waar woningbouw anders maar lastig van de grond zou komen, en de behoefte aan woningen – dat weten we allemaal – is heel groot in Brabant. Uit de stukken bij het Statenvoorstel blijkt dat de samenwerkingspartners, Breda en GS, een gedegen vooronderzoek hebben laten doen naar de risico's die de herontwikkeling van deze locatie meebrengt. Net als andere partijen was de VVD ten tijde van de themavergadering benieuwd of partijen zich daarbij voldoende hadden laten informeren over de risico's van bijvoorbeeld bodemvervuiling. De antwoorden van de gedeputeerde geven ons voldoende vertrouwen dat met die vervuiling voldoende rekening is gehouden. Wat ons betreft dekt het plan, inclusief de storting in de risicoreserve, dit voldoende af.

In de themavergadering heeft de gedeputeerde gezegd dat de woningmix in het gebied zal aansluiten bij de woonvisie van de regio, waarbij het definitieve woningbouwprogramma ergens verderop in het traject zal worden vastgesteld. Wij roepen de gedeputeerde vandaag op om dat definitieve programma pas zo laat mogelijk te vormen, want wij denken dat alleen op die manier een woonmix gerealiseerd kan worden die echt aansluit bij de woonwensen in de stad en in de regio. Vroeger was het misschien gebruikelijk om vanuit de financieel gestuurde blauwdrukplanologie als overheid wijken en stukken samenleving te maken met harde percentages goedkoop, middensegment en duur, maar als VVD staan wij voor een modernere vorm van planologie, in lijn met de filosofie van de Omgevingswet. Dat betekent in dit geval dat de woonmix moet aansluiten bij de leefstijlen van mensen in Breda en de regio en bij elk van die leefstijlen past nu eenmaal een andere woonvorm.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag voor mevrouw Dirken. Ik vind het natuurlijk hartstikke interessant dat u nu spreekt over een mix van woningen en dergelijke, maar hoe ziet u dat nou voor zich? Stel dat wij nu hier vandaag zouden zeggen "we willen 40 procent sociaal", de gemeenteraad heeft al besloten, mevrouw Dirken. Hoe vrij voelt u zich eigenlijk nog? Met andere woorden: wat heeft het voor zin dat u leuk zit te filosoferen over percentages en mix, noem maar op, maar wat voor ruimte heeft deze gedeputeerde ons nou nog werkelijk gelaten om bijvoorbeeld te amenderen? Volgens mij niet.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Nou, volgens mij is de gemeenteraad van Breda het ene democratische gremium dat hierover gaat en zijn wij de andere helft van dat gremium dat erover gaat. Dus waar de gemeenteraad van Breda een motie heeft aangenomen om scenario's uit te werken, waarbij een van de scenario's is "kijk eens naar percentages goedkoop, middenduur en duur", is dat een van de scenario's. Aanvullend daarop denk ik dat er ruimte is om ook andere scenario's te bekijken, en daar wou ik graag wat over gaan vragen.

De heer **Heijmans** (SP): Maar mevrouw Dirken-, als ik mag, voorzitter?

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Heijmans** (SP): U mag van mij aannemen dat deze gedeputeerde en het ambtelijk apparaat van de provincie overlegd hebben met de gemeente Breda en dat deze gedeputeerde waarschijnlijk ook overlegd heeft met de wethouder van Breda. Wat vindt u ervan dat een dagelijks bestuurder van de provincie zijn algemeen bestuur niet in staat stelt om af te stemmen en te overleggen met een partner in dit geval die net zoveel zeggenschap heeft over dit voorstel als wij? Fiftyfifty is de zeggenschap die wij hebben en nu gaan wij een besluit nemen, Breda heeft al besloten, dit is toch een onmogelijke situatie waarin wij geplaatst zijn?

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, dan heb ik misschien in het parallelle universum van de Staten geleefd de afgelopen maanden, maar volgens mij had deze gedeputeerde ongeveer in dezelfde tijd als de gemeente Breda een stuk aan ons voorgelegd waarvan wij zelf gezegd hebben dat wij het niet voor behandeling rijp vonden. Dus ja, ik zit nou een beetje te luisteren naar u, terwijl ik denk "ja, maar het is onze eigen schuld dat we het er vandaag over hebben en niet een paar weken geleden". Dus ik ga dat niet op het bordje van de gedeputeerde schuiven, dat vind ik een beetje te makkelijk.

De **voorzitter**: De heer Heijmans tot slot.

De heer **Heijmans** (SP): Maar mevrouw Dirken, toen wij het vorige keer in de themabijeenkomst bespraken, hadden we nog precies een week, want het stond geagendeerd voor de Statenvergadering een week later. Wat voor ruimte zou er dan gelaten zijn voor overleg met de gemeente? Maar daar gaat het mij niet eens over. Ik vind dat een dagelijks bestuurder zijn algemeen bestuur dient te faciliteren. Die behoort dat voor ons te organiseren, dat wij kunnen afstemmen en dat wij een zo goed mogelijk besluit kunnen nemen. En nu worden we in feite – zo zie ik het althans – min of meer tegen elkaar uitgespeeld. Wij kunnen nog iets beslissen, wij kunnen nog amenderen, de gemeenteraad van Breda heeft al besloten, moet ik die voor het hoofd stoten door iets anders te besluiten dan de gemeenteraad in Breda gedaan heeft? Dat kan toch bijna niet.

De **voorzitter**: Dat was uw vraag aan mevrouw Dirken. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, volgens mij geven wij vandaag mee wat we mee willen geven en dan, heel plat gezegd, zoeken die twee bestuurders het maar uit hoe ze daar aan uitkomen. Wij geven mee wat wij mee willen geven. Dat is mijn antwoord en ik reken erop dat de gedeputeerde gaat zeggen dat hij dat gaat doen. Dank u wel. Ik vervolg mijn betoog.

Toen de VVD enkele jaren geleden de motie 'Nieuwe woonvormen' indiende, hadden nog slechts weinig mensen gehoord van zaken als meergeneratiewoningen, tiny houses of woonzorgarrangementen. Nu lees je er elke week wel iets over en worden er gelukkig ook steeds meer gebouwd. De komende jaren zullen er ongetwijfeld nog andere, nieuwere woonvormen bijkomen en die woonvormen zijn niet gebaseerd op inkomensgrenzen, maar op een leefstijl van mensen en op hun behoefte aan een bepaald woongenot. De VVD gunt iedere Brabander dat woongenot.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter. Meent mevrouw Dirken dat ze de GroenLinks-fractie nog nooit heeft horen spreken in de afgelopen tien jaar over tiny houses of meergeneratiewoningen?

Mevrouw **Dirken** (VVD): Nee, ik heb ook niet gezegd dat er nog niemand van had gehoord, ik heb gezegd dat er slechts weinig mensen van hadden gehoord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dus dan wil ik vragen, als het mag van u, voorzitter-

De **voorzitter**: Ga uw gang.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Waar zit de echte wooninnovatie bij welke politieke fractie in deze Staten, samen met die van de VVD natuurlijk?

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, ik neem aan dat u niet de VVD over gaat slaan! Ik denk dat veel mensen die ik nu in mijn scherm zie bezig zijn met wooninnovatie, maar ik denk dat er buiten deze Staten nog heel weinig mensen bezig waren met wooninnovatie, dus ik vind het alleen maar prettig om te zien dat daar steeds meer aandacht voor komt.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel.

Als VVD gunnen wij, zoals gezegd, iedere Brabander zijn of haar woongenot. Daarom vragen wij op dit moment twee toezeggingen aan de gedeputeerde. Ten eerste een procesgerelateerde. Kunt u onderzoeken

en ons doorgeven tot welk moment in het proces de keuze voor een bepaalde woonmix uitgesteld kan worden, zodat die woonmix op het CSM-terrein straks echt aansluit bij de vraag van de toekomst, en niet bij de vraag van gisteren?

Ten tweede een inhoudelijke vraag. Kunt u toezeggen, aanvullend op de motie die de gemeenteraad van Breda vaststelde over het betrekken van inwoners, instellingen en bedrijven bij de invulling van het terrein, dat u bereid bent om de uiteindelijke, ook door hen geformuleerde woonmix aan te laten sluiten bij in de stad en regio gangbare leefstijlen en daarbij horende woonvormen?

Voorzitter. De zoete suikerwalm van weleer kan plaats gaan maken voor een binnenstedelijke zone waar het goed wonen en vertoeven is. Met de kanttekeningen erbij die wij net geplaatst hebben vinden wij dat dit project precies is waarvoor we destijds de bestuursopdracht bedoeld hebben. Wat de VVD betreft kan de risicodragende koop dan ook op instemming rekenen en wij gaan de uitvoering met belangstelling volgen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Mevrouw Dirken zei het al: deze aankoop past precies in de uitwerking van de bestuursopdracht 'Terugdringen van het woningtekort', want in die bestuursopdracht hebben we ook ruimte gemaakt om risicodragend te participeren, en dat is wat hier gebeurt. Onzes inziens zijn er twee belangrijke risico's en volgens mij benoemde mevrouw Dirken die ook al. De eerste is natuurlijk het risico dat uiteindelijk het bestemmingsplan niet wordt vastgesteld. Dit risico hebben we financieel afgedekt door een reservering binnen de risicoreserve. Het andere risico is het risico van de mogelijke vervuiling, of de omvang van de vervuiling van het terrein. Dat risico is min of meer verdisconteerd in de koopprijs, en dat is dan weer onderbouwd met rapporten van deskundige partijen. Het geeft voor ons in ieder geval voldoende comfort.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. De heer Heijmans interrumpeert u.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Thijssen, terecht dat u stelt dat er risico's zijn en een van de risico's zou de bodemvervuiling zijn. Wat vindt u van het feit dat partijen niet uitgaan van een schoongrondverklaring? Zou het toch niet normaal zijn, zeker voor een overheid, dat, als die grond aankoopt, dat het dan de normaalste zaak is dat er een schoongrondverklaring bijgeleverd wordt? En wat vindt u van het feit dat de verkopende partij eigenlijk zegt "nou ja, schoongrondverklaring, daar heb ik eigenlijk geen zin in, dat duurt me allemaal te lang"? Ik vind dat een beetje verdacht en ik heb nog maar weinig vervuilingen meegemaakt die later bleken mee te vallen. Meestal vallen ze tegen, mijnheer Thijssen. Vindt u niet dat we hier eigenlijk een beetje gaan gokken op kosten van de belastingbetaler, van "misschien valt het mee, maar het zal wel tegenvallen, maar ja, god, dan hebben we toch al besloten aan te kopen"?

De **voorzitter**: De heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Nou ja, ik vind dat wij vertrouwen moeten hebben in de informatie die ons aangeleverd wordt. Als er deskundige partijen zijn, die ook genoemd zijn in de stukken, en als die partijen tot de conclusie komen dat de koopprijs marktconform is, dan heb ik geen reden om daaraan te twijfelen.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Maar blijft de vraag waarom we niet simpelweg de garantie vooraf hebben. Bij een schoongrondverklaring lopen we gewoon geen risico.

De **voorzitter**: Mijnheer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Nou ja, kijk, nogmaals: deze constructie is natuurlijk aangezet met vertrouwde partijen en daar volgt deze koopprijs uit. Dat geeft voor ons in ieder geval voldoende comfort.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, kort tot slot.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. Ik zit al een tijdje in uw Staten, ik heb bijvoorbeeld de vervuiling van Chemie-Pack nog meegemaakt en zo, en daar heb ik het allemaal meegemaakt hoor, hoe het allemaal toch veel duurder uitpakte, en dat waren echt heel betrouwbare partijen hoor, mijnheer Thijssen, die dat allemaal ingeschat hadden. Helaas is het zo dat bij dit soort zaken er vaak nog wat dieper en onverwacht toch nog wat tegengekomen wordt. Maar goed, ik zou zeggen: liever een goede controle vooraf dan vertrouwen.

De **voorzitter**: De heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Nou ja, nogmaals: ik vind niet dat wij het beter moeten weten dan deskundige partijen. Als zij met deze rapporten komen, vind ik dat we daar voldoende comfort uit moeten kunnen halen.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik wil me aansluiten bij wat de heer Heijmans net heeft gezegd, want er is vaak een tegenvaller op het gebied van grondsanering en we hebben hier te maken met hoog-industriële vervuiling, en dat zou rechtvaardigen, dat is eigenlijk mijn vraag ook aan het CDA, laat ik er dan die vraag van maken: wil het CDA hier niet de vinger aan de pols houden en bijvoorbeeld geregeld, laten we zeggen halfjaarlijks, geïnformeerd worden over de voortgang ten aanzien van wat er gevonden wordt in de bodem bij het CSM-terrein?

De **voorzitter**: De heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Nou, ik vind dat wij op hoofdlijnen moeten controleren en dus meegenomen moeten worden in de reguliere rapportages met het ontwikkelbedrijf. Of dat halfjaarlijks is, of jaarlijks, maakt mij nog niet eens zoveel uit, maar we moeten het wel monitoren, niet speciaal, maar gewoon met de reguliere rapportages mee.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik snap ook wat de heer Thijssen zegt hoor, je moet ook niet gaan lopen micromanagen, maar als het gaat over bijvoorbeeld de wijziging van het bestemmingsplan en het verstrekken van de omgevingsvergunning, zijn dat misschien volgens de heer Thijssen goede momenten om als Staten even te kijken hoe we er bijvoorbeeld wat betreft die bodemvervuiling eigenlijk voor staan?

De heer **Thijssen** (CDA): Mij lijkt het veel logischer – dit is onderdeel van het ontwikkelbedrijf – dat we dit gewoon monitoren met de reguliere rapportages binnen het ontwikkelbedrijf. Dat lijken me veel logischer momenten dan de momenten die u noemt.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Tot slot, voorzitter: het meerjarenperspectief ontwikkelbedrijf is zo'n dik boek, op enorme hoofdlijnen, dus deze informatie zult u daar waarschijnlijk niet in gaan vinden. Dus nogmaals de vraag, gezien de risico's waar meerdere fracties zich druk over maken: is het dan misschien toch een goed idee om bij de wijziging van het bestemmingsplan, of de verstrekking van de omgevingsvergunning, op bijvoorbeeld dit specifieke onderdeel nader geïnformeerd te worden als Staten?

De heer **Thijssen** (CDA): Het lijkt me sowieso geen probleem om op gezette tijden geïnformeerd te worden; dat lijkt me op zich helemaal geen probleem.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Thijssen** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Wij zijn in ieder geval heel content met het feit dat veel fracties, net als wij, vinden dat er aandacht moet zijn voor de juiste woningmix, zojuist ook al genoemd, dus vooral voldoende bouwen voor jongeren, voor ouderen, voor starters, voor studenten, voor middeninkomens. Ik heb net het debatje gevolgd tussen de heer Heijmans en mevrouw Dirken, maar volgens mij gaan wij uiteindelijk niet over de woningmix, daar gaat echt de gemeente zelf over. Maar het zou naar ons idee wel goed zijn als de gedeputeerde dit signaal in ieder geval meeneemt in de gesprekken die hij nog gaat hebben met onze stakeholders in de toekomst. In het verlengde hiervan willen wij vanaf deze plek ook aangeven dat we de motie die in de gemeenteraad van Breda met een ruime meerderheid is aangenomen, en die vraagt om inwoners en ondernemers te betrekken bij de ontwikkeling, dat we die motie in elk geval vanuit hier van harte onderschrijven.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Er was op de valreep nog een interruptie van de heer Heijmans; hij krijgt zo meteen zelf het woord. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, ik was nog net op tijd inderdaad! Voorzitter. Ik hoor de heer Thijssen zeggen dat over de woningbouwmix de gemeente gaat. Dan heb ik de gedeputeerde in de themabijeenkomst toch helemaal verkeerd begrepen, want ik heb begrepen van de gedeputeerde dat wij over evenveel gaan, in precies dezelfde mate, als de gemeente, dat wij ook gaan, net zoveel als de gemeente, over de uitgangspunten, en de uitgangspunten liggen nu voor. Een van de uitgangspunten is de mix van de woningbouw. Dus natuurlijk kunnen wij, en dat is nou zo leuk-

De **voorzitter**: En uw vraag aan de heer Thijssen is?

De heer **Heijmans** (SP): Waarom die niet gebruikmaakt van die mogelijkheid die we nou eens één keertje hebben om iets te zeggen over de mix van sociale-woningbouw? We gaan altijd over hele grote, abstracte dingen, nou mógen we het een keer zeggen, nou hébben we een keer iets te vertellen, en dan gaat mijnheer Thijssen zeggen "Ja, nee, daar gaan we niet over".

De **voorzitter**: Mijnheer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Wat we volgens mij kunnen en ook moeten doen, is het signaal meegeven, hè, want ik heb ook gezegd dat we naar die soorten van woonvormen moeten kijken, en volgens mij kunnen we niet meer dan een signaal afgeven aan de gedeputeerde. Mocht het meer kunnen zijn – dat horen we dan zo meteen van de gedeputeerde wel, als we meer ruimte hebben –, maar volgens mij komen we niet verder dan het signaal meegeven aan de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, in uw termijn. Ga uw gang.

De heer **Heijmans** (SP): Slaat u niet iemand over, voorzitter?

De **voorzitter**: Nou nee, want die heeft zich niet bij mij gemeld, dus die kan ik dan ook rustig overslaan.

De heer **Heijmans** (SP): Uiteraard, sorry.

Ja, voorzitter, ik zit hier eigenlijk een beetje ongelukkig te zijn, want ik zou heel graag met dit voorstel akkoord willen gaan, want natuurlijk zijn wij voor woningbouw en voor een fatsoenlijke bestemming voor dat bedrijfsterrein, maar ik word al heel ongelukkig als ik in de stukken lees dat de grond die daar nu ligt op dit moment tussen vier en vijf miljoen waard is. En als wij dadelijk besluiten dat we er woningen gaan bouwen, dan wordt die in één keer meer dan twintig miljoen waard. Ik zou zeggen, voorzitter: het wordt weer eens echt tijd voor grondpolitiek in Nederland, maar daar gaat deze gedeputeerde niet over en daar gaan helaas deze Staten ook niet over, maar het is natuurlijk wel heel triest dat een lap grond die nu vijf miljoen kost, alleen maar verviervoudigt, vervijfvoudigt bijna, in waarde doordat besloten wordt er in de toekomst iets mee te gaan doen. Zo drijf je wel de prijzen op van huurwoningen en koopwoningen en dergelijke.

Maar voorzitter, de gedeputeerde moet mij echt, en ik hoop dat hem dat lukt, want nogmaals: ik wil graag akkoord gaan met dit voorstel, moet mij echt ervan overtuigen waarom wij af zouden moeten zien van een schoongrondverklaring. Ik heb gekeken en ik heb het nagevraagd, van "ja, maar waarom is die verkoper nou niet bereid om die schoongrondverklaring te leveren?", en ik kom niet verder dan "ja, daar heeft de verkoper niet zoveel zin in". Ja, voorzitter, en dan gaan bij mij de haren – nee, niet mijn haren, dat is bij mij heel moeilijk –, maar dan lopen toch een beetje de rillingen over mijn lijf, dat ik denk van "ja, als zo'n verkoper dat niet wil, nou misschien denkt hij wel van-", het maakt mij in ieder geval bijzonder wantrouwig en achterdochtig.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, ik hoor mijnheer Heijmans nu al een paar keer praten over de schoongrondverklaring en ik ben toch eens benieuwd of hij mij uit kan leggen wat dat is. Want ik ken wel verklaringen waarin staat of grond geschikt is om bepaalde functies uit te oefenen, maar een schoongrondverklaring ben ik nog niet zo vaak tegengekomen, juridisch gezien, dus ik ben wel benieuwd waar hij die gevonden heeft.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nou, dat is een gewoon, bestaand begrip, waarbij de verkoper verklaart de grond schoon op te leveren en mocht die alsnog blijken vervuild te zijn, dan draait de verkoper alsnog op voor de kosten van het saneren van de grond.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Maar als u dit dan kent, mijnheer Heijmans, dan weet u toch ook dat de vraag die u net stelde over hoe dat gaat met waardevermeerdering van grond en zo, dat iets is wat we normaal in grondexploitaties altijd als uitgangspunten hanteren?

De heer **Heijmans** (SP): Nu volg ik u even niet.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken, nog een keer.

De heer **Heijmans** (SP): De waardevermeerdering zit namelijk niet in de kosten van de sanering, maar in het veranderen van de bestemming.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Precies, en daarom worden er taxaties gemaakt, en dan wordt er een inschatting gemaakt van "deze grond gaat een andere bestemming krijgen en ik ga hem verkopen om dat mogelijk te maken en dan stijgt die waarde", en dan hebben we daar in Nederland afspraken over en die verwerken we dan in grondexploitaties. Volgens mij kent u dat ook, dus ik vraag me af waarom u nou met die blik naar dit dossier wilt kijken, want ik snap dat niet zo goed.

De heer **Heijmans** (SP): Nou, omdat ik hier simpelweg zie, mevrouw Dirken, maar ik snap dat dat voor u als VVD misschien moeilijk is, maar ik zie hier gewoon dat iemand een lap grond heeft liggen van vier, vijf miljoen en in één keer multi-, multi-, multimiljonair wordt, omdat wij besluiten dat we er graag woningen neer willen zetten, en dat is geen verdienste van die persoon, geen verdienste van die grondeigenaar, dat is gewoon vanwege het feit dat we nou eenmaal mensen moeten huisvesten in dit land. En dat vind ik een heel naar en vervelend idee, dat we op deze manier de prijs van grond opdrijven en de prijs van woningen opdrijven, et cetera, et cetera.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken, tot slot.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Maar kunt u mij dan toch nog uitleggen wat het verschil is tussen deze locatie en alle andere locaties in Nederland waar exact hetzelfde gebeurt, als we van een bedrijvenlocatie een woningbouwlocatie willen maken?

De heer **Heijmans** (SP): Het verschil is, mevrouw Dirken, dat wij er nu zo direct bij betrokken zijn en inzicht hebben in de effecten van het feit dat wij niet tegen de gebruikswaarde verkopen, maar tegen de bestemmingswaarde, en dan word je op het moment dat je erbij betrokken raakt, zoals wij er nu bij betrokken raken, nog eens met je neus op de feiten gedrukt, wat voor prijsopdrijvend effect dat heeft.

De **voorzitter**: Gaat u verder met uw betoog.

De heer **Heijmans** (SP): Maar, voorzitter, ik vind het echt een gemiste kans. Ik vind dat, nu wij als Provinciale Staten een keer een mogelijkheid hebben om dat bekende principe van 'wie betaalt bepaalt' -, dat, als wij ergens voor 50 procent aan deelnemen, wij ook mee mogen beslissen en mee mogen bepalen hoe het allemaal gaat, dat we daar niet optimaal gebruik van maken. Ik wil echt aan de gedeputeerde vragen waarom hij niet heeft overwogen- Kijk, ik kan natuurlijk heel gemakkelijk met mijn SP-fractie in Breda contact opnemen, en die zullen zeggen "ja, joh, maak er maar 60 procent sociaal van", dat vinden ze allemaal prima, maar het gaat erom dat we niet hebben overlegd als Staten met die gemeenteraad. Het is tamelijk uniek dat we op deze manier beide eigenaar worden van dit project, maar dat we van tevoren als gemeenteraad en als Staten helemaal niks hebben kunnen afstemmen. En waarom heeft de gedeputeerde nou niet even overwogen, en desnoods hadden we dat kunnen doen met bijvoorbeeld een delegatie van de gemeenteraad, of een delegatie van de Staten, en ik weet dat dat door corona allemaal best wat moeilijker wordt gemaakt, maar het was zoveel beter geweest naar mijn idee, als we hier ook in die zin, door gezamenlijk af te stemmen en gezamenlijk te overleggen, ook een gezamenlijk project van hadden gemaakt met de gemeenteraad van Breda.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Dijk interrumpeert u.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Fijn dat ik even het verhaal van de heer Heijmans mag afluisteren, want dat was ook mijn gedachte hè? Het is nu de vraag "wie nodigt nou wie uit?". In dat opzicht is mijn vraag aan u: hadden wij zelf ook niet even Breda kunnen uitnodigen om dit te gaan doen? Het is toch een beetje dat we op elkaar zitten te wachten. Heeft u dat misschien ook overwogen, mijnheer Heijmans, om dat vooruitlopend op dit gebeuren te doen?

De heer **Heijmans** (SP): Ik zal u eerlijk zeggen dat ik vanaf vorige week vrijdag me weer met dit dossier ben gaan bezighouden, en toen bedacht ik het en toen had de gemeenteraad van Breda al besloten. Want ik heb een ongeluk gehad, waardoor ik ook wat later die geheime stukken heb ingezien en noem maar op. Maar ik vind eerlijk gezegd, mevrouw Van Dijk: wij zijn amateurs hè, wij doen dit in onze vrije tijd, en ik vind eerlijk gezegd dat een dagelijks bestuur dit als service aan haar algemeen bestuur dient aan te bieden, dit

afstemmen, dit overleg. En ik wil graag van de gedeputeerde, nogmaals- De gedeputeerde is nieuw, en dit is ook een vrij uniek project in feite waarin we zo samen participeren met de gemeente Breda, maar ik wil toch graag van de gedeputeerde weten waarom die daar niet-, dat in ieder geval niet heeft voorgelegd aan ons.

De **voorzitter**: Uw vraag is volgens mij helder. Mevrouw Van Dijk, u wilde nog een tweede interruptie?

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ja, ik vroeg me alleen af – mevrouw Roijackers gaf net aan dat we zo'n dik projectenboek hebben, en daar zitten vast meer van dit soort projecten in – of we dan onszelf niet enorm veel werk op ons hals gaan halen, om voor elk zogenaamd uniek project dit te gaan doen. Ik snap dat we het voor dit vragen, het is heel uniek, spoorzonegebieden zijn ook uniek en daar zitten we ook in te participeren in Eindhoven, en zo kan ik er een aantal noemen, dus ik snap de vraag, maar ik snap ook wel dat ik daar een beetje de afweging vraag van: moeten we dan het hele projectenboek doen? Hoe kijkt u daartegenaan, mijnheer Heijmans?

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers heeft al non-verbaal antwoord gegeven. Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, mevrouw Van Dijk, dit project is inderdaad heel erg uniek, want als wij vaak zeggen "we participeren daarin", in de spoorzone Tilburg of noem maar op, dan is dat puur een financiële participatie, maar hier zijn we voor 50 procent mede, ja noem het maar 'eigenaar' van het project, zijn we de baas en dat is een wezenlijk verschil met allerlei andere projecten. En nogmaals: ik vind het al jaren zo jammer dat-, ik ben ook gemeenteraadslid geweest, waarbij je dus inderdaad ging over percentages in bestemmingsplannen, als Provinciale Staten gaan we daar niet over, we zeggen allemaal, en we vinden het volgens mij ook allemaal, ontzettend belangrijk die volkshuisvesting, we hebben nu een keer de kans om ons er echt tegenaan te bemoeien en ja, ik kan het niet over mijn hart verkrijgen, voorzitter, om de lokale democratie aan de kant te zetten, want natuurlijk neem ik de gemeenteraad van Breda serieus, maar als ik nu hier een motie of amendement-, en ik zou ook graag willen weten van de gedeputeerde: als wij een amendement indienen waarin we stellen dat er een schoongrondverklaring moet komen, wat gebeurt daar dan mee? Wordt dan de gemeenteraad van Breda overruled? Kan er überhaupt een amendement ingediend worden?

De **voorzitter**: U praat intussen weer naar de heer Ronnes en ik geef nog weer eventjes de laatste ronde aan mevrouw Van Dijk, en daarna ga ik ook nog even naar de heer Vreugdenhil. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ja, misschien kan de gedeputeerde deze vraag beantwoorden, maar daar heb ik de vorige keer ook naar gevraagd: er gaan nog overeenkomsten worden gesteld, en wij kunnen een heleboel dingen meegeven aan de gedeputeerde om in die overeenkomsten vast te leggen, het is wel een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten zelf, maar ik denk dat dit het uitgesproken moment is om daar wat aan toe te voegen, en dat is ook iets wat hij samen met de gemeente Breda gaat doen. Dus in dat opzicht: we zijn niet te laat, we zijn niet te vroeg, maar we moeten het wel zeker doen. Mijn vraag is: die toezegging heeft de heer Ronnes de vorige keer ook gedaan, was dat niet voldoende, mijnheer Heijmans?

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, ik vraag me dat af, mevrouw Van Dijk. Volgens mij heeft de heer Ronnes gezegd dat wij nog van alles kunnen beslissen, maar volgens mij is dat niet zo, want de gemeenteraad heeft al besloten. Ik vraag me dus af of wij nog vrij zijn te beslissen wat wij willen, gezien het feit dat Breda al een beslissing heeft genomen, bijvoorbeeld met een amendement over zo'n schoongrondverklaring. Wat is de geldigheid daarvan, wat gaat daarmee gebeuren?

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik ga even gebruikmaken van het Statengeheugen van de heer Heijmans-

De heer **Heijmans** (SP): Denk je een beetje aan mijn leeftijd!?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Samen hebben wij het debat over de Heijmans-gronden meegemaakt en toen hebben we volgens mij afgesproken dat we het grondbedrijf op een andere manier zouden doen. We zouden projectvisies maken – daar komt dat hele dikke boek vandaan –, waarin we per project zien wat de voortgang van het proces is. Ik heb op dit punt wel het projectenboek gelezen, en dan zie je dat dit project van eigenlijk een verkenningsfase opeens doorslaat in een aankoopfase. En nou mijn vraag aan de heer Heijmans: was nou niet precies dit het punt van de Zuidelijke Rekenkamer, dat ze zeiden van: in die visies kun je de voortgang zien, zodat we op hoofdlijnen kunnen sturen? En als ik u dan vraag, ook als geheugen van de Staten: is dit nou het voorbeeld, een goed voorbeeld, van hoe eigenlijk de visies in het ontwikkelbedrijf gebruikt zouden moeten worden?

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, want mijn punt is, mijnheer Vreugdenhil, dat het niet zozeer om de voortgang gaat, maar over het besluit dat we nu nemen. Als wij nu 'ja' zeggen tegen dit voorstel, dan besluiten wij deze grond aan te kopen met het risico dat de bodemsanering vele malen duurder wordt. Ja? Wat ik zou willen, is dat we dit overleg hebben, en we hoeven niet elke twee maanden met de gemeente Breda te overleggen, maar voordat we dit finale besluit nemen, dat wij over de uitgangspunten en de randvoorwaarden met de gemeente Breda hadden kunnen afstemmen, en dan verder inderdaad werken op de manier zoals u zojuist beschrijft.

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, mijnheer Heijmans, dat klopt, en dat is nou net precies die tussenstap die prima in die visies gezet had kunnen worden, zodat we in positie waren als Staten, om daarmee het overleg te voeren, de risico's in beeld te kunnen brengen, aanvullende vragen te stellen over bijvoorbeeld grondvervuiling en dergelijke. Ik heb dat hierin gemist, en ik zal er zo in mijn eigen bijdrage op terugkomen, maar volgens mij waren dit precies de lessen die de Zuidelijke Rekenkamer ons in 2009 meegegeven heeft en die ik mis, dat die hier dan ook daadwerkelijk ten uitvoer zijn gebracht.

De heer **Heijmans** (SP): Misschien, voorzitter, als ik even mag-

De **voorzitter**: Ga uw gang.

De heer **Heijmans** (SP): Misschien merkt u, mijnheer Vreugdenhil, dat mijn geheugen inderdaad niet zó enorm waterdicht is, maar dat heeft misschien ook te maken met het feit dat u als eenmansfractie altijd alle dossiers doet en ik ook wel eens een tijdje geen woordvoerder ben geweest op dit terrein, wat ook nog een verschil zou kunnen maken. Het is gediscussieerd niet alleen de ouderdom en-

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nou, voorzitter, ik wacht graag de reactie van de gedeputeerde af. Ik worstel echt nog wat ik uiteindelijk met dit voorstel moet doen en ja, ik laat dat toch afhangen van de reactie van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Helder, dank u wel. Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ja, voorzitter. D66 vindt het een goede ontwikkeling om samen met de gemeente Breda het CSM-terrein nu gezamenlijk aan te kopen, een terrein van 26 hectaren in het centrum, vlak bij het treinstation, een internationaal treinstation, met korte verbindingen naar de Randstad en naar Brainport en naar Antwerpen en dergelijke, want door deze aankoop kunnen we er samen met Breda voor zorgen dat daar verschillende maatschappelijke opgaven en ambities tegelijkertijd gerealiseerd kunnen worden.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrumped door mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter. Ik hoorde Ine Meeuwis van D66 spreken over 'nabij het treinstation', en dat staat inderdaad ook meermaals genoemd, onder meer in de nota van uitgangspunt en in de persberichten daarover, alleen: maakt D66 zich dan geen zorgen over het feit dat de aankoop CSM-terrein vooral eigenlijk een impuls zal geven aan de ontwikkelingen van die randweg eromheen, waar 630 miljoen is gevraagd en een flink beroep wordt gedaan op de provincie? Denkt ze niet dat asfalt een veel grotere, snellere impuls zal gaan krijgen hier?

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Ik kom dadelijk nog terug op het feit of dat je uiteindelijk de voor- en nadelen van het een en het ander afweegt en ook dat de risico's die meegenomen zijn al dan niet voldoende zijn meegenomen, dat je die tegen elkaar afweegt. En ja, die ontsluiting en dat soort zaken, en de spoorlijn, dicht bij de spoorlijn, is wat ons betreft, dat zeg ik dan vast, voldoende meegenomen.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Is D66 erop aanspreekbaar als over een tijdje, als die wijk komt, blijkt dat de mobiliteitsontwikkeling aldaar vooral gaat richting die aangrenzende noordelijke rondweg, met heel veel van onze miljoenen, en dat eigenlijk alle zaken ten aanzien van het treinstation, zoals een betere verbinding met bijvoorbeeld Gilze en Rijen, Etten-Leur, et cetera, blijven liggen? Is D66 aanspreekbaar als straks toch blijkt dat het vooral over asfalt gaat daar met de mobiliteit en niet multimodaal, en zeker niet over rail?

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Wij gaan ervan uit – wij hebben ook het een en ander bestudeerd, ook zaken die in Breda zijn behandeld geweest – dat heel zorgvuldig het een en ander is bekeken. Sommige dingen moeten nog bekeken worden, dat zeg ik dadelijk ook, maar daarin zijn dan ook weer risico's opgenomen, ook financieel doorgerekend. Dus ja, het is uiteindelijk het afwegen van voor- en nadelen.

Die voordelen, om daar meteen op door te gaan, voorzitter: de woningbouwopgave, de wateropgave, de vergroening, de klimaatadaptatie, energieambities, bereikbaarheid en ook het optimaliseren van het gebruik van het openbaar vervoer, zijn allemaal maatschappelijke opgaven, belangrijke maatschappelijke opgaven, waarvan natuurlijk met stip het terugbrengen van de woningnood. Daarnaast wil ik benadrukken dat voor D66 de mogelijkheid om daar volop energiezuinige huizen te bouwen zeer belangrijk voor ons is, in combinatie met die duurzame bereikbaarheid. Ook het verbeteren en versterken van de regionale netwerken op het gebied van natuur en water is hier duidelijk aan de orde. Het sluit ook aan bij waar de provincie zich voor inzet, voor het herstellen van de biodiversiteit in de Natura 2000-gebieden.

Maar, voorzitter, dit is slechts de eerste stap. Er is nog geen gebiedsuitwerking vastgesteld. Ook is er nog geen planologische onderlegger en de Zoete Delta en de infrastructurele ontsluiting van en voor het terrein moeten inderdaad nog verder uitgewerkt worden. Overigens: als de grond schoon zou zijn, dan heb ik de

indruk, ik zit er niet heel erg sterk in, maar heb ik de indruk, dat een belangrijke pijler zou wegvallen om je überhaupt als overheid ermee te bemoeien om plannen te maken. Dus ik denk wel dat dat ook meegenomen is.

Voor de berekeningen wordt uitgegaan van de realisatie van 845 woningen met 30 procent betaalbare woningbouw, rekening houdend met mogelijke positieve, maar – ik zei het ook al – met ook negatieve aanpassingen aan het programma. Want ja, er is ook aangetoonde vervuiling. En ja, het betreft een groot terrein, dicht bij een spoorlijn. Dus er zijn risico's en daarvoor wordt een risicoreservering voorgesteld. Ik heb de ter inzage gelegde geheime stukken bestudeerd twee weken geleden en D66 constateert dat de financiële risico's voldoende zijn meegenomen in de berekeningen. Overigens heb ik ook een motie gezien van de gemeenteraad van Breda, unaniem aangenomen, dat zij voorstellen over die woningmix, dat er verschillende scenario's worden uitgewerkt. Dat is aangenomen, unaniem, door de gemeenteraad. Dus daarmee is voor ons de balans dat de grote voordelen van deze ontwikkeling opwegen tegen de nadelen en wij kunnen dus akkoord gaan met dit voorstel.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Opgegroeid in de IJpelaar en het Ginneken, ken ik de geur van de bietencampagne maar al te goed: die weeïge lucht. Je hing maar beter even het wasgoed binnen een tijdje te drogen. Maar bij de jaarlijkse kerstboomverbranding – dat doen ze daar nog steeds, op het veldje tussen de Twikkelstraat en de Rijnauwenstraat – kregen we dan wel weer gratis snoepjes van Faam of van Van Melle, dus als kind vond je het al gauw prima om onder de rook van een suikerfabriek te wonen. Later, verhuizend naar de Belcrum, viel mij op wat een indrukwekkend terrein het eigenlijk is, zo dicht bij het stadshart. Ik snap wel dat de gemeente Breda het als een buitenkans ziet om het nu te kopen en te gaan ontwikkelen, met een suikeroom, om mevrouw Dirken eventjes erbij te halen.

Maar ik ben hier vandaag niet alleen liefhebber van Breda. Ik ben Statenlid, ik heb het belang van heel Brabant te wegen en de risico's voor de provincie in beeld te krijgen. Daarbij valt me allereerst het proces op. Zoals besproken in de themavergadering, en ook aangehaald door de heer Heijmans: de informatievoorziening aan de Staten was aanvankelijk onder de maat. We kenden niet de voorwaarden, de afspraken en de risico's. We beschikten lang niet over alle stukken. Goed dat we daarop als Staten hebben ingegrepen, om een juist en volledig beeld te vormen. En ik moet u zeggen, voorzitter: dat beeld maakt het voor ons niet gemakkelijker om nu voor te gaan stemmen.

De belangrijkste ticket waarop de aankoop aan ons wordt verkocht is natuurlijk woningbouw. Alle partijen hier willen dat we voor de Brabanders gaan bouwen-bouwen-bouwen. Maar wat verschijnt daar straks eigenlijk? Ik sprak in december mijn vrees uit voor een 'yuppenwijk met randweg' en die inschatting bleek zo gek nog niet. De aankoopsom is gebaseerd op het risico, hier ook al een paar keer genoemd, van die 845 woningen die dan kunnen worden gerealiseerd, waarvan 70 procent van de woningen vrije-koopwoning is. Er is gezegd "30 procent betaalbaar", dat betekent dus 70 procent feitelijk onbetaalbaar voor wie niet drie keer modaal verdient. Dus 70 procent is niet beschikbaar voor starters, niet voor leraren, niet voor verpleegsters, niet voor agenten, enzovoort. Dat kleine deel van die 30 procent woningen gaat naar modale koop, betaalbare vrije huur en sociale-woningbouw.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, mevrouw Roijackers, waar ik nou zo benieuwd naar ben- Ik heb u dit ook een beetje in de themabijeenkomst al horen vertellen en ik ging er in mijn bijdrage net niet voor niks op in, dat ik veel meer zie in leefstijlen, om daarvoor te bouwen, dan om klassiek te blijven hangen in inkomens. Want waarom zou iemand met een hoog inkomen niet in een klein huis mogen wonen en waarom gaan we er maar van uit dat sociale-woningbouw altijd een rijtjeshuis moet zijn in een bepaalde categorie? Ook die mensen

hebben misschien wel andere woonstijlen waar zij zich veel fijner bij zouden voelen. Bent u bereid om net als de VVD aan de gedeputeerde te vragen om te kijken welke woonstijlen er juist door iedereen gevraagd worden? En iedereen gaat echt wel een antwoord geven dat bij zijn eigen inkomen past. Ik ben er heel benieuwd naar hoe u daar als partij naar kijkt.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, ik vind het een leuke vraag. Ik ben ontzettend voor adaptief bouwen en ook voor vernieuwend bouwen. Ik werk, dat weet u, voor de senioren, die ook heel graag bijvoorbeeld in hofjes zouden willen wonen. Nou, daar is ook nauwelijks iets voor nu. Iedereen heeft het de hele tijd maar over die ene Knarrenhof, maar meer is er zowat nog niet in Nederland; ik zie mijnheer Brouwers ook knikken. Zeker. Alleen voor dat soort adaptieve vormen is inkomen van belang. Zeker als je wilt gaan kopen – overigens ook huur –, altijd zal er worden gekeken naar je inkomen, altijd zal er worden gekeken naar je vermogenspositie. Wat we nu hebben gedaan: de koopsom is hier tot stand gekomen op basis van een aanzet tot een businesscase die uitgaat van 70 procent woningbouw die geschikt gaat zijn voor drie keer modaal. Of je daar nou gaat bouwen groot, klein, adaptief, meergeneratie-, wat dan ook: het grootste gedeelte zal gaan naar de mensen met een grote beurs. Dat is eigenlijk wat ik hier wilde zeggen.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, ik heb dat niet zo uit de stukken gehaald, dus daar moet de gedeputeerde dan misschien straks maar iets over zeggen. Maar ik heb met name GroenLinks de afgelopen jaren ook als een partij leren kennen die het altijd heeft over inclusiviteit: iedereen moet mee kunnen doen. Dus het verbaast me dat ik nou juist GroenLinks hoor zeggen dat yuppen, waarmee u een bepaalde classificatie aan een bepaalde groep mensen geeft, daar niet terecht zouden moeten kunnen. Bent u bereid om gewoon op een andere manier naar die wijk te kijken en erin mee te gaan dat er in die wijk voor iedereen een plekje moet kunnen zijn?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, maar natuurlijk, en wat je ook over yuppen vindt: ze investeren bijvoorbeeld best wel in hun leefomgeving. Dus laat ik dan ook een plusje aan de yuppen geven. Maar het is nu echt het overgrote merendeel yuppen waarschijnlijk dat daar gaat komen wonen en die mix past niet bij de inkomensgroepen in Nederland, die geeft geen ruimte voor heel veel andere groepen die niet de inkomens- en vermogenspositie hebben, en het zorgt er bovendien voor – maar daar kom ik zo ook op terug – dat Breda zich een groot probleem op de hals haalt. Want Breda zegt “wij willen fiftyfifty vrij segment en betaalbaar”, dus die moet dus nu elders, binnenstedelijk, betaalbaar segment gaan realiseren. Dat doel raakt heel ver buiten beeld als je nu met een braakliggend terrein, eigenlijk een schoon canvas, als je hebt gesaneerd, de kans niet grijpt om voor de mensen met een wat smallere beurs en de middeninkomens te gaan bouwen. Dus dat was mijn zorg die ik deelde.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Mag ik nog?

De **voorzitter**: Ja, u mag, de derde interruptie.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dan toch een laatste poging, mevrouw Roijackers. Ik hoop dat ik u aan de zijde van de VVD kan vinden als wij ervoor pleiten om te zorgen dat in deze wijk iedereen terecht kan die in Breda op zoek is naar een woning, dat we daar een afspiegeling van zoeken en dat we niet op zoek gaan naar juist bepaalde percentages die misschien helemaal niet representatief zijn voor wat er in Breda en de regio gezocht wordt. Dus laat er plaats zijn voor iedereen die op zoek is naar een woning in deze stad en in deze regio.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, ik vind het bijna vanzelfsprekend om daar 'ja' op te kunnen zeggen. Ik werk voor een grote seniorenorganisatie en ik weet van de woningzoekenden en de woningonderzoekers dat er ook vraag is naar grotere huizen en dat er ook best vermogende senioren zijn. Dat is een derde ongeveer van de woningzoekende senioren. Dat betekent dus dat twee derde van de woningzoekenden, mochten die in Breda aan het zoeken zijn, niet terecht zouden kunnen in 70 procent van de woningen die straks daar gerealiseerd kan worden. En voor starters zal het waarschijnlijk nog meer zijn, want die hebben over het algemeen een wat lager inkomen en een slechtere vermogenspositie. Dus ik vind het vanzelfsprekend dat ook mensen die goed in de slappe was zitten, stevige banen hebben, tweeverdieners, daar terecht kunnen, maar ik kom vooral ook echt op voor de groep waarvan ik denk dat die nog onvoldoende staat ingetekend.

De **voorzitter**: De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, ik kan me eigenlijk in mevrouw Roijackers wel iets voorstellen, en om die reden dan ook dat, als je gemeentelijk, zeg maar, je woonvisie vastlegt met woonbehoeften en woonwensen, dat je dan ook eigenlijk de vraag mag stellen: ondersteunt u dan ook de motie die unaniem in Breda is aangenomen, waarop men juist deze invulling vanuit de woonvisie aan de hand neemt en daarmee ook inderdaad lokaal afstemt, om te kijken of het voldoet aan de woonwensen en de wooneisen en de woonbehoeften van de lokale mensen? En in die zin is de motie zoals die in Breda is voorgelegd, ondersteunt u deze?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Het is zo: ik heb ook afstemming gehad met onze fractie in Breda, en die wezen me ook op deze motie, die ik mooi en terecht vind. Het is wel zo dat ik als Statenlid, en daar kom ik zo op, eigenlijk een toezegging wil van de gedeputeerde, dat er nader separaat wordt geïnformeerd over wat er aan woningen komt. Maar ik wil eigenlijk nog verder gaan. Ik wil vragen of het fiftyfifty kan worden in plaats van 30/70, dat dat het uitgangspunt wordt, eigenlijk het uitgangspunt wordt gevormd zoals de woonvisie van Breda ook voorziet: fiftyfifty. Het is nu echt aan het schuiven richting 30/70 en dat lijkt mij onevenwichtig.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Broek nog?

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, ik begrijp dat je de woonvisie naar voren haalt, omdat de gemeente eigenlijk nog deze planontwikkeling wil invullen. Er is nog niks gezegd wat het precies gaat worden, dus u mag dat zeker meegeven, terecht. De woonvisie geeft fiftyfifty aan, ook dat klopt. En de raad in Breda geeft aan: we willen dit onderzoeken, waar moeten we naartoe? Met andere woorden: het is ook nog een zoektocht. Het is niet ingevuld, het is niet dichtgebakken en roept het zeker op richting de gedeputeerde om dat mee te geven. Geen vraag, maar meer een opmerking.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Van Dijk ook nog met een interruptie.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ja, misschien op gevaar af dat ik de vraag van de heer Van den Broek herhaal. Het bestuursakkoord van de gemeente Breda heeft het over fiftyfifty, waarvan 20 procent sociaal, 30 procent middel en 50 procent markt. De motie die aangenomen is gaat eigenlijk verder, want die maakt er eigenlijk 60/40 van, 40 markt. Dus in dat opzicht zijn we nu enorm veel mixen met elkaar aan het bespreken. Ik ben eigenlijk heel erg benieuwd wat we daarmee gaan doen, mevrouw Roijackers, want u heeft het continu over 30/70, maar dat was voor de onderbouwing van de koop, het programma moet nog ingevuld worden. Dus welke mix zou u nou het liefst willen hebben, die van dat bestuursakkoord, of die van die motie?

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Als ik daarin mag kiezen: die van de motie. Het is natuurlijk zo dat wij als Staten maar één keer mogen besluiten over dit dossier. Dus hierna mogen we er niks meer over-, zijn we niet meer aan het stuur. Dus dit is het moment, en daarom denk ik dat het nu goed is om aan te geven wat wij willen gaan doen. Als de PvdA zegt "kom, laten we naar 60/40 gaan", dan sta ik helemaal aan de kant van de PvdA, maar nu is het uitgangspunt, zoals aan ons gepresenteerd, en daar is ook de koopsom op gebaseerd, 70/30, niet 60/40, niet 50/50. En daar heb ik bezwaar tegen en ik wil dus vragen, maar dat geldt over meer aspecten dan alleen de woningbouw, of wij nader geïnformeerd mogen worden, bijvoorbeeld op het moment dat de planologische onderlegger er is, of het plan van aanpak, of op het moment dat er een vergunning wordt gegeven, of de wijziging van het bestemmingsplan, maar op die nadere momenten meer invulling krijgen als Staten, meer informatie krijgen, zodat we aan het stuur blijven op dit aspect.

De **voorzitter**: Ja, mevrouw Van Dijk nog.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Zelf werk ik in dit werkgebied, ik zou zelf het liefst alleen geïnformeerd willen worden op het moment dat de afspraken hard worden, dus in anterieure overeenkomsten, want dan gaat het over een ontwikkelaar, dat kan zelfs in een prijsvraag. Ik heb daar de heer Ronnes ook naar bevroegd en hij ging daar ook naar andere ervaringen zowel in mijn eigen stad als in andere gemeentes kijken. Dus in dat opzicht is dat het belangrijkste moment. Al die andere momenten laat ik liever aan de gemeenten zelf over.

De **voorzitter**: En uw vraag richting mevrouw Roijackers is? Nou, dan gaat mevrouw Roijackers gewoon verder.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Nou ja, volgens mij zijn we allen een beetje aan het zoeken hè, van: wat is nou dat nadere moment? Is dat nou bij de planologische onderlegger, is het nou bij de anterieure overeenkomst, wat mevrouw Van Dijk zegt, of is het bij die vergunning? Maar volgens mij zijn we aan het zoeken van: hoe kunnen wij op dat moment dat er echt wordt gekozen, er nog een keer over te spreken komen, of in ieder geval daar al nadere informatie over krijgen, zodat wij zelf kunnen bepalen dat we er nog eens over komen te spreken. Nou, ik denk dat we er misschien in dit debat wel uit kunnen gaan komen, maar dat dat tweede momentum moet gaan zijn na vandaag. Volgens mij, als ik het zo eens een beetje aftast, is die wens er wel vanuit de Staten.

Ik ga verder, als dat goed is.

De **voorzitter**: Ja, graag.

Mevrouw **Roijackers** (GL): De wegontsluiting is een tweede zorg. Voor de aangrenzende Noordelijke Rondweg is 630 miljoen euro nodig, zo bleek uit informatie die na het raadsbesluit over het CSM-terrein beschikbaar werd. Wethouder Quaars zei daarbij: "Dat bedrag kan Breda onmogelijk zelf opbrengen". Reden voor hem om ook naar de provincie en Den Haag te kijken. Hij heeft goede hoop dat deze overheden gaan bijdragen; de rondweg heeft immers een regionale functie. Aha! Is het CSM-terrein dan misschien vanuit het ontwikkelbedrijf eigenlijk een package deal met de mobiliteitsportefeuille, een legitimatie voor een forse investering door ons in weg en tunnel om de auto-doorstroom bij Breda beter te regelen, waarvan we weten dat dat een lang gekoesterde wens is van de VVD? Plus natuurlijk de bruggen over de Mark, die daar ook moeten gaan komen als je zo'n wijk gaat aanleggen. Wij willen meer duidelijkheid over de deal die er komt op mobiliteit. Gaat de provincie hieraan meebetalen, en van welk budget dan en wanneer? Wij willen de toezegging dat PS nader, en separaat, ook over dit aspect geïnformeerd worden.

Dan geur. Dat gaat nog wat worden daar met die Mentosfabriek! Welke garanties hebben de toekomstige bewoners dat Perfetti Van Melle een geurwerend systeem gaat plaatsen en tijdig bijvoorbeeld de filters gaat vervangen? Een goed werkend systeem, zo lezen wij in onder meer het Tauw-rapport, dat openbaar is

gemaakt, zou thermisch zijn, maar dat kost wel bijna 2,5 miljoen euro. Gaan Breda en de provincie dat betalen? Voor welke oplossing wordt gekozen, wetend dat een hogere schoorsteen hier niet gaat helpen? Dan het onderwerp bodem, ook niet gemakkelijk bij een voormalig industrieterrein. Er is hier al wat over gewisseld. De grond bevat zware verontreinigingen met metalen, met PAKs, met benzeen. Onduidelijkheid is er over het potentieel kankerverwekkende formaline. Er zit ook nog asbest in de bodem en het puin. Er is niet gekeken naar de risico's die bodemverontreiniging oplevert voor het ecosysteem. Je zit hier langs de Mark en je wilt het ook recreatief gaan ontsluiten. Vergelijk het met de sanering van de Dommel in binnenstedelijk Eindhoven. Daar is fors geïnvesteerd in het saneren van de Dommel vanuit die industrie aldaar. We lezen in de inmiddels openbare stukken dat de locatie met spoed gesaneerd moet worden als gevolg van onaanvaardbare risico's voor de mens. De risicobeoordeling kan pas worden uitgevoerd als de concentraties met behulp van nader onderzoek zijn bepaald, lezen we. Klopt het nou dat dat zeer omvangrijke onderzoek nog niet is uitgevoerd? Dan willen we toch wel graag de toezegging dat dit wel wordt gedaan en dat de kosten goed in beeld worden gebracht, want voor de woningbouw is hoe dan ook sanering van de grond nodig. De kosten zijn dus afhankelijk van dat nadere onderzoek, en of je dan lichtjes of stevig gaat saneren. Voor grond waarop jonge gezinnen komen te wonen mogelijk, en waar voorzien is in een ecologische upgrade, zou je zeggen: kies nu liever voor stevig saneren in plaats van dat je later voor verrassingen komt te staan, als de wijk er eenmaal staat. De kosten – het is een beetje onduidelijk uit de stukken – lopen op tot of maar liefst 13 miljoen euro, of 26,5 miljoen. Is nou voorzien in dat laatste scenario, dat het misschien weleens 26,5 miljoen euro kan gaan kosten om die grond te saneren? Hebben de provincie en de gemeente Breda nou elk ruim 13,5 miljoen euro klaar staan voor alleen al het aspect grondsanering als risico? Graag een toelichting.

Na het saneren kan er gebouwd worden. De nu bestaande huizen waarin wij met z'n allen wonen moeten allemaal energetisch gerenoveerd worden. Dan is het toch alleen maar economisch en ecologisch verstandig om deze nieuwe huizen meteen energieneutraal aan te leggen. In de nota van uitgangspunten wordt alleen gesproken over duurzame energievoorziening. Omdat PS niet meer aan de bal zijn bij de plan- en uitvoeringsfase, willen we nu al de toezegging dat deze woningen energieneutraal worden aangelegd. Kunnen GS garanderen dat dat de inzet wordt en PS hier op dat latere moment over informeren?

En tenslotte natuur en water. Er worden mooie vergezichten geschetst, maar niets is nu nog duidelijk, noch afgesproken. Ook hierover willen we als PS nadere duidelijkheid: wanneer wordt die regiodeal Natuur gesloten en hoe worden PS daarover geïnformeerd?

Voorzitter, ik sluit af. Dat wat een buitenkansje is voor Breda, is de eerste van 10 tot 12 Regiodeals voor binnenstedelijke transformatie, met nog een hoop risico's en nog een hoop vragen. GroenLinks vindt het daarom verstandig dat we hier als Staten de komende jaren bovenop blijven zitten.

Dank je wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank, voorzitter. Ik had dit keer eens niet geïnterrupteerd in eerste termijn, maar ik moet nu toch een beetje reflecteren op wat net allemaal naar voren is gebracht. En dan gaat het al meteen over de verdeling van het woningaanbod, voordat er überhaupt een plan ligt op heel dat gebied, en het moet al meteen energieneutraal worden, et cetera. Nou ja, die woningen zijn niet eens warm te stoken, dus dat is al een totaal onrendabele opgave. Maar dat woningaanbod, die verdeling ervan, zou ook allemaal niet zo moeilijk zijn als er niet zo heel veel woningen allemaal naar statushouders zouden moeten gaan. Dus begin eens om daar iets aan te doen, dan hebben we veel minder van deze discussie nodig.

Goed, voorzitter. Niet alle kritiekpunten uit de themacommissie van 4 december zal ik hier herhalen, maar bij dit dossier is één aspect wel echt essentieel: de gebrekkige informatievoorziening van GS aan PS. Niet alleen was de pers eerder geïnformeerd dan PS, de in het aanvankelijke Statenvoorstel opgenomen informatie was zó minimaal dat het nietszeggend was. Hierdoor hebben we in de themavergadering bij de gedeputeerde

moeten aandringen op onderliggende informatie. Pas na verschillende rondes schriftelijke technische vragen zijn uiteindelijk de nodige onderliggende stukken en aanvullende informatie boven tafel gekomen.

De taxatierapporten en het staatssteunadvies zijn alleen onder geheimhouding ter inzage gelegd aan PS. Ik wil benadrukken dat de PVV-fractie niet van deze inzagemogelijkheid gebruik heeft gemaakt, omdat deze informatie vervolgens toch niet gebruikt kan worden in een openbaar Statendebat. Bovendien heeft onze fractie uit de verstrekte documenten en het aanvullende memo de nodige conclusies kunnen trekken.

Voorzitter. Deze voorgestelde mede-aankoop van het CSM-terrein in Breda is een bijzonder complex proces. De provincie en de gemeente Breda staan ieder voor 50 procent aan de lat qua investering. Nu het vooraf berekende risico meer dan 5 miljoen euro bedraagt, ligt volgens het provinciale beheerstatuut de beslissingsbevoegdheid bij Provinciale Staten, en dan moet PS ook volledig en volwaardig in stelling kunnen worden gebracht om hierover tot goede besluitvorming te kunnen komen. Daar past een proactieve en open informatievoorziening vanuit GS bij. Bovendien moet er sprake zijn van een op z'n minst gelijkwaardige informatiepositie ten opzichte van de gemeenteraad van Breda. En dit alles was niet het geval, van de verstrekt informatie was in eerste instantie geen chocola te maken, nog geen Kwatta-reep .

De gemeenteraad van Breda had meer stukken ter inzage gekregen dan PS en deze stukken zijn in eerste instantie niet actief door GS aan PS beschikbaar gesteld, en dat terwijl het gaat om essentiële informatie om het voorstel op z'n merites te kunnen beoordelen, vooral omdat het hier gaat om een terrein waar anderhalve eeuw lang industriële activiteiten hebben plaatsgevonden en de risico's op bodemverontreiniging dus aanzienlijk zijn. Sterker nog: ze zijn aanwezig blijkt uit rapporten. Na enig aandringen zijn onder andere de bodemonderzoeken alsnog door GS openbaar gemaakt. Hieruit blijkt dat er naast het aankoopbedrag nog rekening moet worden gehouden met aanzienlijke kosten voor bodemsanering. Volgens het rapport van Tauw kan dit zelfs oplopen tot 28 miljoen euro voor een volledige sanering. GS geeft in de beantwoording van de technische vragen aan dat hiermee rekening is gehouden in het taxatierapport en het verrekend is in de aankoopprijs. Als dat zo is, kan Corbion zich als verkopende partij makkelijk rijk rekenen. Ze laten een zwaar vervuild industrieterrein achter met een waarde van de vigerende industriebestemming van amper 4,3 miljoen euro, maar waar dus wél voor een veelvoud aan miljoenen gesaneerd moet worden. Daar krijgen ze volgens dit voorstel dan ook nog eens 21,9 miljoen euro voor als 'onderhandelingsresultaat'. Dus 17,6 miljoen euro van de belastingbetaler als toegift. Marktpartijen zijn er al jaren niet in geïnteresseerd en de ontwikkeling kan – zo stelt het Statenvoorstel – alleen plaatsvinden met investeringen van publieke stakeholders. Van het waterschap tot aan de Brusselse subsidieuiserpot, alles moet aangeboord worden om hier een rendabel project van te maken. Je hoeft de taxatie niet in te zien om te beseffen dat het alleen maar haalbaar is met een smak investeringen uit belastinggeld. En als dat niet zo mocht zijn, horen we het nu graag met een nadere onderbouwing van de gedeputeerde.

Kan de gedeputeerde tevens aangeven in hoeverre overwogen is om de huidige bestemming als bedrijventerrein te handhaven? In dat geval hoeft slechts een beperkt deel van het terrein gesaneerd te worden en kan gewoon de actuele prijs voor de grond betaald worden. Bovendien kunnen dan de miljoenen kostende geursaneringen bij Perfetti Van Melle en het eventueel verplaatsen van Stolwerk achterwege blijven. Daarnaast blijft het de vraag hoe de sanering plaats moet vinden, gelet op het bouw- en woonrijp maken. Bureau Tauw heeft scenario's geschetst van het terrein afdekken met een laag grond, wat zo'n 6,5 miljoen euro kost, tot een volledige sanering ten koste van totaal 28 miljoen euro. De gedeputeerde gaf in de themavergadering van 4 december aan dat er sprake zou zijn van 6 miljoen euro aan risico's op vervuiling. BN De Stem gaf op 14 januari jl. aan dat de Bredase wethouder De Beer vorig jaar had aangegeven dat de sanering van de grond minstens 10 miljoen euro gaat kosten. Wat is het nu? En in hoeverre gaat de provincie hieraan meebetalen?

Gelet op de genoemde bedragen lijkt het ook niet te gaan om een volledige sanering, maar eerder het scenario van het terrein afdekken met een extra laag grond. Maar de troep blijft dan in de ondergrond van de huizen en tuinen zitten. Zou de overheid een kleine 40 jaar na het gifschandaal van Lekkerkerk niet beter moeten weten? Graag een reactie van de gedeputeerde welk scenario van bodemsanering hier beoogd is bij woningbouw.

Het zou volgens GS allemaal verrekend zijn in de kostprijs en gestaafd door onafhankelijk taxaties. Uit het Statenvoorstel blijkt echter slechts dat het onderhandelingsresultaat een schamele vier ton lager is uitgevallen dan het getaxeerde bedrag van 22,3 miljoen euro, een bedrag dat met een speculatief rekenscenario een enorm voorschot neemt op de te bouwen woningen, terwijl er nog geen enkele planologische onderbouwing ligt. Voor de extra stikstofdepositie bij de ontwikkeling moet er ook nog een oplossing gevonden worden. Betekent dit het uitkopen van nog meer boeren? Ook voor de PFAS is nog geen oplossing gevonden. Het is dus voor PS nog onduidelijk wat de provincie gaat meebetalen aan de verdere sanering en herontwikkeling van het terrein. Maar GS wil later dit jaar wel een samenwerkingsovereenkomst voor een stedelijke transformatieopgave met Breda sluiten waarbij "gemeentelijke en provinciale projecten elkaar kunnen versterken en samengaan en hoe de reguliere meerjarige investeringsagenda's bij gemeente en provincie op elkaar kunnen worden afgestemd", zo lezen we. Welke provinciale investeringsagenda's betreft dit concreet? Gaat de provincie hier suikeroom spelen voor Breda van belastinggeld? Graag opheldering van de gedeputeerde.

Gelet op die plannen, is het des te vreemder dat GS aangeeft niet te beschikken over het document 'Risico's herontwikkeling voormalig CSM terrein', dat wordt gekenschetst als een intern document van de gemeente Breda. Dit zat als bijlage bij het raadsvoorstel voor de gemeenteraad van Breda. Het is toch buitengewoon krom en merkwaardig dat we als gelijkwaardige partner in dit project niet over dit document zouden beschikken? Is GS echt niet op de hoogte van de in dit document genoemde risico's? Het feit alleen al dat we als provincie niet over een gelijkwaardige informatiepositie beschikken is voor de PVV-fractie reden genoeg om niet met dit voorstel in te kunnen stemmen.

Ook is het bizar dat de concept-koopovereenkomst wel nadrukkelijk de intentieovereenkomst tussen Breda en Corbion aanhaalt, waarin als randvoorwaarde is gesteld dat de opbrengst conform geldende bestemming zoveel mogelijk in lijn dient te zijn met de actuele marktwaarde, maar dat deze desgevraagd volgens GS in 2016 verlopen zou zijn. Waarom wordt deze dan nog wel in de actuele concept-koopovereenkomst vermeld, zónder vermelding dat deze verlopen is? En waarom is dit gestelde uitgangspunt van de 'geldende bestemming' dan opeens losgelaten? Graag een onderbouwing daarvan.

Voorzitter. Hoewel het begrijpelijk is dat Breda deze rotte kies in haar gemeente graag wil opvullen, is het niet primair een taak van de provincie om daar de geldbuidel voor te trekken, en al helemaal niet om minister Ollongren te voorzien in haar behoefte om deze locatie te gebruiken als overloopgebied voor woningbouw in de Randstad. Dan is het niet bouwen voor Breda, niet voor Brabanders, maar voor het compenseren van het door de massa-immigratie veroorzaakte woningtekort, als afvoerputje van de overvolle Randstad. En om dat project ook nog verder op te leuken met belastinggeld verslindend duurzaamheids- en nepnatuurgedoe zien we als PVV-fractie ook absoluut niet zitten.

Tot slot over het voorstel tot bekrachtiging van de geheimhouding. Deze geheimhouding had niet integraal op de volledige stukken toegepast hoeven te worden. GS had er bijvoorbeeld ook voor kunnen kiezen om alléén heel specifiek financieel gevoelige passages geheim te verklaren, als dit überhaupt al nodig is. De overige delen van de stukken, zoals de nadere uitleg en de niet-cijfermatige onderbouwing, had dan gewoon openbaar kunnen worden gemaakt. Dat is ook waar ik in de themavergadering van 4 december en de technische vragen om had gevraagd: verduidelijking van de specifieke onderdelen waar geheimhouding op berust. Het volledig geheim verklaren van de stukken vindt de PVV-fractie dan ook te verstrekkend en daarom kunnen we niet met dit voorstel tot geheimhouding instemmen.

Over de tekortschietende actieve informatievoorziening dienen we een motie in.

Voorzitter, tot zover in eerste termijn.

Motie M5-2021: Actief informeren van PS

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 22 januari 2021 ter bespreking van Statenvoorstel 06/21, inzake mede-aankoop GSM-terrein;

constaterende dat:

- PS over dit Statenvoorstel pas later was geïnformeerd dan de pers;
- bij het Statenvoorstel essentiële onderliggende informatie ontbrak;
- aan PS niet actief dezelfde informatie is aangeboden als aan de gemeenteraad van Breda, als gelijkwaardige speler in dit proces;
- PS zelf de nodige onderliggende documenten heeft moeten opvragen;

overwegende dat:

- het college van GS hiermee tekortgeschoten is in het op dit dossier actief aanbieden van informatie aan PS;
- PS zelf de afweging moet kunnen maken welke onderliggende stukken zij relevant vindt om te betrekken bij de behandeling van het Statenvoorstel;

roepen GS op:

bij de behandeling van een Statenvoorstel actief alle onderliggende stukken aan PS aan te bieden, zodat PS altijd volwaardig haar taken kan uitvoeren; en gaan over tot de orde van de dag."

Alexander van Hattem, PVV.

De **voorzitter**: Dank u wel. De motie heeft u bij dezen ingediend, neem ik aan.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Mijn oren tetteren, ik moet even op gang komen. Het voelt ook een beetje raar om na het interpellatiedebat eigenlijk te zeggen "dank voor de mogelijkheid om stukken fysiek te lezen". Het was heel lang geleden dat ik in mijn autootje naar Den Bosch reed en weer terug naar huis, dus dat voelde wel even lekker. We zijn ook blij dat u met onze suggesties tijdens de themabijeenkomst van 4 december aan de slag ging, zoals het verkennen van tijdelijke invulling van deze locatie totdat de eerste paal de grond in gaat. En daar, denk ik, mevrouw Dirken, zitten vast leuke woninginnovaties bij. Ik kan ze heel vaak zien op Strijp-S en de woonmix is ook altijd heel leuk om te zien. En leren van andere gemeenten, zoals Eindhoven, ja, het is mijn stad, dus ik kan niet vaak genoeg benadrukken hoe je ook in zo'n programma dat de gemeente Breda met een motie heeft aangenomen, om daar ook woningcorporaties bij te betrekken. U ging daar ook mee aan de slag. Ik ben heel benieuwd hoe het is gevaren. En zeker ook als je het hebt over een mix van woonstijlen en betaalbaarheid. De vorige keer gaf ik aan dat ik de ambitie van 30 procent betaalbare woningen wat mager vond. Mooi dat in Breda een motie daarop is gegaan en dat de meeste mensen die ook wel willen onderschrijven, want die gaat iets verder dan het bestuursakkoord. Wij vinden het eigenlijk ook wel fijn om ook gewoon dat soort getallen aan te geven, want ja, het klinkt heel leuk, 'woonstijlen', maar voor veel mensen gaat het toch gewoon om de betaalbaarheid van de woningen. En een woonstijl-, ik kan me voorstellen dat ze blij zijn als ze een keertje hun kamer kunnen verven. Maar goed, deze locatie biedt wel de kans, dat ben ik met alle voorgaande sprekers daarover eens, om te mixen en ook om mensen met een kleine portemonnee op een toplocatie te kunnen laten wonen. Dat vinden wij als PvdA heel belangrijk. Afspiegeling wat nodig is betekent misschien zelfs wel minder markt en veel meer middenhuur en sociaal. We zullen het zien. Maar graag een reactie van de gedeputeerde hoe hij met al deze opdrachten en vraagstukken aan de slag gaat. Nogmaals: we vinden het goed dat u samen met de gemeente Breda deze handschoenen oppakt en al die mix laat ontstaan.

Tot slot. In Oosterhout koopt de gemeente een winkelcentrum, ook om daar ontwikkelingen mogelijk in te maken, integraal. Meer gemeentes in Brabant lopen vast met de mogelijkheden zoals dit rond. Graag horen we eigenlijk ook wanneer u het eerstvolgende project in de provincie met een gemeente, klein of groot, in zee gaat, vooral om nog meer betaalbare woningen te realiseren, samen met gemeenten en andere partijen,

zoals woningcorporaties. Van ons mag u hier gerust voortvarend aan de slag mee gaan, om vergelijkbare ontwikkelingen mogelijk te maken. Graag een reactie van de gedeputeerde.
Dat was mijn inbreng, mevrouw de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van Dijk. Ik geef nu het woord aan de heer Duijs.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Ja, dank u wel, voorzitter. Onlangs hebben wij in de Staten de bestuursopdracht 'Terugdringen woningtekort en leegstand' vastgesteld. Deze bestuursopdracht zit vol ambitie, niet in de laatste plaats ook de ambitie om complexe gebiedstransformaties in Brabant mede in gang te zetten. De woningnood in Nederland, en ook in Brabant, wordt steeds nijpender, vooral ook vanwege de almaar toenemende immigratie naar onze gebieden. Er wordt mede door stringente regelgeving al jaren te weinig gebouwd en de afgeleverde nieuwbouwwoningen zijn mede door nieuwe milieueisen peperduur. Voorzitter, ga er als starter maar aan staan-

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, zou u willen vragen de camera aan te zetten?

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Ik of-

De heer **Heijmans** (SP): Ja, u.

De heer **Boon** (PVV): De camera staat aan, hoor.

De **voorzitter**: Ja, ik zie mijnheer Duijs gewoon.

De heer **Heijmans** (SP): Ik zie hem echt niet.

De **voorzitter**: Ik wel, en ik ga eventjes kijken of hij zo meteen ook op het grote beeld is, wat de kijker ziet, en dat vind ik eerlijk gezegd doorslaggevend. Mijnheer Duijs, wilt u verder gaan?

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Ja, dank u wel, voorzitter. Ga er als starter maar aan staan. Met een studieschuld van vijftig- tot zestigduizend euro wordt het afbetalen van die torenhoge hypotheek ook nog eens bemoeilijkt. Als vervolgens op het voormalige CSM-terrein 845 woningen kunnen worden gerealiseerd, dan zou dat voor Breda en omstreken een mooie opsteker en verlichting van de regionale woningdruk zijn. Maar in hoeverre gaan die 845 woningen er daadwerkelijk komen? Wat wordt onder betaalbare woningbouw verstaan? En waar is de 30 procent op gebaseerd? Kunt u op dit moment wel een minimaal aantal betaalbare woningen noemen? Wat is het minimale aantal woningen dat u gaat realiseren in dit gebied? We weten ook dat dit soort gebiedstransformaties enorme risico's met zich meebrengt, niet in de laatste plaats voor de betreffende gemeente. Zijn GS voornemens om financiële ongelukken als in Bergen op Zoom te helpen voorkomen? Is er toezicht op het financiële aspect op gemeentelijk niveau en, zo ja, hoe wordt dit dan geborgd? In tijden waarin gemeentes het sowieso financieel zwaar hebben, lijkt me dat risico een belangrijk aspect.

Omdat de ontwikkelvisie nog ontbreekt, is veel nog onduidelijk. Daar hebben we zojuist al het een en ander over gehoord. Wat wordt er bijvoorbeeld onder 'energieneutraal' verstaan? Heeft in de tussentijd een saneringsonderzoek plaatsgevonden en, zo ja, wat zijn de bevindingen?

Voorzitter. Ondanks de nog bestaande vragen en de kritische noot zijn we 'an sich' blij met dergelijke plannen. Het is wat ons betreft evident dat mede door de complexiteit, het uitblijven van private partijen, de regierol van zowel gemeente als provincie zou moeten komen.

Voorzitter. Tot slot willen we wel gezegd hebben dat we graag goed op de hoogte gehouden worden van de voortgang van de verschillende fases. Welke rol zien GS hier voor zichzelf weggelegd? Ook verzoeken wij GS

om tijdig een ruimere informatievoorziening richting PS op gang te brengen, bijvoorbeeld bij nieuwe, nog te bespreken gebiedstransformaties. Er is wat ons betreft geen enkele reden om niet tijdig over dit soort complexe gebiedstransformaties te berichten aan PS.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. En ik heb zelfs van kijkers thuis gehoord dat u zichtbaar was! Dan ga ik naar mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Stelt u zich eens voor dat u de deur uitstapt van uw woning, een woning die circulair én modulair gebouwd is én energiepositief. Bij het naar buiten stappen stapt u het groen in, en dan niet een grasveld met een wipkip en vijf bomen, maar serieuze recreatienatuur, waar mens en natuur in harmonie samenleven. Niet alleen uw woning geeft die beleving, maar die van uw burens ook. Verschillende typen woningen naast elkaar, zoals meergeneratiewoningen, tiny houses, appartementen, sociale huur en koop, allemaal samen in een groene oase in de stad die door het groen een bijdrage levert aan de klimaatadaptatie en door de energiepositiviteit van de woningen aan de energietransitie. Vooral dat laatste is van belang om te beseffen.

Er worden ruim 800 woningen bijgebouwd. Het geldt dat we aan die woningen besteden kan niet meer besteed worden aan het verduurzamen van bestaande bouw in Breda. Laten we er dan op z'n minst voor zorgen dat deze woningen meer energie opwekken dan ze gebruiken, om zo te compenseren voor de andere Bredase woningen.

Dan komen we bij het financiële stuk, voorzitter. Aan mijn zojuist geschetste visie hangt een fors prijskaartje. Echter, voordat we überhaupt aan het prijskaartje van de invulling kunnen denken, moeten we eerst stilstaan bij het bedrag dat vast gaat hangen aan de aankoop van het CSM-terrein. 21,9 miljoen euro mag dit stukje grond ons en de gemeente Breda kosten. De waarde van de grond in de huidige staat is getaxeerd op 4,3 miljoen euro. De aankoopprijs van 21,9 miljoen euro is echter gebaseerd op de waarde na bestemmingswijziging. Mijn vraag aan de gedeputeerde is dan ook: waarom betalen wij die 17,6 miljoen euro aan Corbion? Immers, uit de stukken blijkt niet dat zij iets doen om dat geld te verdienen. Ze zijn niet verantwoordelijk voor de bestemmingswijziging en dragen geen risico met betrekking tot de sanering. Waarom deze gulle gift van het college aan Corbion? Graag hoor ik hierover meer van de gedeputeerde. Mijn tweede punt betreft de risicoverdeling-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, een goed punt over Corbion. Ik heb eigenlijk een andere vraag aan de Partij voor de Dieren. Denkt de Partij voor de Dieren dat het hierbij blijft, dat het blijft bij deze aankoopssom, of verwacht de Partij voor de Dieren, net als GroenLinks, dat er nog heel wat extra kosten komen voor om te beginnen grondsanering, maar ook voor die weg?

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Daar was ik naartoe onderweg, maar daar kan ik mij in vinden, zoals u zo dadelijk zult horen. Mag ik verder gaan, voorzitter?

De **voorzitter**: Ja, gaat u verder.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Oké. De bodemsanering is een onzekere kostenpost. De schattingen lopen uiteen van 8 tot 26 miljoen euro, maar wie gaat die sanering betalen? In de stukken staat dat het aankoopbedrag verdeeld wordt over de provincie en de gemeente. Uit de samenwerkingsovereenkomst blijkt dat de financiële risico's nog volgens een nader te bepalen verhouding verdeeld moeten worden. Mijn tweede vraag aan de gedeputeerde is dan ook: wat zijn de financiële risico's en hoe worden ze verdeeld?

Mijn derde punt gaat over de samenwerking met private partijen. Het bouwen van woningen is lucratief. Zaken zoals de wateropgave en ecologische inpassingen zijn dat niet. Mijn derde vraag aan de gedeputeerde is: welke onderdelen van de realisatie worden uitbesteed en welke zaken gaat de provincie zelf uitvoeren? Tot slot, voorzitter. In het stuk staat dat voor de B5- en M7-steden vergelijkbare mogelijkheden zijn tot maatwerk. Daarmee is één ding zeker: dit zal niet het enige plan zijn dat we gaan uitvoeren. Nu er diep in de buidel wordt getast voor het CSM-terrein, zullen ook andere steden dit willen. Hoe voorkomt de gedeputeerde dat een heel groot deel van ons ruimtelijk budget opgaat aan dit soort prestigeprojecten? Tot zover. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers heeft het woord.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Toen ik net mevrouw Van Dijk hoorde zeggen dat het zo gezellig was om op het provinciehuis die geheime stukken door te kijken, moet ik zeggen: daar was ik het helemaal mee eens. Mevrouw Roijackers was er overigens ook, en ik hoop niet dat ik nog iemand vergeet.

Mijn verhaal gaat even kort over het proces en de geheime stukken, dan inderdaad over die vuile grond en een klein beetje over de woningen, omdat uiteindelijk het stuk dat hier ligt natuurlijk alleen maar gaat over de aankoop van de grond.

Voorzitter. Het is niet voor niets dat wij als 50PLUS gevraagd hebben om een uitstel van de aankoop van het CSM-terrein in Breda. Wij misten gewoon te veel informatie. Gelukkig, kan ik zeggen, zijn de meeste vragen van 50PLUS beantwoord, maar er bleven er nog twee over die wel beantwoord zijn, maar niet bevredigend. Ik zal daar zo op terugkomen. Ik moet nog even kwijt dat ik toch wel getroffen was door de enorme stapel, 519 bladzijden, die we door moesten lezen om te begrijpen wat er echt aan de hand was.

Oké, terug naar de twee vragen die ik onbevredigend beantwoord vind. Er zit een bijlage 5 bij met als titel 'Risico's herontwikkeling voormalig CSM-terrein'. Het is dacht ik door de heer Van Hattem al gezegd: het is een intern document van de gemeente Breda en het is dus niet voor ons bestemd. Het is door Breda geheim verklaard. U begrijpt dat dat een naar gevoel geeft en ik zou daar toch nog graag iets van de gedeputeerde over willen horen.

Tweede vraag, en dat begint een beetje, sorry dat ik het zeg, stinken. Hoe kan het nou dat een rapport bodemverontreiniging 1993 spoorloos is? Ik heb al meegedacht: stel dat de gemeente Breda dat rapport nou niet meer heeft, dan is er toch wel een kopie te krijgen bij de toenmalige leverancier? Sorry dat ik het zeg hoor, en het is echt ter bescherming van de gedeputeerde, maar dat het niet gaat lijken op een bonnetjesaffaire.

Dan terug naar de aankoop van het terrein. Om in te kunnen stemmen met de aankoop van dat voormalige CSM-terrein, is het voor 50PLUS echt een voorwaarde dat de vervuiling van de grond, en dan eventjes geschiedenis, van de in 1872 opgerichte Bredasche Beetwortelsuikerfabriek Van Aken, Segers en Compagnie – ja, ja –, later CSM, zo goed mogelijk wordt aangepakt. En dat betekent voor 50PLUS de duurste oplossing. Het is al genoemd: dan praat je over 28 miljoen euro. Bij de bouw van de fabriek werd gebruikgemaakt van kolengestookte stoomgemalen, stoommachines, stoomtreinen en met as en slakken werden sloten ter plekke gedempt. Vetten en olie werden toen nog niet opgevangen, maar werden gedumpt op het terrein. En dat is in ieder geval een deel van de vervuiling waarmee we te maken hebben. En dan het afdekken van de grond, en daar weer een laagje schone grond overheen leggen, is voor 50PLUS dan ook geen optie. Noem het maar de mantel der liefde. Want we willen het toch niet op onze kerfstok hebben dat straks kinderen vergiftigd worden doordat na een tijdje blijkt dat de goedkope oplossing toch in de loop van de jaren niet voldoende blijkt te zijn, of dat blijkt dat fruitbomen ineens doodgaan, of als je het fruit ervan eet dat je ziek wordt omdat de wortels in de vervuilde grond terecht komen. Ik spreek een beetje uit eigen ervaring. Ik heb in Alphen aan den Rijn gewoond, daar had je een golfbaan en plots, echt plots, na jaren, ging die golfbaan 's nachts oplichten, echt: er kwam licht vandaan, omdat er radioactief materiaal in de grond zat van ziekenhuizen. Dat mag ons toch niet gebeuren! Vandaar de duurste oplossing. Dat is een stukje grond.

Dan even als het gaat over woningen. Een andere zaak waar 50PLUS zich zorgen over maakt is dat de gedeputeerde zo z'n mond vol heeft van "dit past precies in de opdracht van de provincie, waaronder die 845 woningen". Maar 50PLUS geeft de gedeputeerde mee dat er ook afgesproken is dat er meer huizen gebouwd worden voor senioren. En nogmaals, het gaat dan over het bedrag van de grond, maar als we er zoveel geld aan zouden geven als provincie, dan vind ik ook dat wij mogen praten over "we willen graag zoveel woningen voor senioren", en dan vergeet ik zeker niet de kwetsbare jongeren en sociale minima. Is het mogelijk – dat is een vraag aan u – om straks met deze vierkantemeterprijs, want ik heb wat zitten rekenen, aan deze doelstellingen te voldoen? Of moeten straks de gemeente Breda en de provincie nog bij schokken om überhaupt sociale woningen te bouwen, omdat de vierkantemeterprijs zo hoog is dat het uiteindelijk niet kan? Of, een vraag aan de gedeputeerde: heeft hij enig idee in welke vorm die woningen dan gebouwd moeten gaan worden? Praten we dan alleen maar over hele hoge gebouwen of flats, om dat voor elkaar te krijgen? Graag een antwoord van de gedeputeerde.

En als laatste vraag, en die is al langs geweest: is er al meer duidelijkheid over de geurstank van Perfetti Van Melle, zeg maar: het bedrijf dat daar in de buurt ligt?

Voorzitter, tot zover mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Brouwers. De heer Van den Broek heeft het woord.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. De uiteindelijk voorliggende gezamenlijke aankoop van het CSM-terrein door de gemeente Breda, samen met de provincie Noord-Brabant, heeft een lange aanloop. Door de gemeenteraad van Breda is de aankoop al goedgekeurd, een aankoop niet alleen om deze vuile en open plek van de voormalige CSM-fabriek in het centrum van Breda weer leefbaar te krijgen, maar ook om de aansluiting en inrichting van een infrastructuur die past bij Breda en een mobiliteitsnetwerk in dit stadsdeel van Breda niet alleen goed kan aanpakken, maar ook in het belang van de verbinding en ontwikkeling van een woningbouwopgave en de economische en maatschappelijke vitaliteit van dit deel van Breda. Voor Lokaal Brabant mag dit meer geld kosten zelfs, als dat betekent dat een minder positieve grondexploitatie mogelijk is. Wie zal het zeggen hoe de woningprijzen en de grondprijzen in de komende tien jaar gaan verlopen? Daarom: kan de gedeputeerde ons aangeven hoe ons provinciale ontwikkelbedrijf het exploitatierendement, inclusief de saneringskosten, heeft beoordeeld om tot deze investering te kunnen overgaan en welk risicoprofiel is hierin opgenomen?

Daarnaast wil ik het college oproepen om onze Staten op gezette tijden te informeren over de voortgang van deze investering, zowel op inhoud van planontwikkeling alsook wat betreft het verloop van de saneringskosten. Vraag aan de gedeputeerde om aan te geven op welk moment deze rapportage jaarlijks wordt teruggekoppeld aan de Staten. Dit verzoek doen wij mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer, waarin met nadruk wordt gesteld om bij grote investeringen zoals deze die hier voorligt, om de Staten met grotere regelmaat te informeren en bij te praten of de kaders nog kloppen, zeker wat betreft de saneringskosten en de planontwikkeling.

Lokaal Brabant wil uitspreken dat wij zeker nog zorgen hebben hoe de industriële burens in de directe omgeving invloed zullen hebben op de planontwikkeling en de mogelijke nadelen in verband met verborgen verontreinigingseffecten in deze omgeving, chemische verontreiniging en het grondwater. Het bestemmingsplan en de woonvisie is een gemeentelijke bevoegdheid, maar we willen goed geïnformeerd worden als mede-eigenaar. Ook de aangenomen motie in Breda, waar op basis van woonbehoeften en woonwensen een goede dialoog en samenspraak met de lokale burgers en ondernemers een planontwikkeling komt van de verschillende woontypes. Deze willen we graag ondersteunen, met die aanvulling dat de gedeputeerde vooraf aan de invulling van de ontwikkelingsplannen en de vaststelling van het bestemmingsplan ons als mede-eigenaar, de Staten, wil meenemen. Lokaal Brabant ziet dat deze investering een grote en belangrijke stap is voor Breda, in het belang niet alleen van Breda, maar ook voor de regio, en dus ook voor ons Brabant.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Het college van GS heeft ons met dit voorstel echt in een heel lastig parket gebracht. Want iedereen die Breda kent, en ook die specifieke locatie, snapt dat je daar graag iets moois mee wilt doen. Maar het voorstel dat hier voorligt heeft nog zoveel vragen, en ik hoef ze eigenlijk niet allemaal te herhalen de vragen die hier gesteld zijn, waardoor je misschien weleens de vraag moet stellen van: kun je op basis van wat wij hebben, wat we ook gewoon eigenlijk als lekenbestuur aan informatie van het college aangereikt moeten krijgen, zo een grote beslissing nemen, terwijl er nog zoveel vragen zijn over de risico's? Diezelfde vraag was eigenlijk in 2009 aan de orde toen de Zuidelijke Rekenkamer de Heijmansgronden-deal daarin onderzocht. Ze hebben ons toen een aantal hele stevige opdrachten gegeven. Een daarvan was om ook eens op een andere manier het grondbedrijf in te richten en de Staten proactief te informeren, zodat we ook proactief eventueel dingen mee kunnen geven, vragen kunnen stellen. En juist bij dit project ging daar van alles mis. Want één: ik gaf het net al aan in het debatje met de heer Heijmans, als je de projectvisies bekijkt, dan gaat dit project van een verkenningsfase ineens over tot een aankoopfase, waarmee de Staten eigenlijk niet de mogelijkheid hebben gekregen om tussentijds misschien wat dingen mee te geven, of als risico's in beeld te kunnen brengen, en bijvoorbeeld vragen te kunnen stellen over de grondsanering. Twee: de Staten, nadrukkelijk afgesproken, boven de 5 miljoen nemen een besluit, en ook in de hele informatievoorziening naar de Staten moesten we vanuit de pers lezen dat er eigenlijk al een besluit lag waardoor je als Staten gewoon op achterstand staat, want wie wil dat mooie gebied niet herontwikkelen, en dan zouden de Staten hier even een spaak tussen de wielen steken.

Als ik dan zie waar we het voor doen, voorzitter, dat we ook echt het woningtekort terug willen dringen, maar duidelijk ook een visie hebben als provincie over de woningmix – daar is al heel veel over gesproken – en ik zie nu de uitgangspunten die hier vastgelegd zijn, waarin de provincie zegt “we gaan voor financiële optimalisatie”, waar de gemeente zegt dat de financiële risico's in de ontwikkeling in een nader te bepalen verhouding straks pas nog uitgewerkt worden, maar we moeten er nu al mee instemmen als provincie, waarmee de gemeente de zeggenschap wil houden over de stedenbouwkundige en programmatische keuzes, terwijl we nadrukkelijk ook een eigen visie hebben en het ontwikkelbedrijf ook opengesteld hebben juist voor het terugdringen van het woningtekort voor alle partijen, de kosten die nog extra komen voor de sanering die gerealiseerd moet worden, en zo kun je nog heel wat vragen stellen, hebben wij nog gewoon zoveel vragen, dat wij op dit moment gewoon zeggen “bij twijfel niet inhalen”.

Ik heb niet de vrijmoedigheid, en een aantal mensen binnen onze steunfractie hebben hierin mee gelezen, wij hebben niet de vrijmoedigheid om te zeggen van: hier kunnen wij voluit achter staan, die investering van 10 miljoen nu, met de risico's die straks nog komen, want als je ergens aan begonnen bent, ja, dan zul je het af moeten gaan maken, en kijk ik dan later niet terug op een project waarvan je zegt “ja, dit is echt die investering niet waard geweest”, zeker ook omdat we ook de omliggende gemeenten in het oog moeten houden die ook graag hun woningbouwprojecten gerealiseerd willen hebben, waar ook allerlei vragen leven die een zorgvuldige investering van de provincie nodig hebben, dan zitten wij gewoon nog met te veel vragen en hebben wij op dit moment niet de vrijmoedigheid om hiermee in te stemmen. Dat neemt niet weg dat wij graag dat gebied zouden willen ontwikkelen, dat wij zien dat we ook met de gemeente daarin mee moeten denken, maar het proces is hier gewoon echt niet correct verlopen, waarmee we ook gewoon niet die vrijmoedigheid daarin hebben. En dat zijn ook een aantal leermomenten, denk ik, die we meegeven aan het college, leermomenten die we in 2009 meegekregen hebben van de Zuidelijke Rekenkamer en waar we wat ons betreft ook in de komende periode van moeten leren, want er zullen meer van dit soort projecten aankomen, en dan zal er toch echt ook op een andere manier een proces gevoerd moeten worden, waarin de Staten in positie zijn om vroegtijdig ook wel dingen mee te geven, het college daarin, nou, te kunnen controleren, of dingen aan te geven die wij belangrijk daarin vinden. Laat dat leermoment naar de toekomst toe dan ook opgepakt worden door zowel ons als Staten als door het college.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. We zijn aan het einde gekomen van de eerste termijn door uw Staten. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing (20.52-21.03)

De **voorzitter**: De tien minuten zijn zeker voorbij, dus ik heropen de vergadering. Het woord is aan de gedeputeerde, de heer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Voorzitter. Dank u wel aan de Staten voor de inbreng in de eerste termijn en de vele vragen. Ik concludeer bij heel veel partijen toch ook wel draagvlak voor de ontwikkeling die voor ogen is op het voormalig CSM-terrein in Breda, maar merk ook dat er nog een aantal vragen liggen. Het is echt een complementair, inclusief, energieneutraal en internationaal woon- en werkmilieu dat op het CSM-terrein gerealiseerd zal worden en ook echt in samenhang uitgewerkt wordt met de water- natuur- en klimaatopgave voor de Zoete Delta. Een complexe opgave, maar daarin ook wel vele raakvlakken met het beleid van de provincie dat we uit te voeren hebben, en daarmee is het ook goed dat we op deze wijze sowieso strategisch deelnemen op die plek, maar daarnaast dat het natuurlijk ook echt een invulling is van hetgeen uw Staten ook in het begin van vorig jaar in de bestuursopdracht hebben neergezet: dat we als provincie risicovol gaan deelnemen en meedraaien in een aantal opgaven waar woningbouw en transformatie aan de orde zijn. Ik wil een drietal onderwerpen aan de voorkant eruit tillen, omdat het bij veel sprekers aan de orde is geweest. Allereerst gaat dat om het aankopen van de grond, en waarom niet in schoon opgeleverde staat in plaats van de wijze waarvoor nu is gekozen? Door de aankoop van de vuile grond hebben we inderdaad risico, maar in onze ogen wel een zorgvuldig gecalculeerd en getoetst risico. Bij een eventuele aankoop van schone grond hebben we inderdaad niet het risico, maar daardoor een veel hogere prijs te betalen en de kans zou daar ook zijn dat de markt dan ook mee zou gaan bieden, waarin er wellicht ook nog een hogere prijs betaald moet worden. Dus er zijn een aantal aspecten die daaraan ten grondslag liggen en we denken ook dat we slim kunnen saneren door in de planontwikkeling nadrukkelijk rekening te houden met de invulling van de functies en werk maken met werk, want er moet veel op dat terrein gebeuren en door die dingen slim te combineren kun je daar ook kosten besparen. En een ander belangrijk feit-

De **voorzitter**: Mijnheer Ronnes, ik zie een tweetal interrupties. De eerste was de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen "we hadden de grond schoon kunnen aankopen, maar dan hadden we een veel hoger bedrag betaald", als ik u goed beluisterd heb, gedeputeerde. Ik trok in ieder geval de conclusie uit uw woorden dat bij de verkoper de bereidheid was de grond schoon op te leveren, maar tegen een veel hogere prijs, terwijl mijn informatie is dat de verkoper absoluut niet bereid was de grond schoon te verkopen.

De **voorzitter**: Wat is uw vraag?

De heer **Heijmans** (SP): Wat is nu de waarheid?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nou, daar kan ik helderheid over geven: omdat mijn volgende zin zou zijn dat Corbion de grond wilde verkopen zoals het is. Het momentum van de kans wilden wij niet voorbij laten gaan, dat een andere partij hiermee aan de haal zou gaan, omdat het echt een strategische plek is die echt voldoet aan de doelen die we met elkaar gesteld hebben, uw Staten, maar ook Gedeputeerde Staten, de vorige Gedeputeerde Staten, om op deze strategische posities te zorgen dat er uiteindelijk ook woningbouw tot stand komt. En zelf zeggenschap over de grond betekent ook dat je de maximale invloed hebt op de kwaliteit, het realiseren van de doelen die daar moeten gebeuren, het programma en de planning en het tempo. Dat

is ook de reden geweest dat we gekozen hebben om daar zelf op deze manier in te gaan zitten, samen met de gemeente, om de grond aan te kopen zoals het is.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Maar begrijp ik daar dan uit, gedeputeerde, want u zei van "ja, maar als we hem schoon hadden willen aankopen, dan hadden we een veel groter bedrag moeten betalen"-

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, want dat betekent dat-

De heer **Heijmans** (SP): En als-

De **voorzitter**: Misschien mag u even de heer Heijmans uit laten spreken, mijnheer Ronnes. Ik geef u zo meteen wel het woord. Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, ik liet een stilte vallen, voorzitter.

De **voorzitter**: Ja, ja, dat weet ik, maar gaat u even verder.

De heer **Heijmans** (SP): Is mijn fout. Begrijp ik nu uit uw woorden dat er een verkoper was die zei "ik wil hem niet schoon verkopen"? Of weigerde de verkoper absoluut hem schoon aan u aan te bieden? En hoe trekt u dan de conclusie dat, als u hem schoon had willen kopen, u veel meer had moeten betalen? En is 'veel meer' dan 28 miljoen meer dan uw huidige prijs? Want dat is het risico dat de sanering gaat kosten, 28 miljoen euro.

De **voorzitter**: Mijnheer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): De afweging heeft te maken met alle aspecten die ik zojuist opnoemde, maar het allerbelangrijkste is dat de verkopende partij niet de investering wilde doen om die grond schoon op te leveren en dat hij de grond wilde verkopen zoals die was. En als u nu vraagt "hoe zit het dan met het bedrag waar het op uit zou komen?", ja, dat kunt u natuurlijk ook herleiden uit het taxatierapport dat ter inzage heeft gelegen, want daar zijn die elementen ook nadrukkelijk inzichtelijk gemaakt, wat de te verwachten kosten zijn, gebaseerd op de taxaties uit de onderzoeken die gedaan zijn.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, maar dan-

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja?

De heer **Heijmans** (SP): Nee, ga uw gang.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): En dan kom ik eigenlijk op mijn volgende punt-

De **voorzitter**: Nou, dat doen we even niet, want er was nog een interruptie van de heer Van Hattem. Maar mijnheer Heijmans heeft nog een derde poging.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, ik dacht dat de heer Ronnes nog niet klaar was met zijn antwoord. Maar daar zit nog wel wat marge in, gedeputeerde, als u zegt van "ja, dat kun je lezen wat het dan meer gaat kosten". Ja, maar dat verschilt me nogal wat!

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Dat zijn fenomenale bedragen, dat klopt. Mensen die kennis hebben genomen van het taxatierapport hebben ook kunnen zien wat er uiteindelijk uit gekomen is en wat daaraan ten grondslag heeft gelegen, maar dat is bij deze ontwikkelingen en datgene wat verzet moet worden in de grond om het opgeschoond te krijgen. Dus dat is juist, maar zoals u weet kunnen wij niet in de openbaarheid treden als het gaat om de details van die onderbouwing.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank, voorzitter. Ik verbaas me er toch over dat gedeputeerde Ronnes zegt bang te zijn dat anders marktpartijen ermee aan de haal zouden gaan, want volgens mij heeft Corbion dit terrein al enkele jaren bij wijze van spreken in de etalage gehad. Volgens mij is de productie daar gestopt al vóór 2010, dus al zeker tien jaar is het terrein al in beeld geweest voor een herbestemming. Dus de mogelijke verkoop ervan was al lang in beeld. Nu is het punt: zijn er daadwerkelijk marktpartijen geweest die daarvoor in beeld waren? Want ik lees ook in de stukken dat er juist wordt gezegd dat ook na consultatie van de markt blijkt dat het alleen maar herontwikkeld kan met fikse investeringen van publieke partners. Dus dan vraag ik me af: hoezo marktpartijen, waar komen die opeens vandaan?

De **voorzitter**: De heer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nou, wat ik zojuist gezegd heb is dat op het moment dat je schone grond hebt, betekent ook dat het risico weg is dat er nog vervuiling in de grond zit, en dan kan het betekenen dat daardoor de prijs-, nee: dan gaat de prijs flink omhoog, want de kosten zullen doorberekend worden in de verkoop van de grond, en dan wordt het ook aantrekkelijker voor meer partijen natuurlijk om die grond te kopen. Maar dat is het niet alleen. Het is nadrukkelijk dat op die plek-, met name de gebiedstransformatie die je op die plek wilt, een plek die dicht tegen het centrum aan ligt, een plek die dicht bij een groot OV-knooppunt ligt, dat zijn juist-

De **voorzitter**: Iemand heeft het geluid aan staan!

De heer **Ronnes** (GS, CDA): - waar je ook de woningbouwontwikkeling tot stand wilt laten komen, en dat past exact ook in de doelen en de ambities zoals wij die geformuleerd hebben. Dus dat komt bij elkaar en dan is het de afweging, die keuze: doe je dat hier, of doe je het niet? Ik denk, en volgens mij hebben veel sprekers dat ook erkend, dat dit wel een unieke plek is om ook zelf als overheden mede aan het stuur te staan voor de ontwikkeling.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, dan heb je wel een heel andere Ausgangssituation, als je het al hebt over een reeds gesaneerd terrein, over schone grond, ja, dan moeten er inderdaad waarschijnlijk tientallen miljoenen in geïnvesteerd worden, en dan kunnen er inderdaad marktpartijen in beeld gaan komen. Maar dat is niet het geval. Er is nog steeds een terrein dat zwaar vervuild is, dat nog volledig gesaneerd moet worden, dus op dit moment-, er blijkt nergens uit dat er andere marktpartijen zijn die hier echt op zitten te azen. Het is dus duidelijk dat de overheid zelf per se op die locatie ontwikkelingen wil gaan realiseren, ja, en daar profiteert Corbion dus nu van door dat surplus op de huidige bestemming te pakken. Ik moet dan toch concluderen, en dan hoor ik het graag van de gedeputeerde als het echter anders is, dat hiermee gewoon ruim 17 miljoen euro cadeau wordt gedaan aan Corbion.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nou, dat is geen cadeau. Er ligt een hele grondige taxatie ten grondslag aan de aankoop en in die taxatie is op een deskundige wijze bepaald wat de marktwaarde is, waarin een fiks aantal kosten ook zijn geïncorporeerd, in die prijs, en dan kom je uiteindelijk tot een waarde van het perceel, van

die locatie. Dat is ook uiteindelijk het resultaat van die prijs geweest. Dus het is in die zin een marktconforme prijs, ervan uitgaande dat de doelstelling om daar woningbouw te realiseren ook tot ontwikkeling komt.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, nog één keer hierop reagerend: als wij als overheid, als provincie en gemeente, nu op dit moment niks zouden doen, dan liet Corbion het waarschijnlijk nog jarenlang braak liggen tot misschien wel een keer een overheid gaat happen, want vanuit de markt gebeurt het niet. Maar stel: het zou wel gebeuren vanuit de markt, wat zou daarop tegen zijn? Als een marktpartij het daar gaat ontwikkelen, dan loopt de overheid het risico niet, dan wordt er even goed gebouwd, dat kunnen ook woningen zijn of andere projecten, en dan kun je nog als overheid mee besturen door bepalingen op te nemen in het bestemmingsplan voor dat gebied. Dus waarom zou je het dan niet geheel aan een marktpartij overlaten?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nou, het is ook wel zo dat dit een van de locaties is die wij met elkaar – en u heeft zelf het meerjaren-ontwikkelprogramma en de onderliggende projecten gezien, zoals die eerder zijn vastgesteld door de Staten, waarin ook een van deze locaties daarbij deel uitmaakte. En u heeft op 9 maart 2020, dat was nog vóór de tijd dat ik gedeputeerde was, aangegeven dat de ingezette lijn is dat verspreid over Brabant actief wordt gekeken hoe in tien of twaalf complexe gebiedstransformaties aantoonbaar bijgedragen kan worden aan de versterking van de omgevingskwaliteit van Brabant, die ook past binnen die bestuursopdracht. Dus wat ik hier doe, is eigenlijk het uitvoeren ook van de lijn die we met elkaar hebben ingezet. Het is niet zo dat hier het college in één keer met een hele vreemde locatie uit de hoge hoed komt. Het is echt een strategisch iets, waarbij volgens mij u ook wel inhoudelijk eerder informatie over hebt gehad, dat daar ook ontwikkelingen mogelijk waren.

De **voorzitter**: Dan heeft mevrouw Vlasveld het woord.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog even een aanvullende vraag, zodat het mij even helemaal helder is. De gedeputeerde geeft net aan dat wij geen cadeau geven aan Corbion en dat er toch echt wel iets tegenover dat bedrag staat, na zorgvuldige taxatie. Nou begrijp ik dat de oorspronkelijke taxatie van de grond in de huidige staat tussen 4 en 5 miljoen ligt-

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): En toch ligt ineens het bedrag vele malen hoger. Dus ik vraag me dan af – kijkend ook naar wat mijn definitie is van dat je iemand iets cadeau doet: dat je iets geeft waar diegene niets voor terug hoeft te doen –, nou is in het taxatieonderdeel de waarde gestegen, maar daar heeft Corbion toch niks mee te maken? Zij verkopen het toch gewoon dan voor een groter bedrag? Ik snap niet hoe we van een taxatie van 4 miljoen naar een aankoopbedrag van 22 miljoen komen, en dan zeggen “ja, maar Corbion doet er hartstikke veel voor”, terwijl- ik mis dat tussenliggende stuk.

De **voorzitter**: Mijnheer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Daar kan ik eigenlijk gewoon heel helder over zijn. De plek die daar ligt met een mogelijk toekomstige bestemming van wonen heeft een bepaalde marktwaarde op de markt. Wij hebben laten onderzoeken “wat is dan die waarde?”, en die waarde is de uitkomst zoals die uit het taxatierapport is gekomen. Logischerwijze zou u zeggen “we bieden het geld wat de waarde is van de huidige bestemming”, maar dan zul je wel een verkoper moeten hebben die instemt. Maar dat is dus niet aan de orde, want ik denk dat er dan ook gewoon andere mensen interesse hadden gehad in dit gebied natuurlijk. Maar het gaat met name om de marktwaarde, anders kom je niet tot een overeenkomst. En er ligt een echt heel goed

onderbouwd taxatierapport voor, waarop wij als college u ook dit voorstel durven te doen, dat wij zeggen "dit is een realistische prijs voor deze locatie en om deze ontwikkeling uiteindelijk mogelijk te maken".

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld nog?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Volgens mij was ik eerder!

De **voorzitter**: Nee, mevrouw Vlasveld had als eerste geïnterrumpeerd en dit is gewoon haar tweede termijn in de interruptie. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ik begrijp wat u zegt, maar het klinkt voor mij nou een beetje alsof je een huis volledig gemeubileerd koopt, maar dat je eigenlijk alleen maar de fundering krijgt. Dat is toch raar? Waarom zou je dan genoeg nemen met minder? Ik vind het heel raar dat we tot dat hoge bedrag komen en dat er geen-, ja, wat mij betreft, en vergeef me de metafoor, maar het is voor mijn gevoel gewoon een kat in de zak, zeker als je kijkt naar de status van de grond.

De **voorzitter**: Mijnheer Ronnes gaat daar nog even op in en anderen gaan zo meteen ook nog interrumperen. Mijnheer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nou ja, nogmaals: op het moment dat wij niet, uiteindelijk om het eens te worden over de koopprijs, ja, dan is de koper aan zet om te kijken waar hij het voor wil verkopen en wij zullen goed moeten bepalen van "wat is de marktwaarde?", en die marktwaarde hebben wij bepaald via dat taxatierapport, en dat is een reële prijs voor die locatie, om met die toekomstige ontwikkeling de deal te maken uiteindelijk.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, sorry van daarnet, mevrouw de voorzitter. Ik moet zeggen: de gedeputeerde geeft een heel goed antwoord al. De enige vraag die ik dan nog heb is van: de winst die gemaakt wordt uiteindelijk bij het verkopen van het hele terrein, is dan de afspraak ook fiftyfifty?

De **voorzitter**: Ga uw gang.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): De verkoop van het terrein. Nou, op het moment dat wij dadelijk de ontwikkelvisie verder uitwerken, en de realisatiestrategie, dan zal ook bekend worden hoe uiteindelijk de revenuen terecht zullen komen. Maar als het gaat om de aankoop van de grond: die wordt met ieder voor de helft gefinancierd en uiteindelijk zal daar dan ook het resultaat van zijn dat, als daar een revenu te maken is, daar uiteindelijk een deel van terugkomt, op die 50/50-procent basis.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, dat is inderdaad mijn vraag. Ik neem aan dat vastligt dat dat ook op fiftyfifty-basis gaat, of ligt daar nog niks van vast?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Als vanuit die grondexploitatie iets overblijft wel, maar dat hangt ook helemaal af van de programmering en hoe de overeenkomsten worden met de ontwikkelaars op dat terrein. Dus om al aan de voorkant te zeggen van "als er geld over is": dan is het afhankelijk van in welk onderdeel van de programmering dat terugkomt. Als het uit de grondexploitatie komt, dan is het 50/50, dus dan is het ieder de helft, maar het kan ook zijn dat, op het moment dat je een deel van een project aan een

projectontwikkelaar gunt, dan kan het zijn dat op dat deel weer een winst gemaakt wordt door de projectontwikkelaar, dan komt dat niet ten goede aan de grex, want op dat moment is de grond al verkocht. Dus daar moet wel die scherpste in zitten, dat je ook goed moet kijken in welke fase de winsten worden gemaakt.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Een laatste vraag dan toch even. Wij betalen met sanering zeg maar 50 miljoen euro – ik pak even die 28 en die 21,9 –, uiteindelijk gaan we dat dan verkopen aan een projectontwikkelaar, ontwikkelaars, of wat dan ook, dan neem ik aan dat we daar winst op willen maken. En de winst die we daarop maken, ik neem toch aan dat we die dan ook fiftyfifty verdelen?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, de winst op de grondexploitatie ja, zoals ik net al zei. Overigens wil ik wel aangeven aan de voorkant dat hier een redelijk realistische calculatie onder ligt. Als we daar winst op kunnen boeken, dan is dat heel mooi, maar ik hoor hier ook allerlei wensen als het gaat om de betaalbaarheid van de woningen, dus uiteindelijk kan pas op het moment dat dadelijk die ontwikkel- en realisatiestrategie duidelijk is, kan gezegd worden hoe de vlag erbij hangt.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nou, voorzitter, ik wilde interrumpen tijdens het debatje tussen de gedeputeerde en mevrouw Vlasveld, maar dat is inmiddels eigenlijk voorbij. Ik kom er misschien in tweede termijn nog wel even op terug, maar vergeet u dit maar even.

De **voorzitter**: Oké, prima. Dan gaat de gedeputeerde verder.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, dan was een andere vraag, eigenlijk is die impliciet al wat aan de orde gekomen, maar om hem nog even scherp te stellen: hoe is nu dat bedrag bepaald? Als eerste zijn de saneringskosten onderzocht door Tauw, dat onderzoek is gedaan door de eigenaar en er is een second opinion uitgevoerd door Arcadis; dat is in opdracht van de gemeente en de provincie gedaan. Die zijn gewogen en beoordeeld door onze taxateur, dat was Deloitte, en is vervolgens nog eens beoordeeld door AKD Troostwijk op staatssteuntoets en op marktconformiteit. Ook onze eigen interne adviseurs en deskundigen, van zowel Breda als de provincie, hebben hier echt scherp naar gekeken, om op die manier te waarborgen dat er ook een heel betrouwbare onderbouwing ligt. Als u kennis heeft genomen van het taxatierapport, heeft u kunnen zien dat daar een gedegen stukje werk ligt.

Dan kom ik op het punt van de woningbouw, voorzitter. Er zijn een aantal dingen over gezegd. Allereerst was het de VVD die zei van "ja, kun je nou regelen dat je tot een zo laat mogelijk moment kunt uitstellen wat je nou precies gaat bouwen?", dat is volgens mij de vertaling van de vraag die gesteld is. En een ander punt is om ook gewoon echt goed aan te sluiten bij de vraag die er is, dus: ga niet nu al alles vastleggen, terwijl, als een deel pas over zeven jaar gerealiseerd wordt, je dan iets gebouwd hebt wat dan niet gevraagd wordt. De oplossing daarvoor is dat je er met de ontwikkeling ook rekening mee houdt dat je in je bestemmingsplanontwikkeling natuurlijk flexibiliteit inbouwt van "wat kun je precies voor type woningen bouwen?". Dat is een oplossing. Anderzijds wil ik toezeggen dat we, als we u gaan informeren over de echte ontwikkel- en realisatiestrategie, u op dat punt zullen informeren op welke wijze dat daar vorm aan gegeven is in de opzet.

Als het gaat om, want dat moet er wel bij betrokken worden: dat er echt wel heel grote behoefte is om ook te zorgen voor betaalbare woningbouw. We kennen de motie zoals de raad van Breda die vast heeft gesteld, ik proef hier ook dat veel fracties dat ook onderschrijven, dat je echt gaat naar die-, in Breda spreekt men over 30 procent sociaal, 30 procent middenhuur en 40 procent vrije sector, dat ik echt wel het signaal mag

oppakken uit deze Staten dat dat ondersteund wordt en dat ik dat ook echt wel mag inbrengen bij de verdere totstandkoming van de plannen en het op die manier ook betrekken bij de scenario's die verder worden uitgewerkt.

Een ander punt dat ik nog bij die woningbouw moet zeggen is-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mijnheer Ronnes. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, ik was blij met het eerste deel van het antwoord en toen dacht ik bij het tweede: nou, dan hebben we elkaar toch net niet helemaal goed begrepen. Want wat wij gevraagd hebben is of u aanvullend op de motie van de raad van Breda een scenario wilt uitwerken waar we nou eens van die klassieke percentages met financiën afwijken, maar dat we uit gaan zoeken, precies wat een andere motie in de raad zegt: inwoners en instellingen en bedrijven betrekken bij wat er op dat moment nodig is, in plaats van kijken naar klassieke woningbouwonderzoeken, die altijd een beetje achter de feiten aanlopen. Ik vind het altijd prachtig dat we zeggen "kijk eens naar sociale huur", of "kijk eens naar duur", terwijl we aan de andere kant met elkaar steeds praten over jongeren, over jonge gezinnen en over senioren. Maar die mensen zitten door al die prijsklassen heen, dus mijn vraag is: kunt u een scenario ook uit laten werken, aanvullend op de motie die in Breda is aangenomen, waarin juist gekeken wordt naar wat ik dan genoemd heb 'leefstijlen', want dat is iets heel anders dan alleen maar uitgaan van klassieke percentages in geld.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Alles kan uitgewerkt worden natuurlijk, maar daar zullen we sowieso ook samen met Breda naar moeten kijken. Ik ben ook best wel bereid om een brede blik daarop te hanteren, maar ik moet wel zeggen dat ik ook in deze Staten echt een brede oproep hoor dat ook die betaalbaarheid nadrukkelijk een plek moet krijgen. Ik kan natuurlijk verschillende scenario's uitwerken, maar ik proef ook wel een grote wens dat die betaalbaarheid echt wel een belangrijk facet is dat een plek moet krijgen. Laat ik gewoon de toezegging doen dat ik wil kijken hoe die flexibiliteit, maar ook dat inspelen op die behoeften, niet alleen op de categorie betaalbaarheid, maar ook levensstijl, op type, dat we kijken hoe we die daarin mee kunnen nemen, maar niet een harde toezegging dat er een heel apart scenario op ligt. Het mooiste zou zijn dat die je dingen kunt combineren, want dan kun je daar gewoon een ideale combinatie van maken in de ontwikkeling.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Nou ja, dat laatste was precies waar ik heen wilde, want de raad van Breda heeft al gevraagd om een onderzoek te doen naar de verschillende financiële groepen, dus dan denk ik: ja, er zijn verschillende groeperingen in de Staten die dat vragen, dat is dus dezelfde vraag. Maar laat het andere scenario dan zijn dat we dat combineren met het leefstijlonderzoek. Als u dat kunt toezeggen, ben ik daar tevreden mee.

Dank u wel.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Oké, dat doen we, bij dezen toegezegd.

Een vierde punt, dat ik nog even aan wil kaarten bij de woningbouw, is: een aantal van u heeft het gehad over de 845 woningen. Die 845 woningen is het aantal en het type woningen die ten grondslag liggen aan de taxatie. Het betekent: bij de uitwerking van de ontwikkelvisie kan daar een ander aantal uit komen en zullen ook de typologie van woningen en welke woningen je daar bouwt aansluiten bij de uitkomsten waar we het net over gehad hebben. Dus dat onderzoek, sowieso ook naar die prijscategorieën, maar ook naar levensstijl: hoe kun je daar een optimale combinatie van maken?

Voorzitter, dat waren volgens mij drie belangrijke punten die ik bij meerdere sprekers terug heb gehoord. Ik loop dan even de lijst van sprekers langs welke andere vragen zijn blijven liggen-

De **voorzitter**: Mijnheer Duijs interrumpeert u.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik begrijp heel goed dat gedeputeerde Ronnes zegt dat we niet alles kunnen vastleggen en dat die 845 niet in beton is gegoten, maar ik kan me niet voorstellen dat de heer Ronnes niet een minimumaantal in gedachten heeft, en wat is dat dan?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nou, om eerlijk te zijn heb ik het minimum van die 845 zeker in mijn hoofd! Maar het is uiteindelijk de uitkomst van, ja, dat kunnen er ook meer zijn, afhankelijk van de ontwikkeling die de ontwikkelvisie met zich mee gaat brengen en ook wat die uitkomsten van eigenlijk de nieuwe exploitatie die er uiteindelijk uit moet komen, gebaseerd op die ontwikkel- en realisatiestrategie, gaan opleveren.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): U heeft een minimumaantal in gedachten, hoor ik u nu in feite wel zeggen. Wat is dat dan, waar hebben we het dan over? Is dat 800, is dat 750, of 700? Ik zou zo graag zo meteen volmondig ja willen zeggen tegen dit plan, en het liefst hoor ik daar toch ook wel een nummer van.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, maar met het akkoord met dit plan zegt u geen ja of nee tegen dat aantal woningen. Het aantal woningen die genoemd zijn liggen ten grondslag aan de taxatie. Het aantal woningen zal dadelijk bekend worden, op het moment dat de ontwikkel- en realisatiestrategie duidelijk is en ik durf hier wel te stellen dat dat zeker niet minder zal zijn dan 845 woningen. Ik schat in dat het er eerder meer zullen zijn.

De **voorzitter**: Minimaal 845, begrijp ik.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Een ander punt, nou daar kom ik straks wel op-

De **voorzitter**: Voldoende, mijnheer Duijs?

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Ja, zeker, helder. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Volgens mij heb ik de vragen van de VVD beantwoord. Het CDA had met name opmerkingen over de motie woningbouw van Breda en ook die behoefte daaraan. Forum voor Democratie had geen opmerkingen. De heer Heijmans had toch wel de vraag van "ja, kunt u mij nou eens uitleggen, als het gaat om die vuile grond, de aankoop in vuile staat?". Nou, dat heb ik geprobeerd uit te leggen en ik hoop ook dat hem dat over de streep trekt om aan dit initiatief ook steun te geven. Maar een heel goed punt dat de heer Heijmans aanraakt is van: hoe kunnen wij nou beter optrekken met die gemeenteraad van de gemeente Breda? Ik kan u verklappen dat ik gewoon ook met wethouder De Beer heb gesproken en die zegt ook van "ja, wij zouden eigenlijk moeten kunnen organiseren dat wij fysiek een werkbezoek zouden brengen aan die plek, met de raad en met een aantal Statenleden en met een aantal gemeenteraadsleden die woordvoerder zijn op dit terrein, en dan op die manier ook gezamenlijk kijken van: nou, wat is het terrein en wat kan daar?". Helaas heeft de coronasituatie het nog niet mogelijk gemaakt om dat te organiseren, maar dat is wel iets wat ik graag op zou pakken en eigenlijk wil ik daar wel wat breder insteken. Binnenkort zult u ook meer informatie ontvangen over de ontwikkeling in Eindhoven, ik heb daar met de wethouder ruimtelijke ontwikkeling/wonen gesproken en eigenlijk zouden we daar hetzelfde willen. Daar zouden we het liefste met een aantal woordvoerders uit de Staten en uit de gemeenteraad naar de plek toe gaan en gewoon eens laten zien: wat speelt daar nou, wat gebeurt er, wat is die opgave en wat zijn onze manieren zoals we daarin deel kunnen nemen, of de zaak kunnen ondersteunen.

De **voorzitter**: U heeft een interruptie van de heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, ik vind het een goed plan wat u net aangeeft. Wat weerhoudt u met de ontwikkelstrategie om zowel provincie als gemeente aan de voorkant mee te nemen en ook bezoeken hierin te plannen en met elkaar die ontwikkelstrategie te kunnen vormen?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Dat weerhoudt me niet. Met name het fysieke deel is corona wat ons daarvan weerhoudt. Dus wij zijn ook aan het kijken: op welke wijze kun je op digitale manier, buiten de reguliere themabijeenkomsten die wij hebben – daar is het natuurlijk altijd mogelijk om uw Staten mee te nemen – eens gezamenlijk optrekken met zo'n raad, om aan de voorkant te proeven van: wat is nou die opgave daar en wat kan daar gebeuren?"

Volgens mij heb ik hiermee de vragen beantwoord-

De **voorzitter**: Nou, er zijn nog een paar interrupties, dus ik wou eerst even de interrupties langslopen. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, er zijn veel vragen van ons niet beantwoord. Dat wil ik nog even meegeven, mocht de heer Ronnes dat denken.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Daar kom ik nog op!

Mevrouw **Roijackers** (GL): Oké, want u zei "volgens mij heb ik hiermee de vragen beantwoord".

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja: van de heer Heijmans.

De **voorzitter**: Van de heer Heijmans.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Oké, goed, heel mooi. Alright. Mijn vraag is deze. Het lijkt mij fantastisch om met de raad van Eindhoven samen te gaan kijken naar wat zich daar gaat ontwikkelen, maar we moeten wel een beetje uitkijken voor wat mevrouw Van Dijk eerder noemde: dat we een beetje selectief door ons projectenboek van het ontwikkelbedrijf heen gaan. Ik denk dat de behoefte van onze fractie ook is, wat ik ook bij de themavergadering heb ingegeven: wij hebben die tien tot twaalf binnenstedelijke transformatie-ontwikkelopgaven, er komt nu flink wat geld naar Breda en misschien volgt daar nog geld op, dat betekent dat dat niet kan landen elders. Op die andere plekken, we hebben het kaartje van Brabant gezien, kan het dus niet in deze mate strakjes gaan landen. Is er een mogelijkheid om de komende jaren, liever de komende twee jaar, PS mee te nemen met een soort van tijdlijnen, tien tot twaalf tijdlijnen: waar staat het nou per ontwikkellocatie per gemeente met verkenningen, investeringen, planvorming et cetera?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, dat zal voornamelijk gebeuren via het ontwikkelprogramma vanuit het ontwikkelbedrijf. Daar worden de projecten die daarvoor in aanmerking komen ook beschreven. Dus dat is één. En ik moet wel zeggen dat, als het gaat om die twee voorbeelden die hier genoemd worden, het onderdeel waar we het nu over hebben, maar bijvoorbeeld ook Eindhoven, dat zijn wel twee hele majeure opgaven die wij in Brabant kennen. Dus dat moeten we wel onderkennen dat dat ook heel erg belangrijke zijn. Ik zou ook gewoon graag willen dat u als Staten daar heel goed bij aangesloten bent, dus daar zijn we echt aan het kijken hoe we dat kunnen versterken en wat dichterbij elkaar toe halen.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Nou, allereerst ben ik heel erg blij met de reactie van de gedeputeerde. Dat is nou precies wat ik bedoel, gedeputeerde: het is vrij uniek en waarom zouden wij niet met die gemeente echt samenwerken en echt afstemmen en naast uw werkbezoeken ook inhoudelijk overleggen? Want het laatste wat ik wil, is dat we tegenover elkaar komen te staan. Daarom nog mijn vraag, waar u geen antwoord op gegeven hebt: wat gebeurt er nou als wij een amendement indienen, gezien het feit dat er al een besluit ligt van de gemeenteraad van Breda?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nou-

De heer **Heijmans** (SP): Ja?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ik wacht even totdat de voorzitter mij het woord geeft.

De **voorzitter**: Sorry, mijn geluid stond uit! Ja, dat doe je dan soms hè? Mijnheer Ronnes, ga uw gang.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, dank u wel. Nou, volgens mij bedoelt u met een amendement, dat u zegt: wij zouden graag zien dat de grond schoon opgeleverd wordt. Dat bedoelt u hè? Ja, dan betekent het, als u dat vandaag zou doen, dat de koop niet doorgaat.

De heer **Heijmans** (SP): Dat bedoel ik!

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, dat klopt. Dus dit is de situatie zoals die is en dit is de keuze die we met elkaar kunnen maken om hierop in te stemmen. Dus de keuze is daar niét om het op die manier te amenderen. Overigens is 'amenderen' moeilijk te zeggen, want dit is een conceptovereenkomst waar je, zeg maar, met de verkopende partij ook natuurlijk de verkoopprijs op gebaseerd hebt.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, ik vraag er heel specifiek naar, omdat de gedeputeerde in de themabijeenkomst zei: nee, wij zijn nog volledig aan zet, wij kunnen nog van alles. Want dat geldt natuurlijk ook voor een motie hè? Ik noem maar iets gek: stel dat wij een motie hier aan zouden nemen waarin we zouden zeggen "het moet 70 procent sociaal zijn", nou, dan heb je dus twee moties die alle twee iets verschillends willen, en hoe gaat u er als bestuurders dan mee om? Daarom zeg ik: zorgt u er nou voor dat we in het vervolg dit soort zaken afstemmen, juist om dit soort ellende te voorkomen.

De **voorzitter**: Mijnheer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Uw signaal is helder, mijnheer Heijmans. Dat is ook onze doelstelling om dat te doen, om in ieder geval daar waar u aan zet bent ook u nadrukkelijk daarbij te betrekken. En zelfs ben ik bereid, gewoon als bestuurder in deze provincie, om soms ook gewoon u méér mee te nemen dan waar u, ja eigenlijk toe bevoegd bent, omdat het, denk ik, helpt dat we elkaar gewoon goed informeren over de ontwikkelingen. Dat helpt ook gewoon op het moment dat je het over echte beslissingen moet hebben. Dus dat proberen we en ik hoop dat dat gewoon ook altijd lukt. Dat is in ieder geval onze inzet.

D66 had met name, ja eigenlijk wel complimenten voor het initiatief, of voor de deelname, om hier in ieder geval actief in deel te nemen. En als het gaat om de woningbouw, daar hebben we, denk ik, al voldoende over gezegd.

Dan kom ik bij GroenLinks, en inderdaad: daar staan een aantal vragen open. Als het gaat over de toezegging op de Noordelijke Rondweg: de gemeente doet hier onderzoeken, maar daar liggen geen toezeggingen op

vanuit de provincie. Dat wil ik wel even nadrukkelijk melden en het is ook buiten de orde van dit voorstel, dus het is niet direct gelieerd aan het voorstel dat vandaag voorligt.

U vraagt: is er rekening gehouden met de geuraspecten? Zoals u heeft kunnen zien, is in de taxatie-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie door mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Is het niet zo dat in de nota van uitgangspunten gesproken wordt over een aantal deals tussen de gemeente Breda en de provincie en dat een van de deals een mobiliteitsdeal is?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, met de stedelijke ontwikkelingen wordt natuurlijk ook gekeken naar de mobiliteit tussen de Brabantse stedenrij en ook op welke wijze dat z'n ontwikkeling moet krijgen, maar dat zit niet als element in dit voorstel. Dus het is niet dat de aankoop hier een rechtstreekse verbinding heeft met eventuele bekostiging van die randweg. Het kan natuurlijk altijd in een ontwikkelvisie opkomen, maar dat betekent dat daar ook rekenen tegenover moeten staan. Maar dat zit absoluut niet hierin.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Maar, voorzitter, dan heb ik er toch moeite mee om te begrijpen wat er in die nota van uitgangspunten staat die is opgesteld door de gemeente Breda, in ieder geval op postpapier van de gemeente Breda zal ik maar zeggen, over een mobiliteitsdeal tussen de gemeente Breda en de provincie die nog nader moet worden óf uitonderhandeld, óf geëffectueerd. Dat gaat niet over meer dan alleen Breda neem ik aan; dat gaat toch specifiek over die rondweg?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Wat we hier aankopen is een klein onderdeel. Wat de gemeente Breda en de provincie Noord-Brabant hebben gedaan is: in 2018 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten rond de omvangrijke centrum-stedelijke transformatieopgave in Breda. Onderdeel daarvan is de stedelijke transformatieopgave in het centrum van Breda, met een accent op de locaties Havenkwartier, CSM-terrein en de Gasthuisvelden. Wat wij hier vandaag bespreken is slechts een onderdeel van dat hele totale concept. Dus ja, er speelt nog veel meer in Breda, zoals ook de ontsluiting, mobiliteit, maar ook nog andere ontwikkelingen. Dat wordt wel genoemd, maar dat staat buiten dit onderdeel dat wij vandaag bespreken.

Voorzitter. Met uw goedvinden ga ik door. Geur: is er rekening gehouden met de opgave die er nog ligt om geur tegen te gaan als het gaat om het woonklimaat daar te verbeteren? Ja, in de taxatierapporten zijn er middelen voor geraamd om daar met een oplossing te komen.

Uw vraag over energieneutraliteit. Nou ja, u heeft in het programma van uitgangspunten ook gezien dat dat wel het vertrekpunt is. Los daarvan zie je vanuit de huidige regelgeving al dat, als het gaat om woningbouw, de eisen op verduurzaming al relatief hoog zijn. Het vertrekpunt is om verduurzaming echt een prominente plek te geven, maar uiteindelijk zal die ontwikkel- en realisatiestrategie aangeven hoe ver je daarmee kunt komen en hoe daar de uitwerking van is.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, voor geur staat wat opgenomen, maar het hangt heel veel af van welke oplossing wordt gekozen en waar ook de Mentosfabriek zich aan wil committeren. Er zijn elders in Brabant enorme hoofdpijndossiers van wijken die nabij industrie zijn aangelegd. Kijk alleen maar naar Helmond, wat daar aan het gebeuren is. Als je het nu goed doet, voorkom je ellende in de toekomst. Wat nu goed is, is bijvoorbeeld zo'n thermisch systeem. Het kost 2,5 miljoen euro, maar zorgt er wel voor dat er straks niet meer gepiept zal worden, als ik vanuit bestuurders redeneer dan hè? Wordt er nou voor die 2,5 miljoen euro-, is daar nou al een reservering voor gemaakt voor zo'n goed thermisch systeem? Is er commitment van het bedrijf zelf, Perfetti Van Melle, om dat daar inderdaad te gaan installeren?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): U brengt me een beetje in verlegenheid, want we hadden afgesproken met elkaar dat de bedragen in de taxatierapporten geheim zouden blijven. Hiermee bevestig ik niet dat het het bedrag zou zijn dat u noemt-

De **voorzitter**: Het is maar de vraag of dat uit het rapport komt. Mevrouw Roijackers kan die informatie ook op een andere manier verkregen hebben.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Klopt: de technische vragen, en die zijn openbaar gemaakt.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ik was nog niet klaar met spreken. Wat ik wilde zeggen: dit zal waarschijnlijk een fictief bedrag zijn wat u noemt, dus dit is niet het bedrag dat in het taxatierapport staat, maar er is in elk geval wel gerekend met de kosten van een oplossing. Dus er wordt nadrukkelijk echt wel gekeken van: hoe kun je op een duurzame wijze ook dat geurelement, dat opgelost moet worden, het hoofd bieden?

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik denk niet dat Tauw een fictieve prijs heeft voor een thermisch oplossingssysteem, ik denk dat Tauw wel fijnmaziger tewerk is gegaan dan dat, maar ik kom hier zo meteen in mijn termijn even op terug.

De **voorzitter**: Oké, prima. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Ik wilde nog heel eventjes inhaken op het stuk met betrekking tot de energieneutraliteit van de woningen. Ik begrijp van de gedeputeerde dat dat het vertrekpunt is. Mag ik er dan ook van uitgaan dat de gedeputeerde gaat kijken naar de mogelijkheid van energiepositiviteit?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Natuurlijk is de klimaatopgave energieopwekking in zo'n nieuw stedelijk gebied nadrukkelijk een element dat je mee zult moeten nemen in zo'n ontwikkel- en realisatiestrategie, maar in hoeverre je dat kunt, hangt ook van de technische mogelijkheden op die locatie af, dat hangt uiteindelijk ook af van het rond rekenen van het financiële plaatje. Als we zeggen "we willen financieel betaalbare woningen", dan moet je daar ook wel kijken van: kun je dat waarmaken met alle technische oplossingen die je die woningen toepast? Dus er zit nog een hele verkenning aan vast van waar dat uit gaat komen en dat zal uiteindelijk in die ontwikkel- en realisatiestrategie tot uiting komen. Als we kijken naar de doelen die wij als provincie hebben om ook met ontwikkelingen te kijken hoe je zo maximaal mogelijk richting die duurzame toekomst kunt werken, ja, dan is dat natuurlijk een element dat meegewogen wordt, maar in hoeverre je dat kunt realiseren zal afhangen van de programmering en hoe de realisatiestrategie eruit zal zien.

De **voorzitter**: Ja? Gaat u verder.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Over woningbouw had mevrouw Roijackers ook een vraag, maar daar heb ik al op geantwoord. En dan denk ik dat ik de meeste vragen beantwoord heb van haar.

De heer Van Hattem heb ik al beantwoord. De Partij van de Arbeid zegt eigenlijk-

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter!

De **voorzitter**: Ja, u mag het ook intypen, maar ik heb u nu gehoord. Mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, ik denk: ik zeg het even, want de heer Ronnes zegt dat hij mij heeft beantwoord, maar ik heb wel meer dan één vraag gesteld. Dus dit waren lang niet al mijn vragen.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nee, dat klopt. Misschien heb ik dat niet goed toegelicht. Heel veel van uw vragen hebben betrekking op de onderbouwingen van het taxatierapport en daar kan ik inhoudelijk niet op ingaan. Er is één vraag die ik wel zou kunnen beantwoorden, en dat is de vraag over het document dat Breda aan de gemeenteraad heeft gestuurd. Dat is echt een intern document van de gemeente Breda, waar zij geheimhouding opgelegd hebben en waar wij geen beschikking over hebben en ook geen beschikking over krijgen. Dat wil ik duidelijk zeggen. In de schriftelijke beantwoording is dat ook al gezegd en dat kan ik hier nog een keer herhalen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, dat heb ik inderdaad kunnen lezen. Des te opmerkelijker is het dat, als je gezamenlijk aan zo'n project begint, je samenwerkingsovereenkomsten sluit, dat je gezamenlijk de risico's deelt, maar dat nota bene een document over die risico's dan opeens niet bekend zou zijn bij de samenwerkingspartners. Dan wil ik toch de gedeputeerde de vraag stellen: is alleen het document 'an sich' niet bekend, of is ook de inhoud niet bekend, d.w.z. de risico's die bij de gemeente Breda bekend zijn bij de verdere ontwikkelingen? Want de provincie is ook mede betrokken bij die ontwikkelingen. Daarnaast zijn er volgens mij ook nog een hoop vragen gesteld die niet direct op de taxatie betrekking hadden, bijvoorbeeld over de investeringsagenda's van de provincie die aan deze ontwikkeling gekoppeld gaan worden.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, misschien kan ik daar nog over zeggen dat het geheime document van Breda een intern risicodocument is van Breda. Dat is standaard bij Breda als het over grondexploitaties gaat. Ze hebben daar gewoon een eigenstandige verantwoordelijkheid in. Ik ken de inhoud niet, ik ken alleen de titel van het document, zoals u dat ook kent, en dat komt omdat Breda daar geheimhouding opgelegd heeft, en ik mag aannemen terecht, als het hun eigen informatie is.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem tot slot.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, ten aanzien van de overige vragen: daar zitten een hoop zaken in waarvan ik zeg: welke investeringen kunnen we vanuit de provincie nog verwachten op dit dossier? Want dat is wel voor ons als Staten ook belangrijk, om te weten, als wij ja zeggen tegen deze investering, waar we dan verder nog voor aan de lat staan, wat er nog allemaal aan ontwikkelingen achteraan moet komen en ook bijvoorbeeld welke vorm van bodemsanering zal worden toegepast, ook ten aanzien van de risico's die daar gelopen kunnen worden, niet alleen financieel, maar ook voor de volksgezondheid en dergelijke.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Voor de kosten van de ontwikkeling van het gebied zijn voorzieningen getroffen in de exploitatie die in die taxatie zijn meegenomen. De uitwerking van de totale exploitatie zal pas kunnen plaatsvinden op het moment dat de ontwikkel- en realisatiestrategie bekend is, maar zal dus een relatie moeten zijn tussen opbrengst en de kosten die in dat gebied zitten. U heeft kennis kunnen nemen van het taxatierapport, dus dan heeft u daar waarschijnlijk ook meer over kunnen zien.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat heb ik bewust niet gedaan, maar eigenlijk zitten we dus nu als PS met een soort van onzekerheid met waar we in de toekomst nog tegenaan gaan lopen qua kosten.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nee, dat is niet juist, want die onzekerheid die daarin zit, het risico, die onzekerheid is afgedekt met de voorzieningen zoals we u dat hebben-, wat eigenlijk ook de oorzaak is dat dit besluit aan u voorgelegd wordt. Dus dat is één. En verder zitten er nadrukkelijk echt veel bedragen

ingerekend als het gaat om te verwachten kosten. Op het moment dat je de exploitatie van het gebied gaat maken, dat kun je pas doen als je echt de ontwikkel- en realisatiestrategie van het gebied hebt.

De **voorzitter**: Mijnheer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik wil toch, wat ik ook al gezegd heb, een lans breken, dat, als wij die grond gaan saneren, we dan ook het scenario pakken van 26,6 of 28 miljoen euro, zodat we toch niet een, ik noem het maar weer een Lekkerkerk-situatie krijgen. Ik bedoel: ik wil alleen maar de gedeputeerde helpen hoor, want anders komt het straks bij u terug, dus dat we dat zeker goed doen, ook als provincie. Hoe kijkt u daartegenaan?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nou, namens het college kan ik u melden dat wij vanuit de blik van de deskundigen, die aangegeven hebben wat aan saneringskosten in dat bedrag zou moeten zitten, dat op een juiste manier hebben verwerkt in het taxatierapport. Wij gaan ervan uit dat die deskundigen op een goede manier hebben geconcludeerd wat uiteindelijk het bedrag is en u heeft zelf kennis kunnen nemen van dat bedrag.

De **voorzitter**: Mijnheer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, ik weet veel, maar daar mag ik niks over zeggen. Maar ik wil wel graag van u weten-, dat is het nadeel van geheimhouding. Wij weten: het is 26,5, oké 28 miljoen euro. Voor 50PLUS is het natuurlijk heel belangrijk om ja te zeggen tegen dit voorstel, als u zegt "daar gaan we voor".

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ik kan alleen melden dat dat bedrag betrokken is bij de afweging over welk bedrag uiteindelijk in het taxatierapport terecht is gekomen. Dat kan ik u melden en daarmee houdt het echt op wat ik u hier kan zeggen.

De **voorzitter**: Gaat u verder. O, sorry, ik zie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter. Is het niet zo dat er nu nog een zeer omvangrijk bodemonderzoek nodig is, zoals in de stukken staat die wel openbaar zijn, en dat dat nog niet is gebeurd, dus dat we het eigenlijk, ook al is er getaxeerd en is er een conceptkoop, simpelweg nog niet weten? Klopt dat?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nee, voor de aankoop zijn de onderzoeken gedaan die nodig zijn om een verantwoorde risico-inschatting te kunnen maken voor de aankoop van dit terrein.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, ik bedoelde eigenlijk om het, laten we zeggen: bouwklaar te maken. Klopt het dat daar nog een zeer omvangrijk nader onderzoek naar moet worden gedaan?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): De exacte invulling van het terrein is nog niet bekend. De gemeente en de provincie hebben gezamenlijk een nota van uitgangspunten vastgesteld waarvan u kennis heeft kunnen nemen. Die verdere samenwerking zal worden ingevuld en als die invulling wordt gemaakt- Sorry, mijn Siri begint hier, excuses! Dus wat eruit komt, daar zal ook uit blijken wat wel en wat niet nodig is, maar voor het opleveren van uiteindelijk het terrein, dat het benut kan worden, daar is een bedrag uitgekomen uit de onderzoeken die gedaan zijn, en dat is het complete onderzoek voor heel het terrein.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, dan is er toch nog echt even een misverstand op basis van de door technische vragen openbaar gemaakte stukken. Want het lijkt toch echt zo te zijn dat dat nadere onderzoek, echt de bodem in en dan chemisch gaan kijken "hoe staat het hier met de pakketten, wat treffen we hier aan

en wat moet hier worden schoongemaakt om het voor humaan gebruik geschikt te maken?”, dat dat nog moet gebeuren en dat we daarmee dus simpelweg nog niet precies weten wat de bandbreedte is van het saneren strakjes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nee. Er is een calculatie gemaakt die afdoende is om uiteindelijk de kosten te kunnen dekken die in die maximale opzet nodig zijn. Maar op het moment dat het saneringsplan wordt gemaakt, moet je ook weten wat je waar gaat bouwen, en dan wordt de invulling gemaakt waar je wel uiteindelijk die kosten moet maken en waar je niet die kosten moet maken. Dus binnen de wettelijke kaders ga je dan kijken wat je moet saneren en wat je niet moet saneren. Dus de kosten zijn afgedekt in de taxatie. Het is zo dat op het moment dat we het hele terrein moeten saneren, dat daar ook financiële slagkracht voor is, of de middelen voor zijn. Maar de exacte invulling van wát je dan gaat saneren is afhankelijk van de keuzes die je maakt voor de invulling van het terrein. Helder? Ik denk het wel.

Dan ga ik door-

De **voorzitter**: Mijnheer Brouwers wil nog interrumperen. Hij heeft zonet ook al geïnterrumpeerd, maar dit is op een ander onderwerp, of is dit de tweede keer?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dit is over het onderwerp waar hij het over heeft. Kijk, als de gedeputeerde zegt “we gaan saneren, bepaalde delen niet en andere delen wel”, ik ben altijd opgevoed dat het spul dat in de grond zit zich toch al verdeelt, ongeacht waar bewoning is of niet. Oftewel: ik kom weer met mijn voorbeeld van de golfbaan, die gaat op een gegeven moment licht geven. Is dat het risico dat de gedeputeerde wil gaan lopen, om dat zo te gaan doen?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Voorzitter. Wij willen zeker geen extra risico's gaan lopen, maar we willen wel verantwoord omgaan met de activiteiten die we doen als het gaat om het saneren. Daar waar je saneert, dat zal altijd binnen de wettelijke kaders gebeuren. Het is niet zo dat wij gaan bezuinigen op saneren, maar wat wij wel willen doen is dat we het slim willen doen, dus werk met werk maken en ook daar waar iets in de grond zit waarbij je zegt van “nou, dit voldoet aan de normen en daarbij hoef je niet hoge kosten te maken om daar iets te doen, omdat er niets gebouwd wordt, of juist wel gebouwd wordt, dat het open gemaakt wordt”, dan kun je daar keuzes in maken op het moment dat je weet hoe het plan eruit gaat zien. Maar ik ben het helemaal met u eens dat wij niet moeten gaan gokken, dat wij vervuiling laten zitten die nadelige gevolgen kan hebben voor het leefklimaat. Nee, dat ben ik helemaal met u eens.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik snap wat u zegt, maar ik ben het helaas niet met u eens. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Ronnes, gaat u verder.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zal proberen wat sneller naar een afronding te gaan, want ik ben al even bezig.

De Groep Rutjens, Frank Duijs, geeft nog aan: die risico's bij die gemeentes, hebben we daar nou voldoende oog voor? Gemeentes hebben net als wij rekening te houden met de BBV-regels en zij moeten zich aan de regels houden die er zijn omtrent het hebben van een grondbedrijf en welke risico's dat met zich meebrengt, dus dat wordt automatisch vanuit de regelgeving al gewaarborgd, dat dat op een juiste manier gebeurt.

Richting Partij voor de Dieren: ik denk dat ik het meeste beantwoord heb. Uw vraag nog over de risico's: hoe zijn die verdeeld? Wij kopen ieder voor 50 procent en dat betekent ook dat we ieder voor 50 procent het risico lopen, de gemeente Breda en de provincie Noord-Brabant.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Dijk had nog een interruptie.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ja, door het hele debat met de anderen is de aankondiging 'PvdA', en toen viel u stil. Dus ik dacht: ik wacht even. Hahaha. Maar ja, ik zit tussen de PVV en de Groep Rutjens en ik dacht dat u voor mij nog twee antwoorden heeft. Sorry. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, inderdaad, dat klopt. Bij de woningbouw heb ik al uitgebreid stilgestaan, maar u noemde Oosterhout als een voorbeeld waar een gemeente zelf nu een deel oppakt. Wij zijn echt in gesprek met die steden, maar ook met de M7-plaatsen die in het ontwikkelbedrijf zijn genoemd als mogelijke locaties waar we eventueel als provincie iets zouden kunnen betekenen. Wat ik u kan zeggen, is dat Eindhoven een van de eersten is waar u een volgende informatie van zult ontvangen. Er zijn heel veel gemeenten die actief bezig zijn, maar het zijn vaak ook, daar waar het bijvoorbeeld plekken betreft waar heel veel vastgoedeigenaren zitten, heel langdurige trajecten om daar uiteindelijk één projectplan te maken. Dus er zitten er bij waar het best nog enige tijd op zich laat wachten, omdat er gewoon veel voorwerk te doen is alvorens wij mogelijk in beeld zouden kunnen komen, áls dat al nodig is, want als een gemeente het gewoon zelf kan, is dat natuurlijk ook prima.

Ik denk dat ik de vragen van de Partij voor de Dieren heb beantwoord.

Van 50PLUS zijn eigenlijk alle elementen aan de orde gekomen die zijn ingebracht.

Lokaal Brabant geeft nog aan van: hoe kunnen wij nou die projecten volgen? Ik denk sowieso dat het meerjaren-ontwikkelprogramma een heel goede manier is om te volgen hoe de voortgang is van al die projecten, maar ik realiseer me wel dat hele grote projecten, zoals bijvoorbeeld Fellenoord in Eindhoven, projecten zijn waar we toch nog eens op een wat frequentere manier moeten kijken hoe we de Staten kunnen meenemen in die ontwikkeling. Maar daar moeten we met elkaar, denk ik, ook even de weg zoeken op welke wijze we dat doen.

De **voorzitter**: Er is een tweetal interrupties. De eerste is mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik had nog even een vraag over het antwoord van de gedeputeerde met betrekking tot de verdeling. Hij geeft aan dat de verdeling, net als de aankoop, fiftyfifty verdeeld is, maar in de samenwerkingsovereenkomst staat dat de verhouding verdeeld moet worden. Moet dat dan nog gespecificeerd worden, of kan de gedeputeerde nu-

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Dat is 50 procent.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Het is gewoon 50 procent?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Oké.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Sorry, mijn microfoon stond aan.

De **voorzitter**: Nou, dan hebben jullie in elk geval wel het antwoord binnen!

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Precies. En ik wil graag nog antwoord op mijn derde vraag wat de provincie zelf gaat uitvoeren. Gaan wij al het leuke, lucratieve aan de projectontwikkelaars geven, of houden wij er zelf ook nog iets aan over?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Dat is een interessante vraag, want de ontwikkel- en realisatiestrategie zijn daar natuurlijk bepalend in. Maar het kunnen ontwikkelaars zijn, maar het kunnen bijvoorbeeld ook woningcorporaties zijn, dus het kunnen diverse partijen zijn die daarin mee gaan doen. Welk element naar een ontwikkelaar, of naar een woningcorporatie, of anderszins gaat, dat zal moeten blijken uit de stap die nog moet volgen. Daar moeten we een keuze in maken, dat klopt.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, mevrouw de voorzitter, nog twee vragen die nog niet beantwoord zijn. Nog heel even het rapport Bodemverontreiniging 1993. Nogmaals: het antwoord dat wij als 50PLUS hebben gekregen is van "het is niet te vinden". Ik heb toen nog aangegeven: kunnen wij niet een kopie bij de leverancier krijgen? Ik vraag het voor de laatste keer aan de gedeputeerde: is er echt alles aan gebeurd? Want anders krijgen we die bonnetjesaffaire.

De tweede vraag ligt in het verlengde van wat mevrouw Vlasveld net zei. Kijk, uiteindelijk gaan we daar woningen bouwen. Je hebt natuurlijk de bekende vierkantemeterprijs, daarvan zegt de woningbouwvereniging: daar kan ik geen huis voor bouwen. Is het de bedoeling dat dan de gemeente Breda en de provincie weer bij elkaar gaan zitten en zeggen van: hoeveel miljoen willen we bij gaan dragen om die woningen te bouwen?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nee, het is natuurlijk niet de bedoeling dat dat the way to go is, dus de keuze die we daarin maken. Waar we wel naar aan het kijken zijn is: hoe kunnen we de ontwikkelingen die hier op het CSM-terrein zitten verknopen aan mogelijkheden van bijvoorbeeld financieringsbronnen vanuit het Rijk? We kennen de woningbouwimpuls, kunnen we deze ontwikkeling daaraan koppelen, kunnen we op die manier extra middelen vergaren? En hoe uiteindelijk de prijzen van de woningen zullen zijn, dat moet echt blijken uit de invulling van de ontwikkel- en realisatiestrategie.

De **voorzitter**: Mijnheer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Maar dat betekent dus dat u zegt van: dit is wat wij als provincie erin stoppen, en dat is het?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Dit is wat wij als provincie erin stoppen. Wij hebben een risicobedrag gereserveerd voor mochten wij tegenvallers hebben, of mocht bijvoorbeeld het bestemmingsplan niet gerealiseerd worden, dat we daar geld voor hebben gereserveerd. Op het moment dat die in exploitatie gaat, valt een groot deel van die risicoreserve weer vrij en het kan zijn dat op het moment dat de ontwikkel- en realisatiestrategie vastgesteld wordt, je dan weer een nieuw moment hebt waarop je zegt: het vrijgevalen deel van die risicogelden moet je voor een deel weer opnieuw inzetten om het risico van die fase van het proces af te dekken. Maar ook daar geldt dan weer: op het moment dat je die ontwikkeling hebt gerealiseerd, en je hebt daar gepresteerd conform wat je gepland had, dan valt die risicoreserve daar later weer vrij. Zo is de werking van wat wij daar doen.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Oké, dat weet ik. Maar dan blijft nog altijd even die opmerking van mij over dat rapport Bodemverontreiniging van 1993.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, wij hebben hem in het provinciehuis niet kunnen vinden, dus hij is er niet. Het is ook een heel oud rapport, wil ik u zeggen, en daarna zijn er nog vrij uitgebreide bodemonderzoeken geweest die eigenlijk gezorgd hebben dat er gewoon een goede onderbouwing ligt voor het taxatierapport.

De **voorzitter**: U heeft ook nog een interruptie van de heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, dank u wel. Ik hoor net zeggen dat de meerjarenprojecten, ja, die komen natuurlijk in het ontwikkelbedrijf een keer per jaar terug, en dan kunnen we ze met elkaar bespreken, maar er is erg behoefte, zeg maar, aan die terugrapportage naar mekaar. U gaf zelf al aan "Eindhoven en Breda zijn misschien wel twee projecten waarin we wat meer aandacht willen geven", dat is ook iets wat we aan advies en aanbeveling vanuit de Zuidelijke Rekenkamer hebben gehad, juist op dit soort grote projecten. Zou u ook ons dan aan de voorkant bij die realisatiestrategie en de ontwikkeling ervan veel beter ook kunnen meenemen? Dat hoeft niet fysiek op de locaties te zijn, maar gewoon de informatievoorziening die erbij hoort, om daar structuur in te krijgen. Want ik heb geen structuur waarin ik dat kan volgen en hoe we dat met elkaar ook inderdaad kunnen bespreken. Het zou mooi zijn als u daar een structuur in de ontwikkeling naar ons wilt aangeven, hoe dat ze behandeld zou kunnen worden, in plaats van één keer in het jaar.

De **voorzitter**: De heer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, dat zullen we zeker doen als zich veranderingen voordoen, of mijlpalen bereikt zijn die relevant zijn ook voor uw Staten om te weten, dat we bijvoorbeeld via de weg van de Statenmededeling u daarin meenemen, en dan kunt u zelf ook altijd bepalen of daar nog aanvullende informatie over nodig is, bijvoorbeeld in de vorm van een themabijeenkomst of anderszins. Die toezegging had ik volgens mij al gedaan in de themabijeenkomst, om u bij dit soort projecten ook wel echt goed te verbinden en te zorgen dat u op de hoogte bent van hoe het staat met de ontwikkelingen.

ChristenUnie-SGP geeft aan dat er nog veel vragen zijn. Ik hoop, mijnheer Vreugdenhil, dat ik met mijn betoog heel veel vragen heb kunnen wegnemen. Ik zie net als u ook: hier zitten risico's in, maar hier ligt een gedegen rapport onder waarin die risico's ook onderbouwd zijn en ik denk dat het voor de ontwikkelingen in Breda echt enorm van belang is dat we op deze manier samen met Breda de schouders eronder zetten, om het op een dergelijke strategisch mooie plek voor een deel van onze inwoners in Brabant ook mogelijk te maken dat daar woningbouw wordt gerealiseerd.

Dank u wel, voorzitter. Volgens mij was dat mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het is inmiddels negen minuten over tien; ik zeg het u maar eventjes. We gaan naar de tweede termijn van uw Staten. We gaan straks ook nog een hele stemronde door, dus ik zou u willen verzoeken ook daar eventjes rekening mee te houden.

Ik ga de partijen langs. De VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank voor de antwoorden van de gedeputeerde en zijn toezegging. Het is fijn dat de gedeputeerde toegezegd heeft dat hij bij volgende complexe gebiedstransformaties een beter voorbereidingstraject wil volgen dan nu en wij gaan graag het gesprek mee aan hoe dat verder vorm kan krijgen. Uiteindelijk lossen we de woningbehoefte in Brabant niet op door steeds met elkaar over het proces te gaan praten, dus laten we nou in één keer een goed proces afspreken met elkaar en snelheid maken.

Verder heb ik een vraag aan de PVV over hun motie. Hoe ver bedoelen zij het dictum eigenlijk? Is dat bedoeld exclusief een soort Ronnes-doctrine, en gaat het alleen om min of meer officiële documenten, of bedoelt u ook alle mailtjes, memo's, whatsappberichten en telefoonnotities die tussen ambtenaren onderling, of tussen ambtenaren en een bestuurder, gewisseld worden? Het zou ons helpen om een mening over uw motie te vormen als u daar in uw tweede termijn als PVV op in wilt gaan

Dank u wel.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ik zie dat bij interruptie de heer Van Hattem daar antwoord op gaat geven.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, misschien kan ik er beter meteen op ingaan, omdat nog meer partijen misschien diezelfde vraag hebben. Het is een terechte vraag. Je kunt het inderdaad heel verstrekkend lezen, met alle onderliggende stukken. Ik denk dat het vooral moet gaan om de stukken die echt deel uitmaken van het dossier. Dus dan heb ik het niet over alle mailtjes en aantekeningen en dat soort dingen, maar in beginsel gewoon de documenten die in het besluitvormingsproces van belang zijn. Als je daarna nog een slag verder wilt gaan, dan kun je altijd nog doorvragen, maar nu hebben we echt gemerkt, bij dit dossier, dat gewoon echt heel relevante stukken die voor meer inzicht in wat er nu voorlag van belang waren, dat die gewoon niet verstrekt waren, en dat is toch wel wezenlijk om tot een goede besluitvorming te kunnen komen. Dus we moeten toch denken in de sfeer van rapporten en dergelijke, dat soort zaken, en zeker bij zulk soort ontwikkelingen, want ik begrijp dat er meer van zulk soort binnenstedelijke ontwikkelingen aankomen samen met gemeentes – ik hoorde Fellenoord al voorbijkomen in Eindhoven –, dat er dan ook op een gelijkwaardige manier met gemeentes wordt opgetrokken en in ieder geval een gelijkwaardige informatie hebben. Dus het hoeft niet ieder kattenbelletje te zijn, maar wel stukken die echt wezenlijk zijn voor het besluitvormingsproces.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat was ook het einde van uw termijn dacht ik hè, mevrouw Dirken?

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Van Hattem** (PVV): Is het zo voldoende duidelijk voor mevrouw Dirken? Want dat vraag ik me dan wel af.

De **voorzitter**: Ik dacht het wel, zo te zien, toch?

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, met de laatste zin begon ik weer te twijfelen, als u zegt “niet elk kattenbelletje, maar wel relevante stukken”. Misschien dat u er in uw eigen termijn nog wat exacter op kunt ingaan: bedoelt u nou gewoon de stukken zoals we die vandaag uiteindelijk voor de Statenvergadering hadden? Hebben we het over die categorie? Of wat zoekt u nog meer? Want ik vind het wel heel lastig om op deze manier over uw motie te oordelen. Als u daar in uw termijn effe wat nader op in kunt gaan, heel graag.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik zal er heel kort over zijn: de stukken zoals ze nou min of meer bij de technische vragen zijn aangeboden. Zo’n set van stukken, daar denk ik dan aan. Dus dat moet ongeveer de strekking zijn van de motie. Dat is ook een beetje de discussie die we straks hadden bij het interpellatiedebat. Bij zulk soort ontwikkelingen is het gewoon van belang dat wat in het dossier zit, als dossierstukken, dat die worden verstrekt en dan gewoon, ja, de algemene stukken die van belang zijn voor de besluitvorming. Daar gaat het om. Ik hoop dat het daarmee duidelijk is.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Dirken ja knikken. Ik zie ook een interruptie door de heer Duijs.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Ja, voorzitter, dank. De interruptie is voor de heer Van Hattem. Is er dan een mogelijkheid om die motie nog aan te passen, zodat we dat ook op papier hebben?

De heer **Van Hattem** (PVV): Als de heer Duijs daar een goede suggestie voor heeft, om het aan te passen, dan ben ik er graag toe bereid uiteraard.

De **voorzitter**: Maar ook deze bespreking is natuurlijk een onderdeel van de duiding van de motie. Ik ga naar de heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Met het oog op de klok ben ik heel kort. Daarom hebben wij voor de tweede termijn geen inbreng.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank je wel, voorzitter. Ja, gedeputeerde, u maakt het me toch niet echt heel gemakkelijk. Ik heb in mijn eerste termijn al gezegd dat ik eigenlijk graag in zou willen stemmen met dit voorstel vanuit het oogpunt van volkshuisvesting en noem maar op. Maar ik blijf toch zitten met een rotgevoel rond die bodemsanering. Het risico zit naar mijn idee met name in het feit dat het de prijs op kan drijven, dat het voor extra kosten gaat zorgen, dat het de exploitatie moeilijker gaat maken, waardoor we vervolgens weer af gaan wijken van onze uitgangspunten: de hoeveelheid sociale bouw en het aantal woningen. Kan de gedeputeerde mij de garantie geven, dat zou mij in ieder geval wel een stuk helpen, dat op het moment dat door externe factoren, of door factoren zoals die sanering, de exploitatie in de problemen komt en we af moeten gaan wijken van de uitgangspunten, hij ons daarover tijdig zal informeren en de mogelijkheid zal geven om daar nog eventueel op in te grijpen, zodat we straks niet komen te zitten met 950 woningen waarvan 80 procent dure koop en 20 procent een beetje sociaal? We hebben het vaker zien gebeuren dat er, om de exploitatie rond te krijgen, toch afgeweken gaat worden, en dat, voorzitter, is het laatste wat ik wil. Als de gedeputeerde mij dat echt keihard toezegt, dan ben ik wel bereid om dat risico te nemen van die bodemsanering. Het voelt niet lekker voor me, maar ja, als je nooit een risico durft te nemen, dan zet je ook zelden echte stappen vooruit.

Dat was het, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter, ik zie ook af van de spreektijd in deze tweede termijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, om te beginnen een compliment. Het gesprek tussen de gedeputeerde en onze Staten was echt beter dan bij de themavergadering. Dat is heel prettig. Wel valt op dat toch nog wat van de vragen en zorgen, eigenlijk redelijk wat van de vragen en zorgen van GroenLinks, pas aan bod komen bij de ontwikkel- en realisatiestrategie. We krijgen nu niet de toezegging van de gedeputeerde dat er gebouwd gaat worden voor 55 aan sociaal en vrij segment. Wel gaat hij de wens van PS bestuurlijk inbrengen, dat is heel fijn, maar dat geeft ons nog niet de garantie, mochten straks de kosten gaan tegenvallen, en de projectontwikkelaar wil natuurlijk wel winst maken, dat toch niet die verhouding weer gaat schuiven naar het oorspronkelijke voorstel, waarop ook de koopsom zich heeft gebaseerd. We zijn nog niet gerustgesteld over de Noordelijke Rondweg en het vermoeden dat we straks onvermijdelijk als provincie moeten gaan bijbetalen aan die tientallen miljoenen, of meer, omdat we nu eenmaal ook terreineigenaar zijn en de ontwikkeling hebben aangejaagd van het CSM-terrein.

De geuroplossing zit in de taxatie, zegt de gedeputeerde, maar de specifieke oplossing kennen we nog niet, laat staan het commitment van Perfetti van Melle om hieraan mee te werken en te blijven meewerken. We zijn helaas door schade en schande wijs geworden, onder meer in Helmond, dat dit soort afspraken aan de voorkant ontzettend belangrijk zijn.

Het benodigde, zeer omvangrijke bodemonderzoek moet nog worden uitgevoerd, dus wij hebben nog niet een nader ecologisch en milieukundig beeld. We kennen nu nog niet de specifieke kosten en de ervaring leert dat die echt hoog zijn. En de kosten worden vervolgens, of je dan licht of zwaar gaat saneren – de gedeputeerde noemt het "slim saneren", dat is wel een leuke term, die kende ik nog niet –, die moet nog

worden gemaakt. Alles zou nu al in de berekening zitten, maar wij vragen het ons af, want je moet toch echt het goede ecologische, milieukundige onderzoek doen. Er is veel fout gegaan met sanering in het verleden, de heer Brouwers heeft hier ook naar verwezen, en het stelt ons gewoon nog niet gerust.

De antwoorden over energieneutraal of, goed punt van de Partij voor de Dieren: energiepositief bouwen, geven wellicht toch een opening om straks te gaan voor de minimaalste keuze voor duurzaamheid, bijvoorbeeld opnieuw omdat de kosten gaan tegenvallen. Wij willen, voorzitter, daarom een Statenmededeling bij de ontwikkel- en realisatiestrategie van het CSM-terrein, met informatie over mobiliteit, over bodem en sanering, over geur en over woningbouw, en woningbouw zowel de woningbouwmix als het energieaspect. Kan de gedeputeerde ons dit toezeggen?

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ik heb nog wel wat dingetjes in tweede termijn. Allereerst de binnenstedelijke gebiedsopgave. Daar hebben we als PVV zijnde eigenlijk nooit mee ingestemd, we hebben ons er juist tegen gekeerd omdat we dat niet als een provinciale taak zien; dat misschien even voor de context. Dan kom ik even bij de motie. Ik heb nog even naar het dictum gekeken, wat daar mogelijk is, want ik merk dat er wel ideeën voor mogelijk zijn. Ik zou ervan kunnen maken "alle onderliggende dossierstukken", dat is misschien wel iets beter ingekaderd, of in plaats van "alle onderliggende dossierstukken" "het volledige bestuurlijke dossier". Dan is het misschien ook iets scherper ondervangen. Ik denk dat dat misschien wel de beste optie is, dan zal ik het op die manier aanpassen.

Dan kom ik nog bij een paar punten die naar mijn idee nog niet echt-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie door de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, ik zat ook nadrukkelijk naar die motie te kijken en ik had zoiets van: ja, 'alle onderliggende stukken', en ook in de formulering van de heer Van Hattem, ja, dan komt er geen einde aan de stukken die verstuurd moeten worden. Ik snap heel goed wat de heer Van Hattem bedoelt. Volgens mij bedoelt hij gewoon alle relevante stukken, maar ja: voor wie is wát relevant? Voor mijnheer Van Hattem is misschien iets heel anders relevant dan dat-, dus volgens mij is het eigenlijk onmogelijk om dit in een motie goed te omschrijven. Maar ik zou u op willen roepen, als u hier een motie over wilt indienen: ik hoef alleen de relevante stukken te hebben. Dat is eigenlijk ook wat u zegt: u hoeft geen kattenbelletjes, geen onzin e-mailtjes, nee, het gaat om relevante stukken. Dat is wat u volgens mij bedoelt te zeggen. Als u dát ervan zou willen maken, zou ik de motie wel kunnen steunen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, ik denk dat we wel hetzelfde bedoelen. Het gaat inderdaad om relevante stukken, laat ik het zo zeggen: archiefwaardige stukken, stukken die ook voor archivering in aanmerking komen. Misschien kan ik dat er nog als bijzin aan toevoegen, dan is het een beetje ingekaderd. En hoe GS het aan PS aanbiedt: als het echt nodig is kan het natuurlijk nog altijd onder geheimhouding, liever niet, maar als het moet kan het wel. Maar het gaat erom dat PS in ieder geval aan de voorkant die beschikking krijgt. En met 'het bestuurlijk dossier', daar zeg ik eigenlijk al mee dat het ook om die relevante stukken gaat. Dat over die motie, ik zal het dan op die manier aanpassen, met die twee elementen erin: bestuurlijk dossier en relevant en archiefwaardig.

Dan kom ik nog bij een paar punten uit de eerste termijn die naar mijn idee nog niet goed beantwoord zijn door de gedeputeerde. Ik had nog gevraagd of ook is overwogen om de huidige bestemming van bedrijventerrein te handhaven bij een eventuele aankoop, dat wordt afgezien van die woningbouwontwikkeling, dus dat ook die hoge saneringskosten niet in beeld zijn.

En dan over de stikstof. Het lag nog open in hoeverre aan de stikstofdepositievoorwaarden kon worden voldaan. Moeten daarvoor nog bijvoorbeeld boeren worden uitgekocht? Wat kunnen hiervan de effecten zijn?

En ik had nog een vraag over de conceptkoopovereenkomst: dat de intentieovereenkomst verlopen zou zijn in 2016, waarom dat niet is opgenomen in de conceptkoopovereenkomst. En waarom dat uitgangspunt van geldende bestemming is losgelaten.

Dan heb ik nog iets, en dat heb ik in eerste termijn niet aangehaald, maar ik vond het een beetje, ja toch wat akelige kwestie. Ik zat in de stukken te kijken en ik kwam toen bij de stukken van De Brauw Blackstone Westbroek, en dat ging over de erfdienstbaarheden. Daar is een rapport van en daar liggen oude notariële aktes in en die zijn gedateerd van 11 september 1942. Dat is een verkoopproces geweest toen van de gemeente Breda aan CSM. Dat is gestart in juni '41 en heeft gelopen tot september '42. Dit is natuurlijk een hele verschrikkelijke periode geweest in onze geschiedenis en onlangs is de gemeente Breda gestart met een onderzoek naar gedwongen verkoop van joods vastgoed in die periode. Nou schrok ik al dat het woord Westerbork in deze erfdienstbaarheidsstukken voorkwam, maar het blijkt waarschijnlijk zo te zijn dat daar de toenmalige eigenaar van CSM woonde, de oprichter ervan, de heer Van Rossum. Een toen ik daar nader naar keek, toen ben ik eigenlijk nog iets meer geschrokken, want in zijn biografie lezen we, en ik zal dat even citeren: "Nadat de Duitsers in juni '41 de Sovjetunie waren binnengevallen, onderhandelde de CSM op initiatief van Van Rossum vanaf oktober van dat jaar met hen over de verkoop van drie stilstaande Nederlandse suikerfabrieken naar de Oekraïne. Het was de bedoeling van de nazi's dat Arische boeren suikerbieten gingen telen op vruchtbare zwarte grond van de Oekraïne en dat zij hun bieten zouden leveren aan de door CSM gebouwde fabrieken. Van Rossums privé-beleggingsmaatschappij Zandbergen en een Duitse handelsbank waren eveneens betrokken bij dit project. Kort voor Van Rossums overlijden verdween het plan evenwel voorgoed in een bureaulade, omdat de Duitsers in 1943 aan het Oostfront militaire nederlagen begonnen te lijden." Kortom, dit is wel een verkoop geweest van die gronden in een uitermate heikele periode, waarbij het Bredase stadsbestuur ook onder nazitoezicht stond. Mijn vraag is eigenlijk: is het college bereid om, mochten ze tot aankoop van deze grond overgaan, eerst nog nader onderzoek te doen of hier echt geen sprake is geweest van gedwongen verkoop van bijvoorbeeld joods vastgoed, of andere zaken die het daglicht, ja eigenlijk niet zouden kunnen verdragen, en waardoor nog een historische smet op deze gronden zou kunnen zitten, waarmee we eigenlijk een soort van ereschuld op ons zouden kunnen laden door deze gronden aan te kopen? Het lijkt me relevant, ook gezien het lopende onderzoek van de gemeente Breda, om daar misschien bij aan te sluiten. Mijn vraag is of de gedeputeerde bereid is om nader onderzoek te doen naar deze heikele kwestie.

Tot zover, voorzitter, in tweede termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dank voor alle antwoorden en toelichtingen op allerlei heikele kwesties, en op het laatst kwam er nog eentje bij. Ik wil graag even refereren aan bodemzaken in het NRE-terrein in Eindhoven. Daar hebben we ook slim gesaneerd, maar uiteindelijk is er ook nog extra sanering geweest. Ik ben bekend met deze aanpak, dus fijn dat u dat heeft toegelicht. Misschien dat we daar nog wat meer informatie over kunnen krijgen in het vervolgtraject.

Ik had nog één vraag openstaan. Ik was eigenlijk benieuwd. U ging aan de slag, stelde u voor hier bij de themabijeenkomst, naar een tijdelijke oplossing voordat de eerste paal in de grond gaat. Ik heb daar helemaal niets meer over gehoord. Misschien dat u nog bezig bent met zoeken, maar ik zou het ook mooi vinden als we niet wachten om het terrein te gebruiken, maar dat ook tussenoplossingen daar- Ik zie overall flexwoningen en al dat soort zaken gebeuren. Ik kan me voorstellen dat dat gezien de bodemsituatie misschien niet kan, maar het terrein tot de bouw leeg laten staan, ja, dat zou ik een gemiste kans vinden. Dus ik ben heel benieuwd of u daar nog actie op gaat ondernemen.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Duijs.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter, geen behoefte aan een tweede termijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Wat betreft het bedrag dat wij aan Corbion betalen: de gedeputeerde geeft aan dat dit te maken heeft met marktwaarde en opkoop van vieze grond, want als de grond schoon is, gaat de markt zich ermee bemoeien en wordt het nog duurder. Het zou ons veel debattijd schelen als we gewoon kunnen concluderen dat het college koste wat het kost het CSM-terrein wil, punt. Ik heb dan ook vrees voor de aankoop van de andere terreinen, 3M, Volveeken en Stolwerk, wat betreft de aankoopprijs, maar vooral ook de risico's die gemoeid zijn met de sanering. Hoeveel onvoorspelbare kosten gaat ons dit opleveren?

Dan de energiepositiviteit van de woningen. De gedeputeerde gaf aan dat energieneutraliteit het uitgangspunt is. Bij doorvragen blijft dit echter niet overeind staan. Het moet passen binnen de technische mogelijkheden van dit gebied en mag uiteraard niet te veel kosten. Ik heb er een hard hoofd in dat deze woningen energieneutraal zullen zijn, laat staan energiepositief. Het CSM-terrein als een klimaatadaptief en toekomstgericht bouwproject klinkt dan meer als greenwashing dan daadwerkelijke realiteit. Ik sluit me dan ook aan bij de oproep van mevrouw Roijackers om de ontwikkeling- en realisatiestrategieën via een Statenstuk naar PS te halen.

Tot slot wil ik de gedeputeerde een advies geven. Hij gaf net aan dat de risicoverdeling 50/50 procent is. Dit staat echter niet in de tekst. Is de gedeputeerde van plan dit aan te passen, zodat het goed op papier staat en er geen onduidelijkheid over is?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, de heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Kijk, wij gaan hier een beslissing nemen en die is eigenlijk voor onze kinderen en kleinkinderen, zeg ik dan maar, of in ieder geval: over zeven jaar, als de eerste huizen gebouwd worden, dan zitten heel veel mensen niet meer in deze Provinciale Staten. Ik heb altijd geleerd, en ik moet zeggen: ik kom uit het bedrijfsleven, dat, als we een beslissing nemen, dan moet je ook zeker weten dat ook je kinderen en kleinkinderen daar later geen last van hebben. Daarom was ik zo blij dat mevrouw Van Dijk zei: ja, slim saneren, dat is prachtig, maar in de praktijk is het helemaal niet zo. Dus voor 50PLUS is gewoon heel belangrijk dat de gedeputeerde toch zegt "wij gaan voor de volledige sanering", die in ieder geval uitgerekend is, laat me zeggen: scenario 3 was dat, voor die 26,5, met wat erbij 28 miljoen euro. Dan heeft u 50PLUS mee en anders hebben we er heel veel moeite mee.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie door mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het is laat op de avond, dus ik weet niet of ik het goed heb verstaan van de heer Brouwers, maar ik zei niet dat slim saneren snel tot heel veel kosten leidt. Slim saneren is juist een manier om kosten, ja, in overzicht te houden. Dat je altijd nog wel een keer iets extra zal moeten doen, dat kan, maar dat wil niet zeggen dat je op z'n Lekkerkerks twee, drie meter de grond moet afgraven en afvoeren. Zo saneren we niet meer, en dat noemen we slim saneren.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Oké, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zag non-verbaal aan de heer Heijmans dat hij vast nog wel over zeven jaar in de Staten zit! Ik ga naar mijnheer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter en dank u wel ook aan de gedeputeerde voor de antwoorden die we hebben gekregen. Exploitatie risicoprofiel is op dit moment nog lastig te beoordelen. Het blijkt ook dat de invulling van de ontwikkel- en realisatiestrategie hierbij nog van belang is. En ik ben blij met de toezegging dat wij als Staten in deze ontwikkel- en realisatie meegenomen worden, niet alleen in een Statenmededeling, maar ook in de themabijeenkomsten dit zullen kunnen bespreken en dat wij bij de ontwikkeling in Eindhoven, alsook bij deze in Breda, actief betrokken gaan worden. Deze toezegging is voor mij wel een hele belangrijke. Nogmaals: het risicoprofiel is moeilijk te beoordelen en dat zal nog wel een beoordeling geven later.

De motie van de PVV probeer ik te begrijpen en ik begrijp dan in de aanleiding van vandaag waarom we hierin als GS ook moeten constateren dat er niet alles is gekomen in eerste instantie. Dat is even de vraag, want ik vind dat het op zichzelf geen motie zou moeten zijn om op te roepen dat we alle informatie volledig zouden moeten krijgen van GS. Dat moet een automatisme zijn en daar moeten we op kunnen vertrouwen, dat is op basis daarvan ook de controlerende taak is. Als dat anders is, moeten we daar een motie voor neerleggen om dat op te roepen, zoals de heer De Kort dat vandaag gedaan heeft. Deze is voor mij eigenlijk iets te ver en te vaag, waardoor ik niet weet hoe ik hiermee om moet gaan.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie door de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, deze motie is er natuurlijk niet voor niks gekomen. Ik heb tot twee keer toe technische vragen moeten stellen om nadere stukken naar boven te krijgen, en ook nog eerder in een themavergadering moeten vragen om onderliggende stukken, omdat gewoon wat er lag, dat was een vrij beknopt Statenvoorstel met alleen een nota van uitgangspunten erbij, waarin heel algemeen was geformuleerd wat er precies, ja gaande was in het gebied. Om iets meer inzicht te krijgen in zo'n gebiedsontwikkeling is het toch wel relevant dat je wat onderliggende stukken hebt, dat je ook zelf een beoordeling kan maken als Statenlid. Dat wil niet zeggen dat ieder Statenlid per se van voor tot achter het dossier met grondboringen door moet gaan lezen, maar je hebt het in ieder geval tot je beschikking als je je erin wilt verdiepen. Nu is het zo dat je er als Statenlid eerst achteraan moet gaan en mijn verzoek is gewoon om dat gewoon actief aan te bieden, dat we gewoon het bestuurlijke dossier hebben en kunnen kijken van wat er ligt. Ik heb overigens het dictum van de motie nu als volgt verwoord: "bij de behandeling van een Statenvoorstel actief alle relevante en archiefwaardige onderliggende stukken uit het bestuurlijk dossier aan PS aan te bieden, zodat PS altijd volwaardig haar taken kan uitvoeren". Mochten daar nog suggesties voor zijn, dan hoor ik die nog graag.

Motie M5A-2021: Actief informeren van PS

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 22 januari 2021 ter bespreking van Statenvoorstel 06/21, inzake mede-aankoop GSM-terrein;

constaterende dat:

- PS over dit Statenvoorstel pas later was geïnformeerd dan de pers;
- bij het Statenvoorstel essentiële onderliggende informatie ontbrak;
- aan PS niet actief dezelfde informatie is aangeboden als aan de gemeenteraad van Breda, als gelijkwaardige speler in dit proces;
- PS zelf de nodige onderliggende documenten heeft moeten opvragen;

overwegende dat:

- het college van GS hiermee tekortgeschoten is in het op dit dossier actief aanbieden van informatie aan PS;
- PS zelf de afweging moet kunnen maken welke onderliggende stukken zij relevant vindt om te betrekken bij de behandeling van het Statenvoorstel;

roepen GS op:

bij de behandeling van een Statenvoorstel actief alle relevante en archiefwaardige onderliggende stukken uit het bestuurlijk dossier aan PS aan te bieden, zodat PS altijd volwaardig haar taken kan uitvoeren; en gaan over tot de orde van de dag.”

Alexander van Hattem, PVV.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Broek, u was aan het einde van uw termijn gekomen hè?

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, ik vind dat het zelfstandig sowieso had moeten gebeuren en altijd is eigenlijk, dus ik hoef dat niet extra op te roepen. Hij mag best wel een tik op de vingers geven, die snap ik, maar voor mij is daar niet een motie voor nodig. Maar ik hoor ook graag even van de gedeputeerde hoe die tegen de motie aankijkt.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik wil allereerst de gedeputeerde bedanken voor de uitgebreide beantwoording en ik ben het eens met mevrouw Roijackers: het is goed dat we het gesprek zo gevoerd hebben. Daar maak ik graag de tijd voor vrij, zelfs op vrijdag rond half elf.

Aan de andere kant blijven wij wel met een aantal zorgen zitten en ik zeg er gewoon eerlijk bij: dan slaat de slinger toch aan de andere kant bij ons uit. Want de euro's die we hierin steken, en ook de risico's die er nog aankomen, die kunnen niet gestoken worden in andere projecten die nog aankomen. En dan zien wij gewoon nog te veel losse eindjes hierin zitten, die de doelstelling die we hebben om echt die woningbouwontwikkeling, maar ook in de brede zin voor alle lagen, en dus uiteindelijk niet richting een project dat financieel dichtgerekend wordt, of bijvoorbeeld met een sanering, of beperkte sanering, uiteindelijk dichtgerekend moet worden, of met andere ontwikkelingen die niet op woningbouw gericht zijn, om zo de spoorzone te ontwikkelen. Ja, daar hebben we gewoon nog te veel zorgen bij.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Via u, voorzitter: begrijp ik heel goed dat mijnheer Vreugdenhil moeite heeft met dit voorstel? Ik bedoel: dat had ik zelf ook. Maar, mijnheer Vreugdenhil, wij hebben hier ook te maken met een gemeente Breda die al heeft ingestemd met dit voorstel en die eigenlijk, om dit door te laten gaan, van ons afhankelijk is. Hoe kijkt u daartegenaan? Tenminste: ik vind het moeilijk om tegen de gemeente Breda in feite te zeggen "jongens, zoek het maar lekker uit en kijk maar wat je doet met je bedrijfsterrein". En dat is toch wat het gevolg is als we hier nee tegen zeggen.

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dat snap ik, dat is ook wel een worsteling die wij hebben. Aan de andere kant hoor ik ook: als het gesaneerd is, ja, dan wordt het toch aantrekkelijker ook voor private partijen om het op te pakken. Dus of het helemaal altijd blijft liggen, dat is ook maar de vraag. En uiteindelijk hebben wij wel de verantwoordelijkheid om-, kijk: de euro's die hierin gaan, die gaan niet naar omliggende gemeenten die ook projecten hebben liggen. Die afweging moeten wij ook maken, mijnheer Heijmans. Dus u moet toch een afweging maken in de risico's hier. Maar het zit me niet eens zozeer bij deze risico's die we hier nu hebben, maar ook alle vervolgaspecten die hieruit gaan komen. Als dingen tegen gaan vallen, ja, hoe gaat het ontwikkelen? Blijft dan nog echt die woningbouwopgave daar overeind staan, of gaat dan toch een financiële component een rol spelen? Ik zie ook in die samenwerkingsovereenkomst nog best heel veel open eindjes die ook de andere kant op kunnen gaan. Ja, goed, en daar moeten we een afweging in maken. En ik heb, wat ik al zeg, niet de vrijmoedigheid om hier nu echt voluit te zeggen-, u noemde het van "ik durf een

risicootje te nemen”, ja, maar het is wel een risico wat ik dan neem ten koste van andere projecten die in andere gemeenten ook gerealiseerd zouden kunnen worden. Ja, en daar moet ik een afweging in maken.

De heer **Heijmans** (SP): Mag ik, voorzitter?

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Vreugdenhil, weet u wat het probleem is? Bij een volgend project zitten ook weer risico's, en dan gaat u dus ook weer zeggen van: ja, nee, ja, ik ga dat risico niet nemen. Ik bedoel: ik snap uw afweging en ik snap ook hoe moeilijk u het vindt, dat vind ik zelf ook, maar ja, als wij nooit enig risico durven nemen, ik heb dat eerder gezegd, dan-, ja dan-

De **voorzitter**: Uw punt is helder, denk ik, mijnheer Heijmans.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dat klopt, mijnheer Heijmans, maar daarom- We zeiden net ook van: als het project in Eindhoven komt, dan moeten we veel eerder met elkaar in gesprek gaan, zodat we met elkaar kijken hoe we ook invulling geven juist aan die zorgen die we hier met elkaar hebben. Dat gesprek heeft nu niet plaatsgevonden. We hadden juist ook wel in het ontwikkelbedrijf die checks and balances nadrukkelijk ook ingebouwd, ook zeg maar de 5 miljoen van een Statenbesluit: hoe worden de Staten geïnformeerd en dergelijke? En als we dat proces op die manier vorm hadden kunnen geven, dan hadden we, denk ik, al veel meer met elkaar ook, zeg, met de gemeente kunnen bespreken, af kunnen kaderen en had er denk ik ook een andere uitvoeringsovereenkomst gelegen. Daar ben ik van overtuigd, dat er echt een andere uitvoeringsovereenkomst lag. Nu liggen we met een voldongen feit dat er eigenlijk al een besluit genomen is waar je kennis van moet nemen, en je kunt eigenlijk in het vervolg alleen nog maar ja of ja zeggen. Dus ik snap het heel goed. Aan de andere kant blijven toch die zorgen en heb ik zoiets van: ja, voor mijn gevoel kan ik daar niet zomaar overheen stappen. Ik zie ook dat er een meerderheid hier in de Staten zit, dus ongetwijfeld gaat dit project door, maar juist dit punt is een heel belangrijk leermoment, denk ik, voor ons allemaal, ook in de toekomstige projecten, te beginnen straks met Eindhoven, om dus ook te kijken hoe we aan de voorkant afspraken, de uitvoeringsovereenkomst, dit soort dingen ook nader met elkaar kunnen uitwerken. Want dat is, denk ik, ook wel de afdronk van het gesprek dat we hier met elkaar gevoerd hebben. Dat neemt niet weg dat ik wel veel waardering heb voor de beantwoording daarin, dat het goed is dat al deze punten op de tafel zijn gekomen, alleen voor ons slaat de balans dan toch naar die kant over: bij twijfel niet inhalen.

De **voorzitter**: De heer Heijmans tot slot.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. Ik ben het helemaal eens met heel veel van wat u zegt, dat we hiervan moeten leren. Maar is het dan niet jammer, omdat het de eerste keer eigenlijk is dat we dit doen, dat we hiervan moeten leren, dat dan juist Breda in feite de dupe ervan moet worden en we hiervan bereid zijn te leren, zij de prijs betalen doordat we zeggen “we trekken ons nu terug, we doen niet meer mee”, maar bij een ander project, dat misschien dezelfde risico's heeft, ja, daar hebben we dan wel wat meer geleerd en zijn we wat beter voorbereid, en daar zeggen we wel ja tegen. Ik vind dat ook een beetje oneerlijk aanvoelen, mijnheer Vreugdenhil.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil nog, kort.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, mijnheer Heijmans, ik heb ook in Breda gewoond, dus het zou mij ook een lief ding waard zijn geweest, maar toch moet je dat soort dingen ook uit kunnen schakelen daarin. En wie zegt mij dat, als wij hier in z'n totaliteit nee tegen gezegd hadden, er niet op een andere wijze

een invulling had gekomen darzo met elkaar? Dat is wat mij betreft ook nog niet zo beklonken van "dan blijft het tot in eeuwigheid daar een braakliggend terrein". Zo simpel is het ook niet. Maar ik voel de worsteling met u mee, alleen, ik heb net onze overweging daarin aangegeven, en dan is het bij mij toch echt van: bij twijfel niet inhalen hierin, omdat er echt hele forse risico's aan vast zitten die uiteindelijk zullen leiden tot projecten die in andere gemeenten/regio's niet door kunnen gaan, en dat is wel een afweging die we ook volgens mij hier met elkaar moeten maken. Een euro kunnen we maar één keer uitgeven.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Vreugdenhil. Ik ga naar de laatste termijn van de gedeputeerde. De heer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Voorzitter, dank u wel. Allereerst mevrouw Dirken van de VVD, die zei dat ik de toezegging zou hebben gedaan dat ik bij toekomstige gebiedstransformaties die analyse zou doen als het gaat om dat vraaggericht ontwikkelen. Het gaat met name om dit plan op dit moment hè? Dus het is niet dat we op dezelfde wijze ook bij andere transformaties meedoen, dus die toezegging geldt voor dit plan.

Als het gaat om de motie van de PVV, want daar vroeg u ook naar, daar had u een klein debat over met de heer Van Hattem. Ik kan daar alvast op vooruitlopen: die motie wil ik ontraden. Wij zullen altijd zo compleet mogelijk de benodigde stukken overleggen, maar niet alle stukken zijn altijd relevant. En wat ik toch even wil melden is dat bij de overwegingen wordt gezegd dat het college van GS tekortgeschoten is in het op dit dossier actief aanbieden van informatie aan PS. Wij zullen trachten dat zo goed mogelijk te doen, we zullen daar bij toekomstige dossiers ook nog eens extra onze aandacht op vestigen, maar ik moet wel constateren dat eigenlijk alle documenten die we hierbij betrekken ook worden genoemd in de voorstellen en dat we te allen tijde, als de documenten gewoon openbaar inzichtelijk zijn, bereid zijn om die gewoon aan u te doen toekomen. Maar nogmaals: wij zullen trachten ons best te doen om zoveel mogelijk te zorgen dat de relevante onderliggende stukken bij de voorstellen aanwezig zijn.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, daarom heb ik juist in het gewijzigde dictum ook het woord 'relevante' toegevoegd. Dus daar denk ik wel in mee, om dat in ieder geval voor elkaar te krijgen, maar dat we in ieder geval een completer dossier hebben, dat we niet steeds erachteraan moeten vragen, want dat kost ons als Statenleden ook tijd en ik vind het juist prettig om het dossier compleet te kunnen hebben en er alvast in kan grasduinen om te zien wat interessant is en relevant voor je meningsvorming over een ontwikkeling.

De **voorzitter**: De heer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, voorzitter, zo compleet mogelijk, maar we zullen natuurlijk wel moeten kijken, als het hele grote voorstellen betreft met hele dikke onderzoeken daaronder, is het de vraag of u geholpen bent en de informatie nog inzichtelijk tot u komt. Dan kunnen we beter zorgen dat, op het moment dat het echt hele gedetailleerde gegevens zijn, die altijd beschikbaar worden gesteld op het moment dat dat nodig is, maar dat wel de informatie zichtbaar moet zijn, en ook rapporten die daarin behapbaar zijn, dat een dossier gewoon ook snel tot je te nemen is, dat we daar gewoon zo maximaal mogelijk duidelijkheid in willen betrachten en ook zo compleet mogelijk in willen zijn. Dus die toezegging wil ik doen, en daar ga ik ontzettend mijn best voor doen, maar de motie zoals die is ingediend zou ik willen ontraden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, misschien kort nog even-

De **voorzitter**: Ja, mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Kijk, dan is het misschien een beetje meer de praktische uitvoering ervan, maar of het nou een dik of een dun dossier is, het gaat erom dat er in ieder geval in beginsel de beschikking over is. Dat is eigenlijk waar de motie toe strekt. Kijk, als het nou bijvoorbeeld heel complex is om bepaalde stukken ter beschikking te stellen, zou je met een inventarislijst kunnen werken en zeggen van "nou, dit zijn de onderliggende stukken die er bij liggen" en dat je die dan heel eenvoudig op kan vragen. Maar dat we in ieder geval als PS gewoon inzichtelijk hebben wat er aan stukken ligt en dat je niet moet gaan speuren en zoeken in een Statenvoorstel of in een onderliggend stuk van wat er nu eigenlijk aan stukken in een bestuurlijk dossier zit, maar dat gewoon helder is hoe GS tot een besluitvorming is gekomen, welke documenten daarvoor zijn gebruikt, en dat wij die documenten ook gewoon in beginsel ter beschikking hebben. Zo mag het van mij ook gelezen worden.

De **voorzitter**: De heer Ronnes.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, voorzitter, nogmaals: wij zullen gewoon onze uiterste best doen om zo maximaal mogelijk die verduidelijking te brengen en we zullen ook echt kijken of we in de aanbieding van die stukken daar verbetering in kunnen aanbrengen. Dus die toezegging wil ik doen, maar ik wil de motie zoals die nu ligt met die uitleg toch ontraden, omdat die echt heel breed gaat. De bedoeling snap ik en daar wil ik ook echt mee aan de slag.

Dan kom ik bij de heer Heijmans ten aanzien van de vraag "wil de gedeputeerde toezeggen dat op het moment dat er echt significante afwijkingen zijn van de inschattingen die in het dossier zijn ingeschat bij de taxatie, dat ook gewoon actief zal worden gemeld?". Wij zullen proberen om via de reguliere rapportage via het ontwikkelbedrijf sowieso dat op een juiste manier aangeven als er echt significante afwijkingen zijn en uiteraard, als er dan specifieke gebeurtenissen zijn, dan zullen wij u daarvan in kennis stellen, zodat u op de hoogte bent van de ontwikkelingen die daar gebeuren.

Dan mevrouw Roijackers van GroenLinks. Zij vraagt eigenlijk: kunt u ons via een Statenmededeling, en zij noemt daar ook een aantal onderdelen bij, op de hoogte brengen op het moment dat die ontwikkelstrategie duidelijker is en hoe u met die elementen bent omgegaan? Ik kan die toezegging doen. Dat zullen we ook doen op het moment dat dat duidelijk is.

Geen bodemonderzoeken zijn meer nodig. U gaf straks aan te verwachten dat dat nodig zou zijn, maar bodemonderzoeken zijn gedaan. Het gaat vooral om het saneringsplan, en dat dat gebeurt. Daar moet natuurlijk naar gekeken worden van: hoe ga je dan datgene wat je met die bodemonderzoeken gevonden hebt in dat plan aanpakken, om uiteindelijk die sanering tot stand te brengen?

Dat waar de heer Van Hattem mee afsloot, over die ereschuld, wil ik echt onder de aandacht brengen van wethouder Paul de Beer in Breda en ik zal u ook gewoon terugkoppelen over wat daar de uitkomsten van zijn, want het is zeker iets waar we even gewoon naar moeten kijken en dat verzoek dat u doet zeker ook een plek geven, zodat we exact op de hoogte zijn van wat er nu precies aan de hand is geweest.

Even kijken-. Stikstof, ja, die elementen spelen mee en dan is het weer die ontwikkelstrategie die uiteindelijk bepaalt welke stikstofruimte je nodig hebt voor die ontwikkeling.

En de huidige bestemming intact laten: kijk, datgene wat hier gebeurt is in lijn met de doelstelling die uw Staten ons als college opgegeven hebben, om een aantal strategische centrumlocaties te ontwikkelen, zodat zij ook echt ten goede komen aan de woningbouwopgave die we hebben en ook integraal passen in de gebiedsopgave die er in die binnensteden ligt. Dat is eigenlijk wat wij hier doen, en dat is niet dat we bijna in het hartje van Breda een industrie van deze omvang laten liggen, om daar vervolgens weer industrie op te ontwikkelen.

Aan tijdelijke oplossingen voor de huisvesting wordt op dit moment gewerkt, om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn.

Vanuit de Partij voor de Dieren de vraag: hoe zit het met die risico's? In de memo die ik als gedeputeerde gestuurd heb op 8 december staat op pagina 2: risico's op aankoop. En daar staat op dat de risicoverdeling 50 procent is, dus 50 procent gemeente en 50 procent provincie.

Op Lokaal Brabant heb ik al gereageerd-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie door mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, even over die risico's. Is het niet ook zo dat in de nota van uitgangspunten staat dat de financiële risico's in de ontwikkeling en uitvoering van dit project nog in een nader te bepalen verhouding worden gedeeld, dus dat we eigenlijk nog niet weten of het fiftyfifty is, of dat het misschien toch wat meer bij de provincie komt te liggen? Wat kan de gedeputeerde daarover delen?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Uiteindelijk zijn we daar zelf bij, maar dat zijn de risico's die voort kunnen vloeien uit de ontwikkel- en realisatiestrategie. Het risico dat er nu is, is dat het bestemmingsplan eerst een feit moet zijn. Dan pas valt het risicobedrag vrij dat wij nu reserveren. Dat is voor ons 8,8 miljoen euro en voor de gemeente Breda 8,8 miljoen euro. Op het moment dat we de volgende ontwikkelfase ingaan ontstaan daar weer nieuwe risico's en die risico's moet je op dat moment bepalen en op dat moment afdekken, en dan maak je ook die afspraak in hoeverre dat daar risicoafdekking zit, en dat heeft er natuurlijk ook mee te maken in hoeverre je participeert in dat risico.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ja?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Kan dan bij de Statenmededeling – dank trouwens voor die toezegging – bij de ontwikkel- en realisatiestrategie ook worden gezegd hoe die nadere risicoverdeling gaat zijn tussen provincie en gemeente?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, voor zover die dan bekend is en als de ontwikkelstrategie klaar is zal er ook meer inzicht in zijn. Als daar dan gegevens over te geven zijn, zullen we die zeker vermelden, en wellicht dat we ook zullen vermelden, als dat dan nog niet het geval is, zullen we dat ook melden en zullen we ook zeggen waarom dat dan nog niet bekend is.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie door mevrouw Vlasveld. Ik wil u er overigens op wijzen dat er nog maar 18 mensen in de stemapplicatie zitten en we gaan zo meteen stemmen, dus ik zou uw aandacht daar ook eventjes voor willen vragen. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Mijn excuus dat ik er nu wederom over begin, maar ik werd even getriggerd op basis van de vervolgvraag van mevrouw Roijackers, omdat er nu een andere terminologie bij komt met betrekking tot de risicoverdeling. Het ging mij bijvoorbeeld specifiek om het bedrag dat straks gemoeid is met de sanering. Dat slaat op de memo die u aangaf en daarvan zijn de kosten fiftyfifty verdeeld? Perfect. Dank u wel.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Volgens mij ben ik door de sprekers heen. Ik heb de heer Vreugdenhil helaas niet kunnen overtuigen in de eerste termijn. Dat is jammer, want dit is wel een belangrijk voorbeeld en een stap in de lijn zoals de Staten die eerst hebben ingezet. Je zult toch altijd zien dat ook bij dit soort processen en projecten nooit alle risico's helemaal inzichtelijk zijn, maar je probeert het te maximaliseren en ik denk dat wij als GS dat gedaan hebben met de onderliggende stukken.

Dank u wel, voorzitter. Dat was mijn tweede termijn.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de bespreking van dit onderwerp. Het is zo dat er nog een tweetal onderwerpen op de agenda staat: de verantwoording

Rechtspositie politieke ambtsdragers en de fractievergoedingen, maar daar hebben zich geen sprekers voor gemeld. Dat houdt derhalve in dat wij nu met elkaar naar de stemmingen gaan.

Stemming

De **voorzitter**: Het is van belang dat u inlogt in de stemapplicatie, en dan ga ik zo meteen eerst even naar de griffier kijken hoeveel deelnemers er in de stemapplicatie zitten. Op dit moment 34, en dat is echt weinig. Intussen zitten er 49 mensen in. En inderdaad: ik geef straks helemaal aan het einde van de stemmingen de gelegenheid om de stemverklaringen uit te spreken, over alle onderwerpen in één keer. Dat doe ik op volgorde van de vergaderchat, zoals u bij mij gemeld staat.

We missen nog twee Statenleden, Van der Wel en Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dat is raar, want bij mij staat gewoon 'gereed'. Ik log even opnieuw in.

De **voorzitter**: Ja. We missen alleen Van der Wel nog en daar is telefonisch contact mee op dit moment volgens mij.

Goed, dames en heren, we gaan beginnen met de stemmingen. De heer Van der Wel is nog niet ingelogd, maar die gaan we mondeling laten stemmen door hem in beeld te halen. Zoals net gezegd: helemaal aan het einde geef ik de ruimte voor alle stemverklaringen in één keer.

De procedure is hetzelfde als bij de vorige vergadering: de stemming wordt opengesteld, dan kan er gestemd worden, voor of tegen. De onthouding is alleen op grond van artikel 28 van de Provinciewet. De stemverklaringen na afloop zijn via de chat aan mij bekend te maken. Wij zullen de stemmingen eventjes langslopen. Ik ga proberen dat deze keer eens een keer niet te vergeten, zodat we eventjes kunnen zien hoe iedereen gestemd heeft. Heeft u verkeerd gestemd, dan kunt u dat bij mij melden. Dan wordt dat op die manier ook kenbaar gemaakt en geregistreerd, dat gaat alleen geen invloed meer hebben op de uitslag. Dat gezegd hebbende, gaan we nu concreet over tot de stemming.

Motie M4-2021: Leg voorgenomen verkoop gronden Peelweg te Zeeland voor aan Provinciale Staten

De **voorzitter**: Het eerste waar we met elkaar over gaan stemmen is het interpellatieverzoek dat aan de orde is geweest. Er ligt een motie en over de motie gaat gestemd worden. Dat is motie M4-2021 en die heet "Leg voorgenomen verkoop gronden Peelweg te Zeeland voor aan Provinciale Staten". De stemming ten aanzien van die motie is geopend. Ah, en de heer Van der Wel zit er inmiddels ook in. Dat is mooi.

De **griffier**: De heer Van den Oetelaar en de heer Duijs moeten hun stem nog uitbrengen.

De **voorzitter**: Graag op 'Bevestigen' drukken!

De **griffier**: Ja, we hebben 54 stemmen, 40 voor, 14 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is deze motie aangenomen. Dan gaan we naar het Statenvoorstel-

De heer **Boon** (PVV): Ik zou het graag even willen zien, voorzitter!

De **voorzitter**: O ja, en ik had nog wel beloofd dat ik dat niet zo vergeten! Nou, het is wat. Het is ook laat, zullen we maar zeggen. We gaan het nog eventjes zien. Je verlangt toch naar tijden dat we elkaar gewoon kunnen zien in de Statenzaal, ik wel in ieder geval!

06/21 Overleggen aanvullende stukken mede aankoop CSM-terrein en bekrachtigen geheimhouding

De **voorzitter**: Dan ga ik naar het Statenvoorstel dat gaat over de bekrachtiging van de geheimhouding in relatie tot de aankoop van het CSM-terrein. We gaan eerst stemmen over het ontwerpbesluit Statenvoorstel 06/21, en daarna de motie, maar we gaan dus eerst stemmen over het Statenvoorstel 'Overleggen aanvullende stukken mede-aankoop CSM-terrein en bekrachtigen geheimhouding'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 50 voor, 4 tegen.

De **voorzitter**: Dan gaan we deze keer wel even naar de uitslag kijken. Het resultaat is aangenomen. Dank u wel.

Dan gaan we naar motie M5A-2021, 'Actief informeren van PS'. De stemming is geopend.

Mevrouw **Van Heusden-Wienen** (FvD): Ik ben eruit gegoooid!

De **voorzitter**: Dan geef ik zo meteen de mogelijkheid-, nee, geeft u uw stem maar door: voor of tegen?

Mevrouw **Van Heusden-Wienen** (FvD): Ik ben voor.

De **voorzitter**: Oké.

De **griffier**: Dan hebben we 54 stemmen, 26 voor, 28 tegen.

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de uitslag kijken. Daarmee is hij met 28 tegen verworpen. Kunnen we de uitslag in beeld krijgen? Dank u wel.

88/20 Mede-aankoop CSM-terrein

De **voorzitter**: Dan gaan we naar het ontwerpbesluit Statenvoorstel 8/20, Mede-aankoop CSM-terrein. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 41 voor, 13 tegen.

De **voorzitter**: En daarmee aangenomen.

89/20 Tweede wijzigingsverordening rechtspositie politieke ambtsdragers Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dan gaan we naar het Statenvoorstel 89/20. Tweede wijzigingsverordening rechtspositie politieke ambtsdragers Noord-Brabant. De stemming is geopend.

De **griffier**: De heer Karaaslan moet zijn stem nog uitbrengen.
Ja. We hebben 54 stemmen, 54 voor, 0 tegen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daar gaan we nog even naar kijken. Ja. Dank u wel.

07/21 Verantwoording fractievergoedingen 2019

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de verantwoording fractievergoedingen 2019, Statenvoorstel 07/21. De stemming is geopend.

De **griffier**: De heer Panhuizen dient zijn stem nog uit te brengen.

De **voorzitter**: Als dat niet lukt, kan de heer Panhuizen misschien even in beeld komen. Mijnheer Panhuizen?

De heer **Panhuizen** (VVD): Excuses, mijn internet lag er in één keer uit toen ik op 'Versturen' had gedrukt. Ik stem in ieder geval voor.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De **griffier**: Dan zijn er 54 stemmen voor uitgebracht.

De **voorzitter**: Daar gaan we dan ook nog eventjes naar kijken. Dank u wel.

91/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 16 oktober 2020

94/20 Notulen vergadering Provinciale Staten 6 november 2020

05/21 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 22 januari 2021

De **voorzitter**: Dan gaan we nog naar een drietal onderwerpen, het Statenvoorstel 91/20, 94/20 en 05/21. Dat gaat over notulen van 16 oktober, notulen van 6 november en een lijst van ingekomen stukken. Mag ik ervan uitgaan dat dat bij acclamatie akkoord is? Ja, ik zie geen meldingen dat het niet zo is.

Dan ga ik u de gelegenheid geven om een stemverklaring af te leggen. Ik ga het lijstje af zoals ik net heb beloofd, op de manier zoals u zich heeft aangemeld. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter, een stemverklaring bij het CSM-terrein. Onze zorgen over mobiliteit, bodem en sanering, geur, energie en betaalbare woningbouw zijn helaas niet weggenomen. Wij zien te veel risico's en kunnen daarom nu niet instemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wij stemmen tegen omdat de gedeputeerde een duidelijke toezegging heeft gedaan en dat is voor ons voldoende.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan de heer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Over motie M4. Alle lof voor de inzet en bedoelingen van de heer De Kort, maar daar mag de individuele ondernemer niet het slachtoffer van worden. Terecht geeft De Kort aan dat het hier in de eerste plaats gaat over het functioneren van de provincie en informatievoorziening. Laten we daar dus aan werken, maar dat mag de burger daarmee niet langer frustreren.

De **voorzitter**: Dank u wel. De stemverklaring van mevrouw Van Dijk ging over motie M5A, mijnheer Heijmans. Ik zag dat u het niet begreep, maar nu begrijpt u hem, denk ik, wel. Dan ga ik naar de heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter. Deze stemming was een duivels dilemma voor mijn fractie. Wij willen niet dat dit gezinsbedrijf schade oploopt door fouten en/of nalatigheid van dit college, zeker omdat hij zelfs tot

aan de Raad van State gelijk heeft gekregen. Maar dit college moet Provinciale Staten wel volledig informeren. Het is een doodzonde als politici niet de volledige en juiste informatie krijgen. Deze week hebben wij met de Toeslagenaffaire gezien wat de gevolgen zijn van het onvolledig informeren van politici. Wij verwachten dat dit college met spoed alle informatie gaat verstrekken aan PS en dat wij het voorstel zo spoedig mogelijk kunnen behandelen, om de schade zo beperkt mogelijk te houden.
Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Inderdaad een stemverklaring omtrent 5A, 'Actief informeren PS'. Wij hebben de toezegging van de gedeputeerde voor ons zwaar laten wegen hierin en daarom hebben we hier tegen gestemd.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Motie 4. Wij vinden het heel belangrijk dat die controlerende taak door ons ingevuld kan worden, maar ik zeg er meteen bij: ik hoop dat wij het zo spoedig mogelijk weten, zodat de boer ook verder kan.
Motie 5A. Met alle respect voor de gedeputeerde, maar ik vind dat wij-, wij hebben vandaag twee voorbeelden gehad, en ik ben zelf nog wel bezig geweest om heel veel informatie bij elkaar te fietsen bij het CSM-gebeuren, er is hier gewoon niet actief geïnformeerd en daarom hadden we voorgestemd.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. Stemverklaring bij motie 5A. De gedeputeerde heeft toegezegd dat hij de strekking van de motie gaat volgen en daardoor hoeft het voor ons niet nogmaals via een motie bekrachtigd te worden, want dat is dubbel.

De **voorzitter**: De heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Een stemverklaring tegen motie 4. Het CDA is het eens met het volledig verstrekken van de beschikbare informatie, maar niet met het ter besluitvorming voorleggen van de verkoop aan PS.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het klopt toch dat ik eenieder nu het woord heb gegeven die het woord wenste in relatie tot de stemverklaringen? Ja.

Dan komen we daarmee aan het einde van deze digitale vergadering. Ik wil graag eenieder danken voor zijn-
Ja, mijnheer Van Hattem?

De heer **Van Hattem** (PVV): Geen stemverklaring, maar wel een dankzegging voor de toezegging van gedeputeerde Ronnes voor het onderzoek naar aanleiding van de Tweede Wereldoorlog. Ik vind het wel belangrijk om dat even te melden.

De **voorzitter**: Dat kan ook via een soort stemverklaring. Dank u wel.

Ik dank eenieder voor haar of zijn inbreng. Op 29 januari in de middag vindt de eerstvolgende Statendag plaats en daarin worden de themabijeenkomsten gepositioneerd die eigenlijk vandaag in de ochtend zouden plaatsvinden.

Ik wens u graag verder een heel goed weekend en sluit bij dezen de vergadering. Dank u wel.

Sluiting

De voorzitter sluit om 23.14 uur de vergadering.

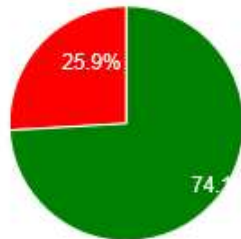
Stemmingsoverzicht vergadering Provinciale Staten 22 januari 2021

De digitale stemmingen van individuele Statenleden zijn te raadplegen via <https://noord-brabant.stateninformatie.nl/dashboard>

3.8.10 Motie M4-2021 Leg voorgenomen verkoop gronden Peelweg te Zeeland voor aan Provinciale Staten ter besluitvorming

Digitale stemming:

Resultaat: aangenomen

● voor (40x)
● tegen (14x)

TEGEN

CDA
Forum voor Democratie

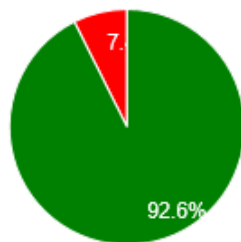
VOOR

50PLUS
ChristenUnie/SGP
D66
GroenLinks
Groep Rutjens
Lokaal Brabant
PVV
Partij voor de Dieren
PvdA
SP
VVD

3.10.10 Ontwerpbesluit Statenvoorstel 06/21 Overleggen aanvullende stukken mede aankoop CSM-terrein en bekrachtigen geheimhouding

Digitale stemming:

Resultaat: aangenomen

● voor (50x)
● tegen (4x)

TEGEN

PVV

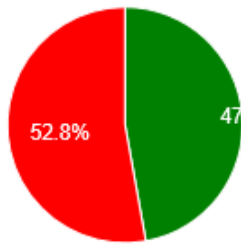
VOOR

50PLUS
CDA
ChristenUnie/SGP
D66
Forum voor Democratie
GroenLinks
Groep Rutjens
Lokaal Brabant
Partij voor de Dieren
PvdA
SP
VVD

3.10.20 Motie M5a-2021 Actief informeren van PS

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen

● voor (25x)
● tegen (28x)

TEGEN

CDA
D66
Lokaal Brabant
PvdA
VVD

VOOR

50PLUS
ChristenUnie/SGP
Forum voor Democratie
GroenLinks
Groep Rutjens
PVV
Partij voor de Dieren
SP

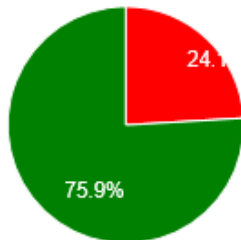
Aanvulling stemming in beeld:

Mevrouw Van Heusden-Wienen **voor**

3.20.10 Ontwerpbesluit Statenvoorstel 88/20 Mede-aankoop CSM-terrein

Digitale stemming:

Resultaat: aangenomen

● tegen (13x)
● voor (41x)

TEGEN

50PLUS
ChristenUnie/SGP
GroenLinks
PVV
Partij voor de Dieren

VOOR

CDA
D66
Forum voor Democratie
Groep Rutjens
Lokaal Brabant
PvdA
SP
VVD

3.30.10 Ontwerpbesluit Statenvoorstel 89/20 Tweede wijzigingsverordening rechtspositie politieke ambtsdragers Noord-Brabant

Digitale stemming:

Resultaat: aangenomen

● voor (54x)

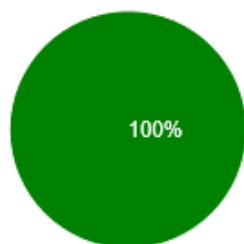
VOOR

50PLUS
CDA
ChristenUnie/SGP
D66
Forum voor Democratie
GroenLinks
Groep Rutjens
Lokaal Brabant
PVV
Partij voor de Dieren
PvdA
SP
VVD

3.40.10 Ontwerpbesluit Statenvoorstel 07/21 Verantwoording fractievergoedingen 2019

Digitale stemming:

Resultaat: aangenomen

● voor (53x)

- VOOR
- 50PLUS
- CDA
- ChristenUnie/SGP
- D66
- Forum voor Democratie
- GroenLinks
- Groep Rutjens
- Lokaal Brabant
- PVV
- Partij voor de Dieren
- PvdA
- SP
- WVD

Aanvulling stemming in beeld:

De heer Panhuizen **voor**